

VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOLOGIJOS FAKULTETAS

Lina Kalnaitytė

Kalbotyros (Taikomosios kalbotyros) MA studijų programa

Jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos
Magistro darbas

Darbo vadovė
prof. dr. Loreta Vilkienė

Vilnius, 2024

Lina Kalnaitytė, *Jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos. Magistro darbas*, vadovė prof. dr. Loreta Vilkienė, Vilniaus universitetas, Filologijos fakultetas, 2024, 85 p.

Raktažodžiai: svetimšios kalbos mokymosi motyvacija, kalbinės nuostatos, etninė tapatybė, lietuvių kilmės argentiniečiai, sociolingvistiniai veiksniai.

Anotacija

Šiame darbe aprašomas tyrimas, kurio tikslas – atsakyti į klausimus, kokie veiksniai galimai skatina jaunos lietuvių kilmės argentiniečius mokytis lietuvių kalbos, kokios jaunų lietuviškų šaknų turinčių argentiniečių kalbinės nuostatos bei nuomonė apie Lietuvą, kokia jų etninė tapatybė. Tyrime analizuoti 33 Lietuvoje ir Argentinoje gyvenančių lietuvių kilmės argentiniečių atsakymai į sociolingvistinę anketą ir motyvacijos klausimyną bei 5 pusiau struktūruoti kokybiniai interviu su Lietuvoje ir Argentinoje gyvenančiais jaonais lietuvių kilmės argentiniečiais. Kiekybinių duomenų analizei taikytas aprašomosios bei išvadų statistikos (atlikta regresinė analizė) metodai, pusiau struktūruoti kokybiniai interviu tirti pasitelkus teminės analizės metodą. Duomenų analizės rezultatai leidžia teigti, kad tiriamosios grupės motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra gana stipri. Tyrimo dalyvius mokytis lietuvių kalbos stipriausiai motyvuoja jų teigiamos nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu, o silpniausiai – privalomojo *aš* motyvacija. Atlikta regresinė analizė tyrime atskleidė, kad privalomojo *aš* motyvacija stipresnė Lietuvoje gyvenančių respondentų nei Argentinoje gyvenančių tyrimo dalyvių. Nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu vyresnių tyrimo dalyvių yra mažiau pozityvios negu jaunesnių respondentų. Ilgiau Lietuvoje gyvenančių tyrimo dalyvių minėtos nuostatos mažiau pozityvios negu trumpiau Lietuvoje gyvenančių respondentų. Respondentai, deklaruoję stipresnę lietuviškąją tapatybę, turi stipresnę bendrą motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Šio darbo rezultatai ir išvados galėtų būti įdomūs ir naudingi kitiems lietuvių kalbos kaip svetimšios mokymosi motyvaciją analizuojantiems tyrėjams.

Turinys

Įvadas	4
1. Teorinės tyrimo priegigos	8
1.1. Lietuvių diaspora Argentinoje	8
1.2. Svetimosios ir paveldėtosios kalbos samprata.....	10
1.3. Diasporos etninės tapatybės ir paveldėtosios kalbos santykis.....	11
1.4. Svetimosios kalbos mokymosi motyvacija	14
1.4.1. Motyvacijos ir K2MM samprata	14
1.4.2. K2MM teorijos	15
1.4.3. K2MM tyrimų įžvalgos.....	19
2. Lietuvių K2MM tyrimo metodika ir rezultatai.....	26
2.1. Tyrimo metodika.....	26
2.1.1. Kiekybiniai apklausos įrankiai	26
2.1.1.1. Sociolingvistinės anketos sudarymas	26
2.1.1.2. Motyvacijos klausimyno sąranga	29
2.1.2. Kokybinio interviu gairių parengimas	33
2.1.3. Duomenų rinkimo procedūra	34
2.1.4. Duomenų parengimas analizei	35
2.2. Tyrimo dalyvių charakteristika	35
2.2.1. Kiekybinio tyrimo respondentai	35
2.2.2. Kokybinio tyrimo informantai.....	39
2.3. Duomenų analizės rezultatai.....	40
2.3.1. Bendri motyvacijos rezultatai.....	40
2.3.2. Atskirų motyvacijos skalių rezultatai	45
2.3.2.1. Idealojo <i>aš</i> motyvacija.....	47
2.3.2.2. Privalomojo <i>aš</i> motyvacija	50
2.3.2.3. Maištaujančiojo <i>aš</i> motyvacija.....	52
2.3.2.4. Mokymosi aplinka ir motyvacija	53
2.3.2.5. Nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu ir motyvacija	55
2.3.2.6. Tapatybė ir motyvacija	59
2.4. Motyvaciją silpninantys veiksniai.....	62
Išvados.....	65
Literatūra	68
PRIEDAI	75

Ivadas

Šiame magistro darbe aprašyto tyrimo dėmesio centre – jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos. Pasakytina, kad Argentina yra viena iš šalių, į kurią lietuviai gausiausiai emigravo 1-osios emigracijos bangos metu, t. y. XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje (plačiau žr. Ramonienė 2019). Tačiau, pasak Astos Kazlauskaitės (2011), kai kuriuose istoriniuose šaltiniuose minima, kad lietuviai į Argentiną vykę ir anksčiau – XVIII a. pabaigoje (Kazlauskaitė 2011: 77). Todėl galima sakyti, kad Argentinoje gana seniai gyvena lietuvių kilmės žmonių, kurie emigravo į šią šalį dėl tuo metu čia buvusio ekonominio pakilimo. Pavyzdžiui, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, į Argentiną iš Lietuvos 1925–1930 m. atvyko 14 563 Lietuvos Respublikos piliečiai, nors manoma, kad realūs skaičiai turėjo būti didesni (Aleksandravičius 2013: 326). Vėliau lietuviai Argentiną, kaip emigracijos šalį, pasirinkdavo vis rečiau ir rečiau. Pavyzdžiui, dalis tų, kurie imigravo po Antrojo pasaulinio karo, Argentinoje nepasiliko, kėlėsi į JAV. O šiais laikais lietuvių į šią šalį emigruoja palyginti mažai¹, galima spėti, kad dėl šalies ekonominio nuosmukio. Vis dėlto dėl praityje buvusio didelio emigracijos į šią šalį masto Argentinoje, Lietuvos Respublikos Seimo duomenimis², šiuo metu gyvena apie 30 000 lietuvių kilmės žmonių, tačiau didelė jų dalis niekada nėra buvę Lietuvoje. Tačiau Argentinoje lietuvių diaspora yra gyvybinga, o su lietuvybe siejama veikla aktyvi.

Vis dėlto, nors Argentinoje lietuvybė puoselėjama, tačiau, kaip pastebi Asta Kazlauskaitė (2011), per ilgą gyvenimo Argentinoje laikotarpį didelė dalis lietuvių asimiliavosi ir dabar lietuvių bendruomenės veiklose vyrauja vietinė – ispanų – kalba (Kazlauskaitė 2011: 86). Lietuvių kalbos vartojimo menkimą Argentinoje galbūt galėjo lemti lietuvių kilmės žmonių nuostata, kad „kalba yra svarbu, tačiau nebūtina mokėti lietuviškai, kad jaustumėsi ar būtum laikomas lietuviu“ (Ramonienė 2019: 35). Kitaip sakant, šiuo metu Argentinoje gyvenantys lietuviai linkę nesieti lietuviškumo ir lietuvių kalbos mokėjimo. Galbūt todėl trečios (toliau darbe – KRT3) ar ketvirtos (toliau darbe – KRT4) kartos lietuvių kilmės argentiniečiai retai namuose iš šeimos išmoksta kalbėti lietuviškai³ (plg. Ramonienė 2019). Galima sakyti, kad vyresnieji šeimos nariai, bent kiek mokantys lietuvių kalbą, nesiekia perduoti šios kalbos naujoms kartoms. Todėl jaunų lietuvių kilmės argentiniečių pirmoji, geriausiai mokama kalba dažniausiai yra ispanų kalba, tačiau

¹ Apie mažėjantį Argentinos lietuvių skaičių: [Argentinos lietuviai - Visuotinė lietuvių enciklopedija \(vle.lt\)](http://vle.lt)

² Plačiau apie Argentinoje gyvenančius lietuvius: https://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=488&p_k=1

³ Interviu su argentiniečiu, kuriame užsiminta apie lietuvių kilmės argentiniečių mokėjimą kalbėti lietuviškai: [Argentinietis Carlosas Brebbia: mano namai čia, Vilniuje | 15min.lt.](http://www.15min.lt)

galima sakyti, kad jiems lietuvių kalba vis dėlto yra paveldėtoji kalba, nors dažniausiai išmokstama jau kaip svetimoji kalba (plačiau apie svetimosios ir paveldėtosios kalbos sampratą žr. 1.2 sk.).

Darbo aktualumas ir naujumas. Argentinos lietuvių diasporos atvejis yra sulaukęs įvairių sričių tyrėjų dėmesio, tačiau vis dėlto tyrimai nėra gausūs (Kazlauskaitė 2011, Aleknavičius 2013, Ramonienė 2019). Pavyzdžiui, istorikas Aleknavičius (2013) magistro darbe pristatė Giedriaus Bakūno ir jo šeimos gyvenimo istoriją, kuri susijusi su emigracija į Argentiną. Kazlauskaitė (2011) siekė atskleisti Argentinos lietuvių bendruomenės kultūrinę tapatybę ir jos kaitą XIX–XXI a. Ramonienė (2019) tyrė Argentinos lietuvių kalbines nuostatas ir jų sąsają su lietuviškąja tapatybe bei analizavo paveldėtosios lietuvių kalbos vietą ir jos vaidmenį Argentinos lietuvių diasporoje. Paminėtina, kad šio darbo autorė nusprendė taip pat tirti lietuvių diasporą Argentinoje, kadangi bendraudama su jaunais lietuvių kilmės argentiniečiais pastebėjo, kad jie nori mokytis lietuvių kalbos, kurios neperėmė iš tėvų ar senelių, todėl jos mokomasi kaip svetimosios (toliau – K2) kalbos. Kilo klausimas, kas skatina juos tai daryti. Kadangi tokių tyrimų, kuriuose būtų analizuojama, kodėl jauni⁴ lietuvių kilmės argentiniečiai nori išmokti lietuviškai ir mokosi šios kalbos, nesama, šio darbo autorė nusprendė atsakymo paieškoti atlikdama jaunų lietuvių kilmės argentiniečių kiekybinę ir kokybinę apklausą apie lietuvių (kaip K2) kalbos mokymosi motyvaciją.

Įvairių šalių mokslininkų manoma, kad tirti K2 mokymosi motyvaciją (toliau – K2MM) yra aktualu, nes tai gali padėti rasti atsakymus, kaip veiksmingiau išmokyti K2, kaip pasiekti geresnių rezultatų. Ieškoma atsakymų ir į klausimus, kaip etninė tapatybė veikia mokymosi motyvaciją. Pavyzdžiui, Bonnie Ellinger (2010), tyrusi Izraelio universitete studijuojančių gimtakalbių rusakalbių ir izraeliečių etninės tapatybės įtaką anglų kalbos mokymuisi, nustatė, kad stipresnė etninė tapatybė gali lemti sėkmingesnę K2 mokymąsi (plg. Ellinger 2010). Vis dėlto tapatybė yra sudėtingas konstruktas, kuris gali įvairiai lemti K2MM, todėl mokslininkų pabrėžiama, kad tokių tyrimų reikia daugiau, kad būtų galima pateikti patikimesnių pastebėjimų (Gatbonton, Trofimovich 2008: 243). Dar mažiau atsakymų yra apie lietuvių K2MM, nes tyrimų šia tema nedaug. Pavyzdžiui, Loreta Vilkienė, Laura Vilkaitė-Lozdienė ir Justina Bružaitė-Liseckienė (2019) atliko tyrimą, kuriame analizuota moksleivių motyvacija mokytis lietuvių kalbos kaip K2 (Vilkienė ir kt. 2019).⁵ Rugilė Miškinytė (2022) tyrė moksleivių motyvaciją mokytis lietuvių

³ Šiame darbe jauni laikomi asmenys nuo Lietuvos Respublikoje pripažįstamos pilnametystės, t. y. 18 metų, iki 35 metų amžiaus. Detaliau žiūrėti: [Jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas \(lrs.lt\)](#).

⁵ Nustatyta, kad rusiškų mokyklų mokinių motyvacija mokytis lietuvių K2 neturėjo įtakos lietuvių kalbos mokėjimui, o lenkiškų mokyklų – turėjo.

kalbos kaip K2 ir patiriamą nerimą mokantis (Miškinytė 2022).⁶ Justina Bružaitė-Liseckienė (2023) analizavo Vilniaus universiteto studentų iš užsienio šalių motyvaciją mokytis lietuvių kalbos kaip svetimšios⁷. Tačiau daugiau tokia tema darbų šio magistro darbo autorei rasti nepavyko. Taigi šiame magistro darbe aprašytas tyrimas plečia lietuvių K2MM tyrimus.

Tyrimo objektas, tikslas ir uždaviniai. Šio tyrimo objektas – jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos. **Darbo tikslas** – atsakyti į klausimus, kokie veiksniai galimai skatina jaunus lietuvių kilmės argentiniečius mokytis lietuvių kalbos, kokios jaunų lietuviškų šaknų turinčių argentiniečių kalbinės nuostatos bei nuomonė apie Lietuvą, kokia jų etninė tapatybė. Tikslui pasiekti buvo keliami tokie **uždaviniai**:

1. Parengti kiekybinių duomenų rinkimo įrankius: sudaryti sociolingvistinę anketą ir motyvacijos klausimyną, išversti į ispanų kalbą ir nuotoliu surinkti tikslinės grupės atsakymus.
2. Paruošti kiekybinės apklausos duomenis analizei: sukoduoti sociolingvistinės anketos ir motyvacijos klausimyno atsakymus *MS Excel* lentelinėse skaičiuoklėse.
3. Išanalizuoti kiekybinius duomenis aprašomosios ir išvadų statistikos metodais.
4. Paruošti pusiau struktūruoto interviu planą, kuriuo remiantis surinkti tyrimo dalyvių interviu apie motyvaciją mokytis lietuvių kalbos, nuostatas lietuvių kalbos, lietuvių bei Lietuvos atžvilgiu, taip pat apie tapatybę.
5. Atlikti kokybinę teminę interviu analizę, kad būtų galima pateikti atsakymus į klausimus, kokios priežastys lemia jaunus lietuvių kilmės argentiniečius mokytis lietuvių kalbos bei kodėl yra laikomasi tam tikrų kalbinių nuostatų ir nuomonės apie Lietuvą.

Tiriamoji medžiaga ir metodai. Tiriamąją medžiagą sudaro 33 Lietuvoje ir Argentinoje gyvenančių lietuvių kilmės argentiniečių atsakymai į sociolingvistinę anketą ir motyvacijos klausimyną (žr. 2.1.1.1. ir 2.1.1.2. sk.) bei šio darbo autorės atlikti 5 pusiau struktūruoti kokybiniai interviu su Lietuvoje ir Argentinoje gyvenančiais jaunais lietuvių kilmės argentiniečiais (žr. 2.1.2. sk.). Paminėtina, kad sociolingvistinė anketa ir motyvacijos klausimynas buvo išversti į ispanų – visų tyrimo dalyvių mokamą – kalbą ir buvo pateikiami paraleliai su klausimynu lietuvių kalba. Taigi į klausimus galėjo atsakyti visi jauni lietuvių kilmės argentiniečiai, net jei jie ir nėra itin įgudę lietuvių kalbos vartotojai. Kiekybinių duomenų analizei taikytas aprašomosios statistikos metodas bei *Rstudio* programa atliktos 2 tiesinės bei 7 daugianarės regresinės analizės. Pusiau struktūruoti

⁶ Nustatyta, kad merginų motyvacija lietuvių kalbos pamokose yra aukštesnė nei vaikinų, o nerimas ir motyvacija koreliuoja su mokinių pažymiais.

⁷ Nustatyta, kad lietuvių kalbos kaip svetimšios mokymosi motyvacijai įtakos turi priežastis, dėl kurios studentai mokosi lietuvių kalbos, bei studijų tipas. Lytis ir amžius nebuvo statistiškai reikšmingi tiriamosios grupės K2MM.

kokybiniai interviu analizuoti pasitelkus kokybinės teminės analizės metodą. Interviu šio darbo autorės buvo atrankiniu būdu, t. y. išrašytos tik mintys, kurios siejosi su tyrimo temomis.

Darbo struktūra. Darbą sudaro įvadas, teorinė dalis, kurioje plačiau aptarta Lietuvos diaspora Argentinoje, svetimosios ir paveldėtosios kalbos samprata, diasporos etninės tapatybės ir paveldėtosios kalbos santykis, motyvacijos ir K2MM samprata, apžvelgiamos K2MM teorijos, tyrimai, kuriuose nustatyti veiksniai, darantys įtakos K2MM. Tuomet aptariama tyrimo metodika: kiekybinės apklausos įrankių bei kokybinio interviu gairių parengimas, duomenų rinkimo procedūra, duomenų parengimas analizei. Taip pat pateikiama išsami informacija apie tyrimo dalyvius. Tiriamojoje dalyje analizuojami rezultatai. Darbo pabaigoje pateikiamos išvados, 77 pozicijų literatūros ir šaltinių sąrašas, 2 priedai, kuriuose pateikiama sociolingvistinė anketa ir motyvacijos klausimynas bei pusiau struktūruoto interviu gairės. Iš viso šiame darbe yra 5 lentelės ir 18 paveikslų.

Padėka. Dėkoju Gabijai Serapinienei, geranoriškai išvertusiai motyvacijos klausimyną į ispanų kalbą. Už konsultacijas apie išvadų statistikos metodų taikymą dėkoju Laurai Vilkaitei-Lozdienei. Taip pat esu dėkinga Podrigui Rardui už kai kurių lietuvių kilmės argentiniečių kontaktus.

1. Teorinės tyrimo priegios

1.1. Lietuvių diaspora Argentinoje

Kaip minėta įvade, manoma, kad Argentinoje jau nuo XVIII a. gyvenama lietuvių kilmės žmonių. Į šią šalį dažniausiai lietuviai emigravo dėl sunkių gyvenimo sąlygų Lietuvoje. Pavyzdžiui, Rimvydas Aleknavičius rašo, kad „[t]arpukario Lietuvoje 1918–1940 m. silpna pramonė negalėjo aprūpinti visų žmonių darbu, darbo jėgos pasiūla buvo per didelė, todėl, iškodami [sic!] geresnio gyvenimo, nemažai žmonių pasuko į Pietų Ameriką: Braziliją, Argentiną, Urugvajų ir kt.“ (Aleknavičius 2013: 3). Beje, XX a. pradžioje dėl Lietuvoje vykdytos žemės reformos, sparčiai augo mažžemių ir bežemių valstiečių skaičius (Kazlauskaitė 2011: 77), todėl dalis iš žemės ūkio gyvenusių žmonių susidūrė su skurdu. Emigracija tokiu atveju atrodė geriausia išeitis.

Pasakytina, kad XIX–XX a. Argentina siekė pritraukti emigrantų ir sudarė jiems palankias sąlygas, nes šalyje trūko darbo jėgos. Tad emigrantai buvo priimami į darbus, kurių nelabai norėjo dirbti vietiniai gyventojai. Pavyzdžiui, dėl skerdyklose naujai įrengtos tuo metu modernios mėsos šaldymo įrangos Argentinos „vietiniai negalėjo prisitaikyti prie tokių šaltų darbo sąlygų“, todėl šaldytuvuose darbą lengvai gaudavo iš Lietuvos atvykę ir prie šalčio pripratę lietuviai (Aleksandravičius 2013: 328–329). Fiziškai sunkios veiklos taip pat tekdavo emigrantams: darbai kavos bei cukranendrių plantacijose, fabrikuose, dvaruose ir panašiai. Kai kurie emigrantai iš Lietuvos buvo smulkūs amatininkai ir pan. (Kasparavičiūtė 2011, Ramonienė 2019). Sunkiai dirbdami ir gyvendami taupiai, nemažai Argentinos lietuvių prasigyveno (Kasparavičiūtė 2011: 52). Taigi, skurdžiai Lietuvoje XIX a. ir XX a. pradžioje gyvenusiems lietuviams Argentina atrodė ir buvo gana patraukli šalis.

Taip pat emigrantams buvo palankios Argentinos vyriausybės 1857 metų dekreto nuostatos, kad į Argentiną atvykę asmenys gali „turėti nekilnojamąjį turtą, jį pirkti ir parduoti <...>, galėjo turėti savo verslą ar verstis bet kokia kita profesija“ (Aleknavičius 2013: 9). Taip pat minėtu dekretu nurodyta, kad atvykėliai gali neatsisakyti savo pilietybės, gali nemokėti mokesčių, o pragyvenusiams 2 metus būdavo suteikiama Argentinos pilietybė bei galimybė nuolat gyventi šalyje (*ten pat*). Taigi, Argentinos politika buvo palanki atvykstantiems asmenims.

Įsikūrę Argentinoje lietuviai aktyviai puoselėjo lietuviybę. Paminėtina, kad, kaip pastebi Egidijus Aleknavičius, „Argentinos lietuviai jau prieš I pasaulinį karą veikė kaip daugiau mažiau sąmoninga diaspora“ (Aleknavičius 2013: 325). Lietuviai nuo pat emigracijos pradžios steigė lietuviškas draugijas, įvairius kolektyvus, leido lietuviškus laikraščius, rinkosi į susirinkimus ir sambūrius bei panašiai (plg. Stravinskienė 2004). Vis dėlto bėgant laikui kai kurios lietuviškos

veiklos buvo nutrauktos. Pavyzdžiui, nustota leisti kai kuriuos lietuviškus laikraščius, kaip antai: „Tėvynė“ (ėjo iki 1960 m.), „Išeivis“ (1936 m.), „Argentinos lietuvių balsas“ (2001 m.) ir taip toliau. Tačiau ne viena lietuvių kultūrą puoselėjanti veikla įvairiuose Argentinos miestuose išliko iki šių dienų. Pavyzdžiui, Mendosoje telkiasi Argentinos lietuvių bendruomenė, Berise įkurta Argentinos lietuvių jaunimo sąjunga bei Lietuvos kultūros ir savišalpos draugijos: „Nemunas“ (lietuvių kultūrine bei socialine parama užsiimanti draugija, anksčiau vadinta „Vargdienio“ vardu (Kazlauskaitė 2011: 78)) ir „Mindaugas“⁸. Rosarijuje yra Lietuvių klubas, o Buenos Airėse – Lietuvių centras. Šiose organizacijose Argentinos lietuviai ar lietuvių kilmės asmenys vienaip ar kitaip tapatinasi su Lietuva, vykdo įvairias su lietuvybe siejamas veiklas. Pavyzdžiui, seniausioje „Nemuno“ draugijoje, įkurtoje 1909 m., ir šiais laikais kiekvieną savaitę vyksta lietuvių kalbos pamokos. Minėtos draugijos patalpose repetuoja įvairūs lietuvių tautinių šokių kolektyvai: vaikų šokių ansamblis „Skaidra“, jaunimo šokių ansamblis „Nemunas“, senjorų šokių ansamblis „Griaustinis“ bei veteranų šokių ansamblis „Pipiras“ (Aleknavičius 2013: 37–38). Su pertraukomis, tačiau iki šių dienų leidžiamas lietuviškas laikraštis „Laikas“ (nuo 1948 m.), Lietuvybę Argentinoje skleidžia ir radijo programa „Ecos de Lituania“ („Lietuvos aidai“)⁹, pradėjusi veikti 1947 m., 1972 m. jos veikla buvo sustabdyta, bet 2003 metais vėl atnaujinta. Argentinoje kuriami lietuvių kultūros muziejai¹⁰, yra organizuojami lietuvių kultūros renginiai. Todėl galima sakyti, kad Argentinoje veikiančios lietuviškos draugijos ir bendruomenės turi senas tradicijas, aktyviai veikia ne vieną dešimtmetį ir taip neleidžia Argentinos lietuviams nutolti nuo lietuvybės ir Lietuvos.

Vis dėlto galima teigti, kad nors Argentinoje diaspora buvo susitelkusi ir aktyvi palaikydama lietuvybę, ilgainiui lietuvių kalba tapo menkai vartojama. O šiais laikais Argentinos lietuvių kilmės jaunimas, kuris paprastai yra KRT3 arba KRT4 lietuviakilmiai, dažnai visiškai nebemoka lietuvių kalbos, nors aktyviai dalyvauja lietuviškose veiklose. Galbūt tokia situacija galėjo susiklostyti ir dėl to, kad XIX–XX a. Argentinoje veikusios lietuviškos mokyklos, tėvų nuomone, suteikdavo prastesnį išsilavinimą negu lietuviškosios mokyklos (Kazlauskaitė 2010: 80). Iš įvairių išlikusių šaltinių matyti, kad XIX–XX a. Argentinos lietuviškose mokyklose dirbo menkai motyvuoti, mažus atlyginimus gaunantys, dažnai priklausomybių turintys mokytojai. Visa tai iš dalies galėjo lemti ir menkas lietuviškų veiklų finansavimas tarpukariu (plg. Kazlauskaitė 2010: 80). Bet kuriuo atveju Argentinoje įsikūrę pirmos kartos (toliau darbe – KRT1) lietuviai dažniausiai nusprendavo savo vaikus, t. y. 2 kartos (toliau darbe – KRT2) lietuvius, leisti į argentinietiškas mokyklas, kuriose

⁸ [„Mindaugo“ draugija Berise | Valstybinė kultūros paveldo komisija \(vkpk.lt\)](#).

⁹ [Prasidėjo 17-asis laidos „Lietuvos aidai“, vienintelės lietuviškos radijo laidos Pietų Amerikoje, sezonas | Naujienos | Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija \(urm.lt\)](#).

¹⁰ Daugiau apie muziejus Argentinoje: [Lietuviški muziejai Argentinoje | Pasaulio lietuvis](#).

kalbėta ispaniškai, kad vaikai įgautų pakankamai įvairių disciplinų žinių. Todėl ispanų kalba gana anksti pradėjo stumti lietuvių kalbą iš Argentinos lietuvių aktyvios komunikacijos. Beje, netgi prieš emigraciją Lietuvoje gimusių, bet Argentinoje augančių vaikų lietuvių kalbos mokėjimas buvo prastas (Kasperavičiūtė 2006: 182). Tad jau pirmoji Argentinoje gyvenančių lietuvių, atvykusių vaikystėje su tėvais, karta dažniausiai lietuvių kalbos neišmoko arba išmoko ją prastai, todėl nutrūko natūralus lietuvių kalbos perdavimas iš kartos į kartą. Vis dėlto įvairių tyrėjų (Kazlauskaitė 2010, Stravinskienė 2004: 148 ir t. t.) pastebima, kad šiais laikais būdami suaugę, lietuviškų šaknų turintys asmenys siekia bent pramokti lietuvių kalbos. Pavyzdžiui, jie savo noru lanko lietuvių bendruomenių organizuojamas lietuvių kalbos pamokas, suaugę vyksta į Lietuvą ir lietuvių kalbos mokosi įvairiuose lituanistiniuose kursuose, Vokietijoje Vasario 16-osios gimnazijoje (Ramonienė 2019). Taigi, galima teigti, kad bent dalis jaunų lietuvių kilmės argentiniečių nori išmokti lietuvių kalbą. Tad kyla klausimas, kas juos skatina tai daryti. Atsakymo į tokį klausimą ir ieškoma šiame darbe.

1.2. Svetimosios ir paveldėtosios kalbos samprata

Šiame magistro darbe analizuojama jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos. Vis dėlto svarbu pabrėžti, kad šio tyrimo dalyviams – jauniems lietuvių kilmės argentiniečiams, šio darbo autorės nuomone, įprastai lietuvių kalba yra svetimoji (K2) kalba, t. y. „[k]alba, kuri nėra asmens gimtoji kalba“ (LTŽ 2012: 193). Primintina, kad gimtoji (K1) kalba – „kalba, kuri įsisavinama ankstyvoje vaikystėje bendraujant su tėvais, artimais asmenimis, girdint ją artimoje aplinkoje“ (LTŽ 2012: 55), dažniausiai asmens yra išmokta pirmoji, be to, tai dažnai jo geriausiai mokama kalba. Iš gimtosios kalbos apibrėžties akivaizdu, kad tiriamųjų grupei lietuvių kalba nėra gimtoji. Taip yra todėl, kad dažniausiai jauni Argentinos lietuviai lietuvių kalbos nėra išmokę natūraliai perimdami ją iš savo tėvų ar senelių (plg. Ramonienė 2019). Vis dėlto, ši grupė žmonių turi lietuviškų šaknų. Vadinasi, žvelgiant iš kitos – diasporų tyrimo – perspektyvos galima teigti, kad tiriamiesiems lietuvių kalba yra ir paveldėtoji kalba. Tad šio tyrimo kontekste aptartinas ir svetimosios bei paveldėtosios kalbos santykis.

Paminėtina, kad, kaip pastebi Ann Kelleher (2010), paveldėtąją kalbą galima suprasti kaip bet kokią šalies mažumos grupės šaknų kalbą, kuri nėra dominuojanti toje šalyje (Kelleher 2010: 1). Pavyzdžiui, paveldėtosiomis kalbomis laikomos ispanų, navahų, suomių, prancūzų ir kitos kalbos JAV. Sąrašas galėtų būti papildytas ir lietuvių kalba. Kaip matyti, Kelleher (2010) pabrėžia, kad paveldėtoji kalba turi būti vartojama kitos kalbos aplinkoje, tačiau neakcentuoja, kur paveldėtoji kalba turi būti išmokta ir koku lygiu ji turi būti mokama. Pasak

Kristinos Jakaitės-Bulbukienės (2015), paveldėtoji kalba yra kalba, kurią asmuo moka arba nori išmokti, nes su ja sieja kilmės santykis. Paveldėtoji kalba gali būti gimtoji kalba, t. y. pirma išmokta, užmiršta kalba arba protėvių kalba, kurios asmuo nemoka, bet ją laiko sava (Jakaitė-Bulbukienė 2015: 8). Kitaip sakant, paveldėtoji kalba mokinį sieja su jo kilme, su tos kalbos bendruomene, kuriai žmogus vienaip ar kitaip priklauso, tačiau tos kalbos jis gali ir nemokėti. Taigi, paveldėtoji kalba tyrėjų suprantama ir kiek skirtingai. Vis dėlto, Meilutė Ramonienė (2019), Argentinoje atlikusi diasporos lietuvių kalbos vartojimo ir nuostatų tyrimą, laikosi nuomonės, kad lietuvių KRT3 ir KRT4 Argentinoje lietuvių kalba yra paveldėtoji kalba. Taigi apibendrinant galima teigti, kad terminai *paveldėtoji* kalba ir *svetimoji* kalba yra vartojami tyrėjų žvelgiant į tiriamąjį objektą iš skirtingų perspektyvų. Kai kalbama apie diasporų šaknų kalbą, ji įvardijama kaip paveldėtoji kalba (nors jos gali būti ir nemokama, bet tiesiog buvo (yra) prielaidos išmokti), kai analizuojamas ne pirmosios, o antrosios ar kitų kalbų įsisavinimas, pasitelkiamas terminas svetimoji kalba. Šiame magistro darbe laikomasi nuomonės, kad jauniems lietuvių kilmės argentiniečiams lietuvių kalba yra paveldėtoji kalba, bet ji dažniausiai yra išmokta ne namų aplinkoje, yra ne pirmoji kalba, o antroji ar trečioji, todėl iš kalbos įsisavinimo teorijos perspektyvos gali būti įvardijama ir kaip svetimoji kalba (K2). Todėl, šio darbo autorės nuomone, tiriant lietuvių kalbos mokymosi motyvaciją galima pasitelkti K2 mokymosi motyvacijos teoriją ir įrankius. Tai ir daroma atliekant aprašomą tyrimą.

1.3. Diasporos etninės tapatybės ir paveldėtosios kalbos santykis

Šio magistro darbo tiriamoji grupė yra lietuvių kilmės asmenys, nors lietuvių kalbos dažniausiai mokosi kaip K2. Pasak Kimi Kondo-Brown (2005), paveldėtosios kalbos mokymuisi įtakos gali turėti, pavyzdžiui, mokinio tapatybė (Kondo-Brown 2005: 574). Kaip pastebi minėta tyrėja, jei mokinys jaučia stiprų emocinį ryšį su paveldėtąja kalba, tai gali lemti jo geresnį paveldėtosios kalbos įsisavinimą (*ten pat*). Vis dėlto, nors tapatybė yra susijusi su individo savivoka bei aplinkinių požiūriu į ją¹¹, tačiau tapatybė gali būti ir grupinė. Todėl individas, tapatindamasis su tam tikra bendruomene, turi ir tos bendruomenės tapatybę, o tai turi įtakos individo tapatybei (Norvilas 2012: 96). Todėl individui mokytis paveldėtosios kalbos gali daryti įtakos jo individuali tapatybė bei bendruomenės tapatybė. Beje, individas suvokdamas save kaip tam tikros bendruomenės dalį formuoja savo etninę tapatybę.

Vis dėlto etninė tapatybė yra daugialypė ir dinamiška (Phinney, Ong 2007: 271). Pavyzdžiui, svarstoma, kad individo etninė tapatybė suformuluojama vaikystėje, kai individo etninė tapatybė

¹¹ Daugiau žr. <http://www.kalbuzemelapis.flf.vu.lt/lt/zinynas/tapatybe/>.

nustatoma asmens gimimo metu atsižvelgus į individo priklausimą tam tikrai asmenų grupei pagal etninę kilmę (Phinney, Ong 2007: 273–275). Tačiau manoma, kad etninė tapatybė laikui bėgant gali kisti, ir jai įtakos gali daryti individo veiksmai ir pasirinkimai, o šis procesas ypač ryškus paauglystėje (Umaña-Taylor ir kt. 2009: 393). Vieni tyrėjai etninę tapatybę apibrėžia kaip identifikavimąsi ir sąsąsą su kitais tos pačios etninės grupės žmonėmis, t. y. grupe, turinčią bendrų kultūrinių vertybių ir įsitikinimų (Phinney 1996, cit. iš Lee, Ahn 2013: 1). Šiuo atveju suprantama, kad vienos etninės grupės asmenys turi pasaulėvaizdžio bendrumų, susijusių su nuostatomis, pažiūromis. Tačiau Norvilas (2012) mano, kad tautinė tapatybė¹² – „tai ne vien jausmai ir žinios, bet ir tam tikras veiklos ir gyvenimo būdas“ (Norvilas 2012: 93). Pavyzdžiui, esama nuomonės, kad asmuo, tapatindamasis su tam tikra tauta, turėtų valgyti tos tautos tradicinį maistą, bendrauti su tautiečiais, dalyvauti tos kultūros renginiuose ir pan. (Phinney, Ong 2007: 272). Taigi, tam tikros tautos žmogus turėtų aktyviai įsitraukti į kultūrą ir jos puoselėjimą. Primintina, kad Argentinos lietuviai aktyviai dalyvauja lietuviškuose susibūrimuose ir renginiuose, šiai diasporai būdinga ir kita lietuviška praktika, pavyzdžiui, kultūros puoselėjimas, tradicinis lietuviškas maistas ir panašiai. Todėl šio darbo autorė mano, kad jauni lietuvių kilmės argentiniečiai daugiau ar mažiau sieja savo kilmę su Lietuva ir galima daryti prielaidą, kad tai gali skatinti juos mokytis lietuvių kalbos. Ar esama tokių sąsajų ir tikrinama šiame darbe.

Beje, kaip pastebėta Vilkienės (2023), tyrusios Kazachstano lietuvių tapatybę, per laiką nublankusi lietuviškoji etninė tapatybė KRT3 gali pradėti stiprėti – šios kartos lietuviškų šaknų asmenys „atsigręžia į lietuvių kalbą, kai kurie nori jos pramokti“ (Vilkienė 2023: 104, 113), nes sieja lietuvių kalbą su lietuviybe ir savo lietuviška tapatybe (*ten pat*: 113). Vis dėlto minėtame Vilkienės (2023) tyrime neanalizuota tolimesnių kartų, kaip KRT4, etninė tapatybė ir šios kartos santykis su paveldėtąja kalba. Be to, Vilkienė (2023) akcentuoja tai, kad skirtingose šalyse gyvuojančios diasporos gali skirtingai elgtis tapatybės ir paveldėtosios kalbos atžvilgiu. Kad šie Vilkienės (2023) samprotavimai turi pagrindo, pavyzdžiui, įrodo Jakaitės-Bulbukienės (2015) JAV lietuvių diasporos bei Vilkienės (2019) Kanados miesto Toronto lietuvių diasporos atvejų tyrimų rezultatai. Pasakytina, kad Jakaitės-Bulbukienės (2015) tyrimo duomenys rodo, kad JAV KRT3 lietuviams mažiau svarbu mokėti lietuviškai nei ankstesnėms kartoms, jie dažniau mano, kad galima būti lietuviu be lietuvių kalbos (Jakaitė-Bulbukienė 2015: 91–92). Vilkienė (2023) nustatė, kad Toronto lietuvių bendruomenė lietuviškų šaknų išlaikymą labiau sieja ne su lietuvių kalbos, bet su lietuvių kultūros perdavimu (Vilkienė 2019: 68). Tad svarba mokėti lietuvių kalbą, jei esi KRT3, KRT4 ir t. t. lietuvių kilmės, laipsniškai menksta JAV ir Kanados lietuvių diasporos atvejais.

¹² Etninė tapatybė mokslinėje literatūroje neretai įvardijama kaip tautinė tapatybė.

Vis dėlto paminėtina, kad beveik visi šiame magistro darbe aprašyto tyrimo dalyviai yra Argentinoje užaugę KRT4 lietuvių kilmės asmenys, todėl gretinti šiame tyrime gautus duomenis apie jaunų lietuvių kilmės argentiniečių etninę tapatybę ir jos reikšmę lietuvių K2MM su minėtais Vilkienės bei Jakaitės-Bulbukienės tyrimų rezultatais reikėtų atsargiai. Bet kuriuo atveju, lietuvių kilmės argentiniečių motyvacijai mokytis lietuvių kalbos gali turėti svarbios įtakos jų etninė tapatybė. Šiame tyrime yra tikrinama, kiek tai statistiškai reikšminga.

Vis dėlto kituose šaltiniuose minima, kad svarbus ir būtinas etninės tapatybės formavimosi etapas yra tada, kai individas domisi savo tautos kilme, ieško savo etniškumo (Phinney, Ong 2007: 272). Dažnai mokslinėje literatūroje teigiama, kad etniškumas yra glaudžiai susijęs su tautos kalbos mokėjimu (Phinney, Ong 2007: 272; Norvilas 2012: 93 t. t.). Esama nuomonių, jog asmuo negali priklausyti tam tikrai tautai, jei nemoka tos tautos kalbos. Vis dėlto tyrėjams kyla klausimų, ar etninė tapatybė būtinai turi būti siejama su individo kalbiniu elgesiu (Phinney, Ong 2007: 272), analizuojama, ar nemokantis tautos kalbos žmogus gali būti tos tautos nariu. Tokie svarstymai dažniausiai kyla analizuojant emigrantų tapatybę. Kaip pastebi Jolanta Kuznecovienė, atlikusi tyrimą su Lietuvoje gyvenančiais lietuviais apie lietuviškąją tapatybę, šiais laikais „[k]alba praranda lemiamo lietuviškumo bruožo reikšmę jeigu „nėra/nebuvo sąlygų“, jos perduoti iš kartos į kartą“ (Kuznecovienė 2006: 93). Šiuo atveju „[t]autos istorijai, kančiai suteikiama didesnė reikšmė, negu kalbai, ir lietuviškumas „pripažįstamas“ pasitelkiant „šaknų“ kriterijų“ (*ten pat*). Tokie svarstymai leidžia kitaip pažvelgti į emigrantų, neįsisavinusių paveldėtosios kalbos, bet save laikančiais tos tautos nariais, atvejį. Pavyzdžiui, Jakaitės-Bulbukienės (2015) tyrimas atskleidė KRT3 lietuvių, gyvenančių JAV, nuostatą, kad galima būti lietuvių be lietuvių kalbos (Jakaitė-Bulbukienė 2015: 92). Tokius rezultatus galėjo lemti tai, kad KRT3, KRT4 ir tolesnių kartų svetur gyvenantys lietuviai retai gerai išmoka lietuvių kalbą, tačiau vis dėlto deklaruoja savo lietuviškąją tapatybę. Šiame darbe aprašomame tyrime taip pat analizuojama, kiek tikslinei grupei atrodo svarbu sieti savo etninę lietuvių tapatybės dalį su lietuvių kalbos mokėjimu.

1.4. Svetimosios kalbos mokymosi motyvacija

1.4.1. Motyvacijos ir K2MM samprata

Kaip jau buvo minėta, šiame magistro darbe tirama jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos, kuri jiems yra paveldėtoji kalba, bet išmokta kaip svetimoji kalba. Todėl aptartina motyvacijos ir svetimiosios kalbos mokymosi motyvacijos (K2MM) samprata.

Motyvacijos tyrėjai siekia išsiaiškinti, kas skatina žmogų priimti tam tikrus sprendimus, imtis veiksmų bei dėti pastangas atkakliai siekti rezultatų (Dörnyei, Ushioda 2011: 3). Kadangi motyvacija yra sudėtingas psichologinis konstruktas, mokslininkai pateikia įvairių jos apibrėžčių, iš kurių aiškėja, kad gana skirtingai suprantama ir motyvacijos prigimtis, ir bruožai (Dörnyei 2009: 117). Pavyzdžiui, pasak Rasos Jusienės ir Alfredo Laurinavičiaus (2007), motyvacija yra „[ž]mogaus elgesį lemiančių veiksnių visuma“, o „[k]iekvienas atskiras ir suvoktas elgesį lemiantis veiksnys vadinamas motyvu“ (Jusienė, Laurinavičius 2007: 174). Kaip matyti iš šios apibrėžties, motyvacija suprantama kaip asmens sąmoningai suvokiamų ir jo elgesį veikiančių veiksnių rinkinys. David'as Guy'is Myers'is teigia, kad psichologijoje motyvacija apibrėžiama kaip „poreikis ar troškimas, kuris teikia elgesiui energijos ir nukreipia jį į tikslą“ (Myers 2008: 576). Kitaip sakant, motyvacija suvokiama kaip asmenį veikianti vidinė jėga, kylanti iš jo paties reikmių ir norų. O Giedrė Butkienė ir Albina Kepalaitė mano, kad tai yra „veiksmų ir elgesio žadinimas ir skatinimas, vykstantis žmogaus psichikoje“ (Butkienė, Kepalaitė 1996: 225), tačiau šios tyrėjos nenurodo, ar motyvacija atsiranda iš asmens vidinių paskatų, kaip pabrėžta kitų minėtų tyrėjų. Tačiau matyti, kad ir šių tyrėjų motyvacija yra suprantama kaip procesas, itin susijęs su individo psichologija. Beje, yra manančiųjų, kad nors motyvaciją galima suvokti kaip sąmoningai atsirandantį žmogaus troškimą (Anselme, Robinson 2019: 163), tačiau vis dėlto asmuo „nėra varomas vien tik aklų impulsų ir potraukių“ (Maslow 2006: 326, Rubienė 2007: 16) ir gali sąmoningai norėti įgyvendinti tikslus ir siekius. Todėl esama diskusijos, ar motyvacija yra labiau sąmoningai ar pasąmoningai atsirandanti asmenį veikianti paskata. Tačiau dažniausia mokslininkai sutaria, kad motyvacija yra vidinių ir išorinių paskatų kompleksas. Pavyzdžiui, vienoje iš *Lingvodidaktikos terminų žodyne* pateiktų motyvacijos apibrėžčių teigiama, kad motyvacija – tai „vidinė ir išorinė paskata <...>veikti siekiant tikslo; jėgos, kurios teikia energijos ir nukreipia elgesį“ (LTŽ 2012: 135). Šiuo atveju išryškinama, kad asmens motyvacija susijusi ne tik su vidiniais žmogaus poreikiais, bet ir priklauso nuo išorinių stimulų. Paminėtina, kad šios motyvacijos sampratos laikomasi šiame darbe aprašytame magistro darbe.

Taigi, motyvacija yra sudėtingas psichologinis konstruktas. Tačiau tyrėjai vieningai sutaria, kad motyvacija gali būti svarbiausias sėkmingo kalbos mokymosi veiksnys (Engin 2009; Mao 2011: 1731 ir t. t.). Galima sakyti, kad neturėdamas motyvacijos asmuo nė

nepradėtų mokytis kalbos arba mokymasis galėtų būti nesėkmingas. Beje, kaip pastebi Nemira Mačianskienė ir Gintarė Gelūnaitė-Malinauskienė, „[m]okymosi motyvacija – tai tas variklis, kuris verčia mokytis ir kuris užtikrina sėkmingų keliamų tikslų pasiekimą“ (Mačianskienė, Gelūnaitė-Malinauskienė 2014: 119). Kaip matyti, minėtos tyrėjos atkreipia dėmesį į tai, kad mokymasis – ilgai trunkantis procesas, todėl svarbu, kad mokinys būtų motyvuotas pasiekti tikslą. Šiai minčiai pritaria kiti tyrėjai, pavyzdžiui Kirchner (2004) bei Dörnyei (2005: 65). Svetimosios kalbos mokymosi motyvacijos samprata nelabai kuo skiriasi nuo apskritai mokymosi motyvacijos. Tiesiog K2MM lemia K2 mokymąsi, jo sėkmę. Vis dėlto paminėtina Gardner’io (1985) iškelta idėja, kad motyvuotas mokinys turi ne tik stengtis išmokti kalbą, bet taip pat ir **norėti** ją išmokti (Gardner 1985: 10–11). Kitaip sakant, K2 mokymasis nebus sėkmingas, jei mokinys kalbos mokysis, pavyzdžiui, tik dėl bandymo įtikti tėvams, tačiau pats asmeniškai išmokti kalbos neturės tikslo. Tačiau net ir mokiniui norint ir stengiantis išmokti K2, mokymosi procesas vis tiek gali užsitęsti. Todėl manoma, kad K2MM yra kintanti ir dinamiška, t. y. skirtingu mokymosi etapu mokinys gali turėti stipresnę arba silpnesnę motyvaciją, jį mokytis gali skatinti skirtingi dalykai. Tačiau, nors motyvacija gali kisti, ją sąmoningai kontroliuoti ar keisti norima linkme mokiniui gali būti sudėtinga (Šešcilienė 1999: 208). Tad K2MM asmenį veikiantis, bet nelengvai sąmoningai kontroliuojamas reiškinys. Galima teigti, kad dėl motyvacijos konstrukto sudėtingumo skirtingais laikotarpiais mokslininkai į ją žvelgė nevisiškai vienodai ir siūlė įvairias teorines K2 mokymosi motyvacijos tyrimo prieigas (plg. Gardner 1985; Dörnyei 2010). Tačiau visos iki šiol egzistavusios motyvacijos teorijos (plačiau žr. 1.4.2 sk.) viena kitai neprieštarauja, jog K2 mokymosi sėkmei svarbus ne vienas motyvas, o įvairių motyvų kompleksas. Veiksnių, kurie, įvairių tyrėjų nuomone, turi įtakos K2MM, apžvalga pateikiama 1.4.3. skyriuje.

1.4.2. K2MM teorijos

Kaip jau buvo užsiminta, K2MM teorijų yra įvairių. Vis dėlto dažniausiai K2MM teorijos bei teorijos, kurios siejamos su K2MM, laikosi nuomonės, kad K2 mokiniai turi **vidinę** ir **išorinę** motyvaciją (Markus, Nurius 1986; Higgins 1987; Gardner 1985; Dörnyei 2010 ir t.). Manoma, kad **vidinė mokymosi motyvacija** yra susijusi su asmens vidinių paskatų sistema. Kalbos mokymosi kontekste ši motyvacija yra tada, kai mokinys mokosi K2, norėdamas sužinoti apie K2 šalį, kultūrą, tradicijas; nori skaityti literatūrą originalo kalba ir pan. (LTŽ 2012: 135). Kaip pastebi Pukevičiūtė (2008), vidinė motyvacija taip pat rodo individo domėjimąsi dalyku, kurio mokosi, ir tokiu atveju mokymasis teikia mokiniui malonumą (Pukevičiūtė 2008: 68). Taigi, vidinė motyvacija apima iš asmens kylančius K2 mokymosi motyvus ir yra neatsiejama nuo emocinių dalykų. **Išorinė**

mokymosi motyvacija, kitaip nei vidinė, „priklauso nuo išorinių veiksnių, pvz.: mokytojo, mokinių grupės, tėvų, aplinkos“ (LTŽ 2012: 135). Pavyzdžiui, maloni K2 klasės atmosfera, teigiamos artimųjų nuostatos K2 atžvilgiu ir panašiai gali lemti geresnę mokinio K2MM. Šiuo atveju mokinys yra priklausomas nuo aplinkos veiksnių ir jų tiesiogiai nevaldo. Pasakytina, kad tyrėjai dažniausiai K2MM analizuoja kaip vienodai svarbių išorinės ir vidinės motyvacijos veiksnių kompleksą (Bobkina ir kt. 2021; Bružaitė-Liseckienė 2023 ir t. t.). Tačiau yra manančių, pavyzdžiui, Edward'as Deci'is ir Richard'as Ryan'as (1993), kad vis dėlto vidinė motyvacija daro didesnę poveikį mokymuisi, bet pabrėžiama, kad vidinę ir išorinę motyvaciją sieja tarpusavio ryšys: jei yra stipri išorinė motyvacija, gali sumažėti vidinė motyvacija, todėl manoma, kad nereikėtų vidinės ir išorinės motyvacijas griežtai atskirti analizuojant, nes jos tarpusavyje koreliuoja (Deci, Ryan 1993: 226, plg. iš Pukevičiūtė 2008: 68). Taigi, galima teigti, kad, nors motyvaciją galima skirstyti į vidinę ir išorinę, tačiau svarbu ją matyti kaip vieną, konstrukta, kuriame kiekviena dalis svarbi ir analizuotina plačiau.

Pirmiausia paminėtina, kad dažniausiai XX a. bei XXI a. pradžios atliktų tyrimų pagrindą sudarė Robert'o Gardner'io (1985) teorijos įžvalgos, kurios neišskyrė išorinės mokymosi motyvacijos svarbos K2MM, nors pastebima, kad Gardner'io socioedukacinis modelis neatmeta socialinės ir kultūrinės aplinkos poveikio K2 mokymuisi, pavyzdžiui, kad šiam reiškiniui įtakos daro mokinių požiūris į K2 bendruomenę (Xie 2014: 190). Pavyzdžiui, Gardner'is (1985) teigia, kad mokytojai ir mokymo metodika gali lemti mokinio nuostatas, o nuostatos gali daryti įtakos motyvacijai mokytis (Gardner 1985: 7–8). Gardner'io manoma, kad nors mokinio vidines nuostatas lemia išoriniai veiksniai, tačiau mokymosi motyvacijai įtakos daro tik vidiniai mokinio įsitikinimai. Pabrėžtina, kad Gardner'is (1985) mano, jog K2MM yra glaudžiai susijusi su kalbinėmis nuostatomis. Be to, Gardner'is (1985) atkreipia dėmesį, jog mokantis K2 svarbią vietą užima K2 mokinio nuomonė apie K2 bendruomenę, pačią K2 ir pan. Šio tyrėjo motyvacijos teorija buvo itin populiari ir yra vis dar pasitelkiama K2MM tyrėjų. Taip pat pabrėžtina, kad Gardner'is (1985) kaip K2MM svarbią įvardija vidinę motyvaciją ir ją suvokia kaip nevienalytę: skiria integracinę ir instrumentinę motyvaciją. Integracinė motyvacija yra tada, kai kalbos mokomasi siekiant „integruotis į svetimiosios kalbos gimtakalbių bendruomenę“ (Vilkienė ir kt. 2019: 49). Šiuo atveju mokinys mokosi kalbos, nes siekia susipažinti su K2 prigimtimi, nori suprasti K2 bendruomenės kultūrą ir t. t. (plg. Vilkienė ir kt. 2019: 49). Kai asmuo mokosi kalbos dėl pragmatinių sumetimų, kalbama apie instrumentinę motyvaciją (Herschensohn, Young-Scholten 2013; Vilkienė ir kt. 2019: 49). Šiuo atveju kalbos mokomasi dėl to, kad tai naudinga, pavyzdžiui, kai K2 būtina universitete, kai ją mokant galima gauti geresnį darbą ir taip toliau. Taigi, instrumentinės motyvacijos atveju mokinys mokosi K2, kad ji pasitarnautų gyvenime kaip komunikacijos įrankis, kaip instrumentas. Bet kuriuo atveju,

vidinė – tiek integracinė, tiek instrumentinė – motyvacija, susijusi su paties mokinio norais, siekais ir ketinimais, yra svarbi K2 mokymosi kontekste.

Šiek tiek vėliau nei Gardner'io (1985) teorija suformuluotos Hazel'io Markus'o ir Paulos Nurius (1986) *Galimųjų aš* teorija (angl. *possible selves*) (plačiau žr. Markus, Nurius 1986), kuria rėmėsi ne viena vėliau pateikta teorija, pavyzdžiui, Edward'o Tory'io Higgins'o (1987) *Savęs neatitikimo* teorija bei Zoltán'o Dörnyei'aus (2010) *Vidinio aš sistema* (angl. *L2 Motivational Self System*). Pasak *Galimųjų aš* teorijos, yra 3 psichologiniai individo savęs kūrimo lygmenys: 1) kokiu žmogumi asmuo galėtų tapti, 2) kokiu norėtų būti ir 3) kokiu bijo, vengtų tapti. Kitaip sakant, manoma, kad žmogus įsivaizduoja save ateityje ir elgiasi taip, kad atitiktų susikurtą vaizdinį. Kaip pastebi Zoltán'as Dörnyei'us ir Ema Ushioda (2011), ši teorija teigia, kaip žmonės suvokia savo dar nerealizuotą potencialą, todėl motyvacija remiasi žmonių viltimis, norais ir fantazijomis (Dörnyei, Ushioda 2011: 80). Tai ir yra tam tikri motyvai mokytis, pavyzdžiui, kalbos. Šia teorija remiasi Higgins'as (1987), pateikęs *Savęs neatitikimo* teoriją (angl. *self-discrepancy theory*) (plačiau žr. Higgins 1987). Paminėtina, kad Higgins'as (1987) šioje savo teorijoje įvardijo 2 aš tipus: 1) idealųjį aš – tokį žmogų, kuriuo trokštama tapti, bei 2) privalomąjį aš – kokiu privalu tapti, nes to tikisi kiti. Kaip matyti, idealusis aš susijęs su asmens savęs matymu ir įsivaizdavimu, o privalomasis aš labiau siejasi su aplinkiniu žmonių įsivaizdavimu, koks asmuo turėtų tapti. Todėl šioje teorijoje, kitaip nei *Galimųjų aš* teorijoje, matomas naujai išryškinamas pastebėjimas, kad aplinkinių nuomonė gali daryti įtakos asmens elgesiui ir motyvacijai mokantis.

Šiuo metu K2MM tyrėjai dažniau remiasi Dörnyei'us (2010) K2 mokymosi teorija, kitaip dar vadinama *vidinio aš sistema* (angl. *Motivational Self System*). Pabrėžtina, kad ši teorija remiasi Gardner'iu (1995), tačiau Dörnyei'us Gardner'io teoriją savitai perstruktūruoja ir papildo psichologų Hazel'io Markus'o ir Paulos Nurius (1986) pastebėjimais iš *Galimųjų Aš* (angl. *Possible Selves*) teorijos bei Higgins'o (1987) *Savęs neatitikimo* teorijos (angl. *self-discrepancy theory*). Taigi, Dörnyei'us (2010), K2MM išskyrė į tokius konstruktus: idealųjį aš (angl. *ideal self*) ir privalomąjį aš (angl. *ought-to self*). Taip pat Dörnyei'us įvardijo, kad esama ir stiprios mokymosi aplinkos įtakos K2MM. Taigi visa K2MM Dörnyei'aus pasiūlyta teorija yra trinarė:

- **idealusis aš** yra susijęs su K2 mokinio „norais, lūkesčiais, troškimais ir įsivaizdavimu, koks žmogus pats norėtų būti“ (Vilkienė ir kt. 2019: 51), pavyzdžiui, asmeniui K2MM gali atsirasti tada, kai žmogus norės tobulėti kaip asmenybė. Beje, kaip pastebi Judita Kormos ir Kata Csizér (2008), bandymas pasiekti idealųjį aš, t. y. noras tapti kompetentingu K2 kalbėtoju, gali būti stiprus motyvatorius mokantis K2 (Kormos, Csizér 2008: 331). Todėl šio darbo autorė sieks pateikti pastebėjimų, kokia yra tiriamosios grupės idealiojo aš motyvacija ir kas ją lemia.

- **privalomasis aš** yra susijęs su K2 mokinio mąstymu, kas yra derama visuomenėje, kas atitinka normas, yra pareiga ir atsakomybė (Vilkienė ir kt. 2019: 51). Pavyzdžiui, mokinys gali mokytis kalbos vengdamas blogo pažymio ar nenorėdamas pyktis su tėvais. Taip pat mokinius gali skatinti mokytis K2, pavyzdžiui, siekis atitikti bendraamžių grupės normas (Dörnyei, Ushioda 2009: 20). Taip gali nutikti jauniems žmonėms anglų kalbos požiūriu. Beje, mokinys spaudimą mokytis K2 gali jausti iš etninės grupės, jei jos lūkesčiai K2 atžvilgiu yra dideli (*ten pat*), pavyzdžiui, jei etninės grupės nariai manys, kad vien todėl, kad mokinys priklauso šiai grupei, jis privalo gerai mokėti jos kalbą.
- **mokymosi aplinka** Dörnyei'aus (2010) sukurtoje *vidinio aš sistemoje* atsiranda todėl, kad buvo iškelta idėja, jog mokantis K2 ji ir mokymosi patirtis vaidina svarbų vaidmenį. Pavyzdžiui, ar mokinys bus motyvuotas ar nemotyvuotas mokytis K2, gali lemti tokie dalykai, kaip K2 mokytojas, mokymosi programa, bendraamžių grupė, įgyta mokinio mokymosi patirtis ir pan. (Dörnyei, Ushioda 2009: 30). Paminėtina, kad šiame magistro darbe taip pat remiamasi šia Dörnyei'aus (2010) teorijoje iškelta idėja, kad mokymosi aplinka svarbi K2MM dalis, todėl tyrime analizuoja detaliau.

Taip pat pastebėta, kad kai kuriuos mokinius mokytis K2 skatina noras atlikti veiksmus, kurie prieštarauja kitų žmonių lūkesčiams ir pasiūlymams, o tai neaptariama Dörnyei'aus (2010) teorijoje (Bobkina ir kt. 2021: 548). Šiais atvejais K2 mokiniai į socialinį spaudimą reaguoja priešingai, nei privalomojo *aš* atveju. Todėl galima sakyti, kad tai yra dar vienas *aš* tipas, kurį literatūroje linkstama įvardyti kaip **maištaujantįjį aš** (angl. *rebellious self*) (Thompson, Vásquez 2015, Bobkina ir kt. 2021), kuris gali daryti įtaką K2MM. Todėl šio darbo autorė savo tyrimo analizę nusprendė atlikti remdamasi papildyta Dörnyei'aus (2010) teorija, į kurią yra įtraukiamas maištaujančiojo *aš* motyvacijos aspektas.

Be to į šiame darbe aprašyto tyrimo klausimyną buvo įtraukti klausimai, susiję su **kalbinėmis nuostatomis** bei klausimai, kurie apskritai siejasi su **nuostatomis apie K2 bendruomenę bei K2 šalimi**. Beje, Dörnyei'us tai irgi daro savo tyrimuose (Dörnyei 2010; Dörnyei, Ushioda 2011). Tačiau kalbinės nuostatos mokslininkų yra apibrėžiamos įvairiai, priklausomai nuo tyrėjų požiūrio į reiškinį (Garrett 2012: 19). Pavyzdžiui, pasak David'o Crystal'o (1997), kalbinės nuostatos yra žmonių nuomonė apie savo ir kitų kalbas (Crystal 1997: 215, plg. iš Coronel-Molina 2009: 2). Šiuo atveju kalbinės nuostatos siejamos tik su kalbomis. Bet, kaip pastebi Ralph'as Fasold'as (1987), požiūris į kalbą dažnai yra požiūrio į įvairių etninių grupių žmones atspindys (Fasold 1987: 148). Todėl galima sakyti, kad žmonių požiūris į kalbą kartu parodo jų nuostatas ir kalbinės bendruomenės atžvilgiu (taip pat žr. LTŽ 2012: 79). Vis dėlto į kalbines nuostatas galima žvelgti dar plačiau. Kaip pastebi Fasold'as (1987), kai kurie tyrėjai

kalbinių nuostatų objektu laiko bet kokį elgesį, susijusį su kalba, įskaitant požiūrį į kalbos išlaikymą ir kalbų planavimą¹³(Fasold 1987: 147–148). Taigi, kalbinės nuostatos gali būti apibrėžiamos įvairiai. Bet kuriuo atveju, kadangi šiame magistro darbe analizuojama motyvacija mokytis lietuvių K2, nuspręsta tirti tiriamosios grupės narių nuostatas lietuvių kalbos, lietuvių bei Lietuvos atžvilgiu. Kitų tyrėjų pastebėjimai apie nuostatų įtaką K2MM pateikiami 1.4.3. skyriuje.

1.4.3. K2MM tyrimų įžvalgos

Primintina, kad šiame magistro darbe analizuojama lietuvių K2MM. Todėl svarbu aptarti tyrimų įžvalgas apie K2MM.

Dažnai K2MM tyrėjai siekia pateikti pastebėjimų apie motyvacijos dalių įtaką bendrai motyvacijai mokytis kalbos. Atliktų tyrimų rezultatai rodo įvairius pastebėjimus. Pavyzdžiui, Pukevičiūtės (2008) tyrimo rezultatai rodo, kad mokiniai, kurie sieja K2 mokėjimą su ateities perspektyvomis, turi stipresnę K2MM nei kiti mokiniai (Pukevičiūtė 2008: 75). Tai reiškia, kad studentai, kurie mokosi kalbos, kad geriau pasirengtų būsimai profesijai ir gebėtų skaityti mokslinę literatūrą įvairiomis kalbomis, yra labiau motyvuoti nei kiti. Taip pat minėtame Pukevičiūtės straipsnyje teigiama, jog mokiniai, kurie mokosi K2, nes tai leidžia jiems užmegzti ryšius su užsieniečiais bei nuvykti į užsienio šalį, turi stipresnę motyvaciją mokytis kalbos nei kiti tyrimo dalyviai (*ten pat*). Beje, Bružaitė-Liseckienė (2023) nustatė, kad K2 mokinių, kurie nurodė, kad kalbos mokosi todėl, kad gyvena K2 aplinkoje t. y. Lietuvoje, o ne todėl, kad jiems lietuvių kalbos pamokos yra privalomas dalykas, turi stipresnę idealiojo *aš* bei integracinę motyvacijas. Tokie rezultatai rodo, kad K2MM analizėje svarbu analizuoti atskiras motyvacijos dalis, nes duomenys gali atskleisti vertingų įžvalgų.

Taip pat paminėtina, kad Lin Peng ir Sang-Gu'is Kang'as (2022) analizavo, kaip Kinijos universiteto studentų, kurių vidutinis amžius buvo 20 metų, anglų K2MM įtaką daro tai, ar mokytojas yra gimtakalbis ir negimtakalbis K2 vartotojas. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad anglų K2 mokiniai, kurių mokytojai yra K2 gimtakalbiai, turi truputį stipresnę vidinę motyvaciją mokytis kalbos, nei mokiniai, kuriuos K2 moko negimtakalbiai (Peng, Kang 2022: 8). Vis dėlto, nors tyrimo autoriai nesiremia *vidinio aš sistema*, tačiau galima sakyti, kad tikriausiai šio tyrimo K2 gimtakalbių mokytojų mokinių yra truputį stipriau motyvuoti mokytis kalbos mokymosi aplinkos nei K2 negimtakalbių mokytojų mokiniai. Beje, paminėtina, kad motyvacijos dalys nėra uždaros mokinių

¹³ Beje, kaip pastebi Ramonienė (2022), „[k]albinių nuostatų tyrimai padeda paaiškinti visuomenės ir individų kalbos vartotojų kalbinius pasirinkimus, kalbinį elgesį, prognozuoti kalbų ir kalbinių atmainų gyvybingumą, jų išlikimo perspektyvas“ (Ramonienė 2022: 11). Todėl kalbinių nuostatų tyrimai leidžia atsakyti į ne vieną kalbininkams kylantį klausimą ar pamatyti platesnį tam tikro reiškinio vaizdą.

motyvuojančios dalys, todėl viena su kita gali koreliuoti. Šį pastebėjimą pagrindžia Bobkinos ir kt. (2021) tyrimo rezultatai, kurie rodo, kad mokinių, kuriuos moko gimtakalbiai anglų K2 mokytojai, yra stipresnė idealiojo *aš* motyvacija negu kitos tyrime analizuotos motyvacijos dalys (Bobkina ir kt. 2021 : 556–557), o negimtakalbių mokytojų mokiniai turi stipresnę privalomojo *aš* motyvaciją (*ten pat*). Tad šio tyrimo duomenys rodo, kad mokymosi aplinka gali veikti idealiojo *aš* bei privalomojo *aš* motyvacijas.

Vis dėlto K2MM tyrimuose dažnai bandoma pateikti pastebėjimų, kokie sociolingvistiniai bei demografiniai veiksniai turi įtakos mokinių K2MM. Ieškodami atsakymo į klausimą, kas reikšmingai veikia K2MM, mokslininkai analizuoja įvairius veiksnius. Pavyzdžiui, Zoltán’as Dörnyei’us ir Peter’is Skehan’as (2003) mano, kad kalbos išmokimo sėkmei ypač svarbi priežastis – kalbos mokymosi paskata, t. y., kodėl žmogus pradėjo mokytis tos kalbos, kiek laiko skiria mokymuisi, kiek pastangų yra pasiryžęs įdėti mokydamasis (Dörnyei, Skehan 2003: 614). Kiti tyrėjai šias išvalgas papildoma teigdami, kad K2 mokymosi procese taip pat itin svarbus asmens požiūris į kalbą, jo kalbinės nuostatos (Liljengren, Rosander 2019, cit. iš Miškinytė 2022: 4), noras pritapti prie tikslinės kalbos bendruomenės ir pan. (Segamowitz ir kt. 2009; Dörnyei 2014). Taigi, esama tyrimų, kuriuose K2MM analizuojama per kalbinių nuostatų, tapatybės, konkrečiau ir etninės tapatybės prizmę¹⁴ (Segamowitz ir kt. 2009; Djigunović 2012; Tinch 2021 ir t. t.). Kituose tyrimuose dėmesys labiau susitelkiamas į įvairių aplinkos veiksnių, mokymosi aplinkos ir pan. motyvaciją stiprinančius veiksnius (Vetočkina 2010; Garšė 2014; Mačianskienė, Gelūnaitė-Malinauskienė 2014; Bobkina ir kt. 2021 ir t. t.). Pavyzdžiui, Jelena Bobkina, Maria-Jose Gomez-Ortiz, Maria Cristina Nunez del Rio ir Susana Sastre-Merino (2021), analizavusios Ispanijos universiteto sporto studijų studentų anglų K2MM nustatė, jog pamokų metu naudojama autentiška medžiaga kelia mokinių smalsumą ir tokiu būdu didina K2MM (plg. Bobkina 2021: 564), gerina rezultatus. Beje, nežinoma, ar didėjant nerimui, mažėja mokinių motyvaciją mokytis K2, nes vienuose tyrimuose statistiškai reikšminga koreliacija tarp šių konstrukto pastebėta (Liu, Huang 2010), tačiau kituose – nenustatyta (Miškinytė 2022). Vis dėlto, kaip pastebi Virginija Jūratė Pukevičiūtė (2008), K2 mokymuisi įtakos daro daug veiksnių, sėkmę lemia daug motyvų, kurie tarpusavyje sukuria derinius, kiekvienu atveju unikalius ir individualius (Pukevičiūtė 2008: 66). Pavyzdžiui, K2MM įtaką gali daryti asmens norai, polinkiai,

¹⁴ Kad mokiniui mokytis paveldėtosios kalbos turi įtakos jo etninė tapatybė, rodo Shuling Yang (2022) pastebėjimai. Minėtos tyrėjos pastebėta, kad kinų kilmės JAV gyvenančiam 7 klasės mokiniui mokytis paveldėtosios kinų mandarinų kalbos padėjo užduotis 2 savaites imti interviu iš savo močiutės, kalbančios kinų mandarinų kalba, apie savo ir šeimos gyvenimo istoriją. Galima numanyti, kad klausytis savo šeimos istorijų mokiniui buvo įdomu, o močiutės klausiti nesuprastų žodžių mokiniui buvo paprasčiau nei formalioje K2 mokymosi aplinkoje. Bet kuriuo atveju, gali būti, kad mokiniai, kurie mokosi paveldėtosios kaip K2, tačiau yra girdėję savo šeimos istorijas ir todėl jaučia artimesnį ryšį su K2 bei K2 bendruomene, gali turėti stipresnę motyvaciją mokytis K2.

vertybės, poreikiai, troškimai, pažiūros, žmogaus emocijos, jausmai ir net charakterio bruožai ir šis sąrašas nėra baigtinis (Butkienė, Kepalaitė 1996). Taigi, vidiniai motyvai ir jų kombinacijos gali būti labai įvairūs. Todėl dažniausiai, K2MM tyrimuose koncentruojamasi į įvairius motyvus.

Vis dėlto, nors K2MM tyrimuose stengiamasi analizuoti kelių veiksnių įtaką K2MM, Dörnyei'aus (2010) teorija sulaukia kitų K2 motyvacijos tyrėjų kritikos, kadangi, pasak Bobkinos ir kt. (2021), minėta teorija neįtraukia į tyrimą tokių galimai K2MM darančių įtakos veiksnių, kaip mokinio lytis, amžius (Bobkina ir kt. 2008: 547). Paminėtina, kad vienas iš dažniausiai tyrėjų analizuojamų K2MM darančių veiksnių – **lytis**. Šį veiksni į savo tyrimus įtraukia daugelis mokslininkų (Hou-Keat ir kt. 2017; Iwaniec 2019; Bobkina ir kt, 2021; Bružaitė-Liceskienė 2023 ir t. t.). Vis dėlto įvairūs tyrimai pateikia skirtingų išvadų. Kai kuriuose tyrimuose pastebėta, kad moterų K2MM yra šiek tiek stipresnė nei vyrų. Pavyzdžiui, Pukevičiūtė (2008), tyrusi Lietuvos universitetų studentų motyvaciją mokytis K2, padarė išvadą, kad moterys turi didesnę motyvaciją mokytis K2 nei vyrai (Pukevičiūtė 2008: 74). Tyrėja Janina Iwaniec (2019) atskleidė, kad Lenkijos mokyklose anglų kalbos mokinių, kurių amžius nuo 14 iki 16 metų, motyvacija taip pat skiriasi nelygu lytis: merginų K2MM stipresnė nei vaikinų (Iwaniec 2019: 135). O Vilkienės ir kt. (2019) tyrime, kuriame analizuota bendrojo ugdymo mokyklų mokinių motyvacija mokytis lietuvių kalbos bei nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu, nustatyta, kad merginų motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra didesnė ir nuostatos pozityvesnės nei vaikinų (Vilkienė ir kt. 2019: 57). Vis dėlto yra tyrimų, kurių rezultatai nerodo moterų ir vyrų K2MM reikšmingų skirtumų. Pavyzdžiui, Bobkinos ir kt. (2021) buvo nustatyta, kad vyrų ir moterų, Ispanijos sporto mokslo studentų anglų K2MM, statistiškai reikšmingai tarpusavyje nesiskiria (Bobkina ir kt, 2021: 555). Bružaitė-Liseckienė (2023), analizavusi užsieniečių motyvaciją mokytis lietuvių K2, taip pat nenustatė, kad lyties veiksnys būtų reikšmingas tyrimo dalyvių K2MM. Taip pat paminėtina, kad Khong'o Hou-Keat'o, Nurul Husna Hassan ir Norasrani Ramli (2017), atlikę tyrimą rado, jog Malaizijos universiteto studentų ir studenčių motyvacija mokytis ispanų K2 statistiškai reikšmingai tarpusavyje nesiskiria. Nors minėtame tyrime nustatyta, kad moterys turi integracinę motyvaciją, tai yra vieną motyvacijos dalį, stipresnę nei vyrai, todėl bendra motyvacija mokytis ispanų kalbos moterų yra truputį didesnė, nors ne statistiškai reikšmingai (Hou-Keat ir kt. 2017: 70–71). Kitaip sakant, moterys, minėtų tyrėjų nuomone, šiek tiek dažniau mokosi K2 siekdamos pažinti K2 šalies kultūrą, žmones ir panašiai. Taigi vieno atsakymo, ar lytis daro statistiškai reikšmingą įtaką K2MM, nėra.

Be to, paminėtina, kad K2MM, siejama su lyties veiksniu, priklauso ir nuo kultūros, kurioje mokiniai gyvena, todėl gali skirtis įvairių tyrimų rezultatai (Hou-Keat ir kt. 2017: 63). Pavyzdžiui, jei yra šalių, kur manoma, kad moterys turi mokėti daugiau kalbų nei vyrai, tikėtina, kad tose šalyse dažniausiai moterys turės didesnę K2MM nei vyrai. Kitaip tariant, K2 mokymasis ir K2MM gali būti

susijęs ir su konkrečios visuomenės stereotipais lyties požiūriu (plačiau žr. Chaffee ir kt. 2020). Todėl, kad būtų galima pateikti aiškų atsakymą apie lyties veiksnio įtaką K2MM, reikėtų atlikti daugiau plataus masto tyrimų įvairiose šalyse. Šiuo metu lyties įtaka K2MM vis dar tikrinama. Tai daroma ir šiame magistro darbe.

Taip pat K2MM tyrėjai dažnai ieško atsakymo į klausimą, ar **amžius** lemia K2MM. Ir šiuo atveju kol kas nėra vienareikšmio atsakymo. Pavyzdžiui, Justinos Bružaitės-Liseckienės (2023) tyrime nustatyta, jog motyvacijai mokinio amžius statistiškai reikšmingos įtakos neturi, tačiau vis dėlto pastebėta, kad vyresni tyrimo dalyviai deda daugiau pastangų mokydami lietuvių K2 (Bružaitė-Liseckienė 2023: 146). Todėl, galima sakyti, kad yra tam tikrų požymių, kad amžius gali daryti įtakos K2MM. Paminėtinas Juditos Kormos ir Katos Csizér (2008) tyrimas apie skirtingo amžiaus vengrų motyvaciją mokytis anglų kalbos. Šiame tyrime buvo siekiama nustatyti, kokia vidurinių mokyklų mokinių, studentų ir suaugusių K2 anglų kalbos mokinių K2MM. Rezultatų analizė atskleidė, kad visos tiriamosios grupės buvo stipriai motyvuotos mokytis anglų kalbos, tačiau galima išvelgti ir motyvacijos skirtumų. Pavyzdžiui, vidurinių ir aukštųjų mokyklų mokiniai turi labiau neigiamas kalbų mokymosi nuostatas, kitaip sakant, jie mažiau palankiai žiūri į K2 mokymąsi, nei suaugę K2 mokiniai. Taip gali būti todėl, kad mokyklose ir universitetuose mokiniai privalo mokytis K2, o tai gali lemti jų neigiamą požiūrį į patį kalbų mokymąsi. Tačiau Kormos ir Csizér svarsto, kad suaugusieji gali jausti spaudimą mokytis K2, pavyzdžiui, darbo aplinkoje ir pan. Todėl tokius tyrimo rezultatus paaiškinti sudėtinga (Kormos, Csizér 2008: 348). Taip pat aptariamame tyrime pastebėta, jog kuo vyresni tyrimo dalyviai, tuo mažiau jiems būdinga mokytis K2 dėl noro integruotis į K2 bendruomenę (*ten pat*: 347). Tai reiškia, kad jaunesnius mokinius mokytis K2 dažniau motyvuoja siekis pritaipiti prie K2 bendruomenės nei vyresnius tyrimo dalyvius. Šio darbo autorė mano, kad jaunesni K2 mokiniai daugiau keliauja, turi daugiau kontakto su K2 bendruomene ir galbūt todėl jų motyvacija pritaipiti prie K2 bendruomenės yra stipresnė nei vyresnių mokinių. Bet kuriuo atveju, atsargiai galima sakyti, kad skirtingo amžiaus mokinius mokytis K2 gali motyvuoti skirtingi dalykai, tačiau skirtingo amžiaus mokinių K2MM gali būti tokia pat stipri. Apibendrinant galima teigti, kad amžiaus veiksnio įtaką K2MM nėra iki galo aiški, todėl toliau reikėtų ją tikrinti. Šio magistro darbo autorė taip pat ieško atsakymo į klausimą, ar amžius turi įtakos tikslinei grupei mokantis lietuvių K2. Vis dėlto svarbu atkreipti dėmesį, kad tiriamosios grupės amžiaus diapazonas gana siauras ir gautus duomenis šio veiksnio požiūriu reikėtų analizuoti atsargiai.

Mokslininkų nustatyta, kad K2MM įtakos gali turėti **bent laikinas išvykimas į K2 šalį**. Pavyzdžiui, Bobkinos ir kolegų (2021) tyrimas rodo, kad K2 mokiniai, kurie bent 3 mėnesiams buvo išvykę į šalį, kur kalbama anglų kalba, kurios jie mokėsi kaip K2, turėjo stipresnę idealiojo *aš* motyvaciją, nei niekada anglų kalbos aplinkoje negyvenę mokiniai (Bobkina ir kt. 2021: 556). Šio

darbo autorė mano, kad taip galėjo nutikti todėl, kad gyvenę anglų kalbos aplinkoje mokiniai daugiau bendravo su anglų kalbos gimtakalbiais, su jais susipažino, o tai galbūt lėmė stipresnę mokinių vidinę motyvaciją prisidėti prie šios bendruomenės narių. Beje, galbūt glaudesnis bendravimas su gimtakalbiais anglais teigiamai paveikė mokinių nuostatas šios kalbinės grupės atžvilgiu, o tai irgi galėjo lemti jų motyvaciją. Taip pat paminėtina, kad Toronte gyvenantys lietuvių kilmės žmonės pastebi, kad jų vaikai, dažniausiai KRT3 ar KRT4 lietuviai, kai aplanko Lietuvą, tampa labiau motyvuoti mokytis paveldėtosios lietuvių kalbos (Vilkienė 2019). Tad atsargiai galima teigti, kad žmonės noriau mokosi paveldėtosios kalbos, kai bent trumpam aplanko šaknų šalį. Paminėtina, kad šiame magistro darbe yra tikrinama, ar motyvacija mokytis lietuvių K2 priklauso nuo to, kur žmogus tiriamuoju momentu gyvena – Argentinoje ar Lietuvoje.

Pasakytina, kad tyrėjų pastebėta, kad nuostatos veikia žmogaus sprendimus dėl karjeros, išsilavinimo, lemia bendravimą su aplinkiniais ir pan. (Giles, Marlow 2011; Ramonienė, Ramonaitė 2021: 1028). Be to, atlikti K2MM tyrimai rodo, kad motyvacijai mokytis kalbos gali būti svarbios mokinio nuostatos (Lambert ir kt. 1968, Ramonaitė 2023). Pavyzdžiui, manoma, kad „kalbinės nuostatos dažnai teigiamai arba neigiamai veikia svetimšios kalbos mokymąsi, jo pažangą, gali būti tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su kalbos išmokimo lygiu, su kalbos mokymosi motyvacija“ (LTŽ 2012: 79). Pavyzdžiui, iš Vilkienės ir kolegijų (2019) atlikto tyrimo matyti, kad stipriausia motyvacijos dalis lietuviškų, lenkiškų ir rusiškų mokyklų atveju yra nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu (Vilkienė ir kt. 2019: 57). Tokie rezultatai rodo, kad nuostatos gali turėti didelę įtaką bendrai K2 mokinio motyvacijai. Todėl analizuojant K2MM svarbu taip pat tirti K2 mokinių kalbines nuostatas.

Paminėtina, kad Jogilė Teresa Ramonaitė (2023), tyrusi užsieniečių, gyvenančių Lietuvoje ir mokinčių lietuvių, kaip K2, kalbines nuostatas nustatė, kad užsieniečių kalbines nuostatas veikia lietuvių nuostatos užsieniečių ir jų kalbėjimo atžvilgiu. Ramonaitės teigiama, kad užsieniečiai mato, jog lietuviai palankiau vertina užsieniečius, kai jie, nors ir nelabai mokėdami lietuvių kalbą, stengiasi ja kalbėti. Kadangi lietuvių kalbos mokiniai jaučia teigiamas lietuvių nuostatas jų atžvilgiu, jie noriau patys kalba lietuviškai (Ramonaitė 2023: 53). Todėl galima sakyti, kad tokiu būdu užsieniečių kalbiniam elgesiui įtakos daro susiformavusios gana teigiamos **nuostatos** lietuvių, kaip **K2 bendruomenės narių, atžvilgiu.**

Taip pat mokinių **požiūris į konkrečią kalbą** gali turėti įtakos mokinių sėkmei išmokti tą kalbą (Gardner 1985: 6). Tikėtina, kad esant teigiamoms nuostatoms K2 atžvilgiu, mokinys bus labiau motyvuotas mokytis kalbos. Pavyzdžiui, Ramonaitės (2023) tyrimo rezultatai rodo, kad užsieniečiams, kurie mokosi lietuvių kalbos, lietuvių kalba atrodo melodinga (Ramonaitė 2023: 55), o tokia lietuvių kalbos savybė gali skatinti jos mokymąsi. Taip pat

Vilkienės (2019) pastebėta, kad kai kuriems lietuvių kalbos mokėtojams lietuvių kalba patinka todėl, kad ja galima slaptai kalbėti su lietuviais ne tarp lietuvių ir būti nesuprastiems. Kai kurie informantai minėjo, kad lietuvių kalba jiems yra savita paslapčių kalba: kai būnama ten, kur nėra kitų lietuvių, ir norima, kad niekas pokalbio nesuprastų, imama kalbėti lietuviškai (Vilkienė 2019: 42). Kitaip sakant, lietuviškai kalbantiems žmonėms patinka, kad užsienyje lietuvių kalbą retai kas moka ir ji tampa lyg lietuvių bendruomenės išskirtinumo ženklas. Vis dėlto K2 mokinys gali turėti neigiamų nuostatų tos kalbos atžvilgiu, bet kalbos vis tiek noriai mokosi. Pavyzdžiui, Eglė Gudavičienė (2019) pastebi, kad Norvegijoje gyvenantiems lietuviams norvegų kalba „atrodo skurdi <...> žodynas jiems atrodo ribotas, nėra galūnių, vartojamos paprastos konstrukcijos ir pan.“ (Gudavičienė 2019: 163). Tad lietuvių nuostatos norvegų kalbos tam tikru požiūriu yra gana neigiamos. Vis dėlto šio tyrimo dalyviai gana teigiamai vertino norvegų kalbos mokymąsi, nes turbūt emigrantai supranta, kad geras šios kalbos mokėjimas yra naudingas profesinėje sferoje, t. y. norint gauti darbą aukštesnėse pareigose Norvegijoje (Gudavičienė 2019: 162). Tačiau paminėtina, kad Larisa Nikitina (2019), tyrusi Malajos universitete studentų K2MM, rado, kad teigiamą įtaką K2MM turi nuostatos svetimiosios kalbos bei ta kalba kalbančios bendruomenės atžvilgiu (Nikitina 2019: 71). Tad bendrai nuostatos K2 kalbos atžvilgiu ir K2 bendruomenės atžvilgiu gali turėti įtakos mokinio K2MM.

Paveldėtosios kalbos išlaikymui bei mokymuisi svečioje šalyje įtakos taip pat gali turėti diasporos narių požiūris į protėvių kalbą (Jakaitė-Bulbukienė 2015; Gudavičienė 2015 ir t. t.). Kaip pastebima Gudavičienės (2015), lietuvių diaspora, nepriklausomai nuo kartos, mano, kad mokėti lietuvių kalbą yra svarbu arba labiau svarbu nei nesvarbu (Gudavičienė 2015: 51). Tokios nuostatos gali lemti didesnę motyvaciją kalbos mokytis bei perduoti kitoms kartoms. Beje, kalbos perdavimo atvejais labai svarbios yra mokinių **šeimos vyresniųjų narių bei kalbinės bendruomenės nuostatos tos kalbos atžvilgiu**. Kaip pastebi Olga Tararova (2017), jei diasporos kalbinė bendruomenė yra prisirišusi prie kalbos ir didžiuojasi jos literatūra, vertina jos kultūrinį palikimą, ši bendruomenė dės dideles pastangas, kad kalbą perduotų kitoms kartoms (Tararova 2017). Kaip minėta, tėvų kalbinės nuostatos taip pat svarbios paveldėtosios kalbos atveju. Pavyzdžiui, Toronte gyvenanti antros kartos lietuvė išreiškė mintį¹⁵, kad tik dėl itin tvirtos tėvų nuostatos išmokyti savo vaikus lietuvių kalbos lėmė, ji moka gerai lietuviškai (Vilkienė 2019: 33). Tad aplinkinių požiūris į kalbos mokymąsi bei jų pastangos padėti išmokyti kalbą, gali turėti įtakos mokinių motyvacijai mokytis kalbos. Vis dėlto KRT3, KRT4 ir kitoms kartoms paveldėtosios kalbos dažniau natūraliomis sąlygomis nebepavyksta perduoti namų aplinkoje. Tačiau teigiamos kalbinės nuostatos gali lemti, kad žmonės sąmoningai

¹⁵ Beje, ši nuomonė tipiška visai KRT2 Kanados diasporai, kuri susidarė po Antrojo Pasaulinio karo (Vilkienė 2019).

apsispręs mokytis savo etninės tapatybės kalbos (Vilkienė 2019: 36). Tad sprendimas mokytis kalbos ar ją išlaikyti gali priklausyti nuo bendruomenės ar šeimos narių kalbinių nuostatų. Šiame magistro darbe siekiama atsakyti į klausimą, kiek nuostatos daro įtakos tikslinės grupės K2MM.

Mokinių motyvacijai mokytis kalbos gali daryti įtaką **nuostatos apie šalį(-is), kurioje(-se) vartojama ta kalba**. Pavyzdžiui, Ramonaitės (2023) tyrimas atskleidė, kad Lietuvoje gyvenantys užsieniečiai jaučia pagarbą Lietuvai (Ramonaitė 2023: 56–57), o tai motyvuoja mokytis ir lietuvių kalbos. Tad, nors tolimesnių kartų asmenys išreiškia teigiamas nuostatas paveldėtosios kalbos šalies atžvilgiu, tačiau sudėtinga pasakyti, ar tai šių asmenų paveldėtosios kalbos mokymosi motyvaciją veikia teigiamai. Atsakymo į nuostatų įtaką K2MM ieško ir šio darbo autorė.

Taip pat pastebėta, kad kalbos mokymosi sėkmę gali lemti mokinio **pasitikėjimas savo gebėjimais** (angl. *self-efficacy*). Ši būdo savybė gali lemti, ar asmuo yra mažiau ar daugiau motyvuotas. Pavyzdžiui, žmogus, kuris manys, kad negeba atlikti užduoties gerai arba taip pat gerai, kaip kiti, gali jausti didesnę stresą ir nerimą, o visa tai gali lemti mažesnę asmens motyvaciją imtis užduoties (Erler, Macaro 2011: 500). Taip pat galimybė **K2 vartoti už klasės ribų** gali padėti mokytis kalbos bei lemti stipresnę K2MM. Pastebėta, kad mokiniai, kurie turi arba turėjo bendrauti darbe anglų K2 turi stipresnę privalomojo *aš* motyvaciją nei tie, kurie profesinėje srityje K2 nevartoja (Bobkina ir kt. 2021: 556). Be visų prieš tai minėtų veiksnių, K2MM įtakos gali turėti svetimšios kalbos mokymosi **nerimas**, individo **ekstravertiškumas ar introvertiškumas**, **polinkis į riziką**, **varžymasis** ir pan. (Ramonaitė 2015: 26–28; Pukevičiūtė 2008: 66). Tačiau šių veiksnių įtaka jaunų lietuvių kilmės argentiniečių lietuvių K2MM neanalizuojama.

Taigi apibendrinant galima teigti, kad šiame magistro darbe nuspręsta patikrinti, ar tyrimo dalyvių motyvacijai mokytis lietuvių K2 statistiškai reikšmingai įtakos turi tokie veiksniai: lytis, amžius, gyvenamoji vieta, laikas, praleistas Lietuvoje, pilietybės turėjimas, lietuvių kalbos mokėjimas. Taip pat siekta pateikti pastebėjimų apie tyrimo dalyvių nuostatas lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu ir kaip tai turi įtakos jų motyvacijai mokytis lietuvių kalbos. Tyrimo rezultatai pateikiami 2.3.1 ir 2.3.2 skyriuose.

2. Lietuvių K2MM tyrimo metodika ir rezultatai

2.1. Tyrimo metodika

2.1.1. Kiekybiniai apklausos įrankiai

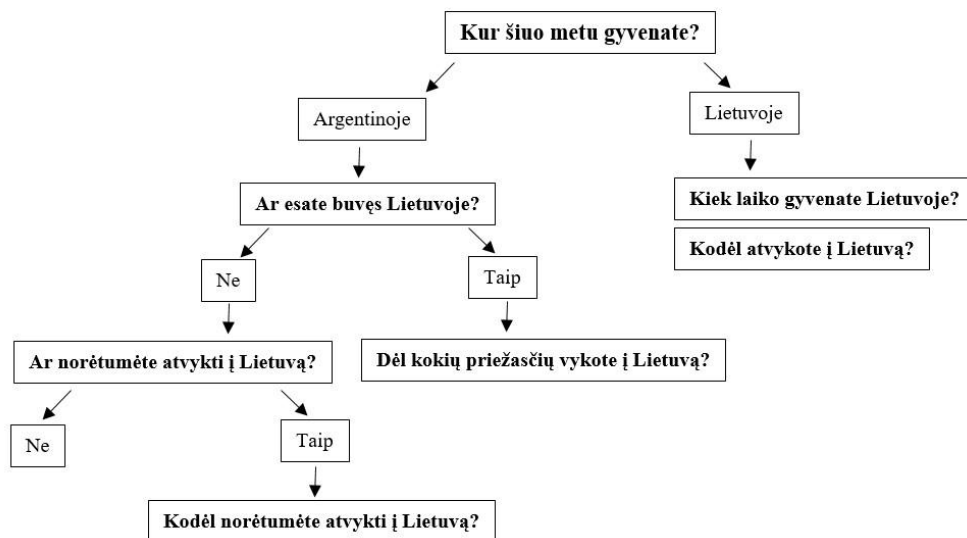
2.1.1.1. Sociolingvistinės anketos sudarymas

Šiame magistro darbe siekta pateikti atsakymų, kokie sociolingvistiniai veiksniai lemia tiriamosios grupės motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Todėl tyrimo dalyvių buvo prašoma atsakyti ir į keletą sociolingvistinių klausimų. Paminėtina, kad sudarant šio tyrimo sociolingvistinę anketą buvo remiamasi monografijoje *Emigrantai: kalba ir tapatybė* pateiktu klausimynu (Ramonienė 2015: 209–221), kuriame buvo klausimų, kurių atsakymai buvo prielaida analizuoti lietuvių kalbos ir tapatybės ryšius emigracijoje, o tokie klausimai aktualūs ir šiam tyrimui. Vis dėlto pabrėžtina, kad magistro darbe naudotasi ne visu minėtu klausimynu, o tik 8 anketos klausimais (žr. 9, 53, 54, 55, 62, 63, 64, 65 klausimus (Ramonienė 2015: 209–221)). Pasakytina, kad iš viso šiame darbe naudotoje sociolingvistinėje anketoje buvo 22 klausimai (žr. 1 priedą). Šiuos klausimus būtų galima suskirstyti į 3 temas:

1. **Demografiniai klausimai:** lytis, amžius, giminystės ryšiai su Lietuva, gyvenamoji vieta, laikas, praleistas Lietuvoje.
2. **Klausimai, susiję su lietuvių kalba:** Lietuvių kalbos (ne)mokėjimas, jos vartojimas, nuomonė apie lietuvių kalbos mokėjimo svarbą.
3. **Klausimai apie Lietuvą:** apsilankymai Lietuvoje, buvusios ir būsimos atvykimo priežastys, gyvenimas Lietuvoje, Lietuvos pilietybės (ne)turėjimas ir svarba, ateities siejimas su Lietuva.

Žvelgiant detaliau į sociolingvistinės anketos sandarą paminėtina, kad dalis klausimų visiems tyrimo dalyviams, t. y. ir tiems, kurie gyvena Argentinoje, ir tiems, kurie šiuo metu gyvena Lietuvoje, buvo vienodi. Pavyzdžiui, visi tyrimo dalyviai turėjo atsakyti į klausimą apie lytį, kadangi lyties veiksnio įtaka K2MM buvo tikslingai analizuojama atsižvelgus į kitų tyrimų rezultatus (plg. Pukevičiūtės 2008; Bobkina ir kt. 2021; Bružaitė-Liseckienė 2023). Taip pat visų tyrimo dalyvių buvo prašoma nurodyti amžių, gimtąją (pirmąją išmoktą) kalbą, pažymėti, kur jie užaugo bei kas pirmas iš jų šeimos išvyko iš Lietuvos. Atsakymai į šiuos klausimus leido atskirti šiame tyrime detaliau analizuotinas anketas, kadangi tyrimo dėmesio centre – tik jaunų t. y. nuo 18 iki 35 metų amžiaus Argentinoje užaugusių, bet turinčių lietuviškų šaknų asmenų motyvacija mokytis lietuvių kalbos. Regresine analize bus tikrinama lyties ir amžiaus veiksmų įtaka motyvacijai.

Be to, anketoje buvo pateikiami keli privalomi klausimai, kurių atsakymai lėmė toliau tyrimo dalyviams pateikiamus klausimus (žr. 1 pav.).

1 pav. Klausimų seka, susijusi su atsakymu apie gyvenamąją vietą.

Pavyzdžiui, skirtingi klausimai buvo pateikiami asmenims, kurie gyvena Argentinoje ir Lietuvoje (žr. 1 pav.). Tokiu būdu buvo siekta nustatyti Lietuvoje ir Argentinoje gyvenančių tyrimo dalyvių santykį su Lietuva. Paminėtina, kad šio darbo tyrime regresine analize siekta nustatyti laiko, praleisto Lietuvoje, veiksnio įtaką K2MM.

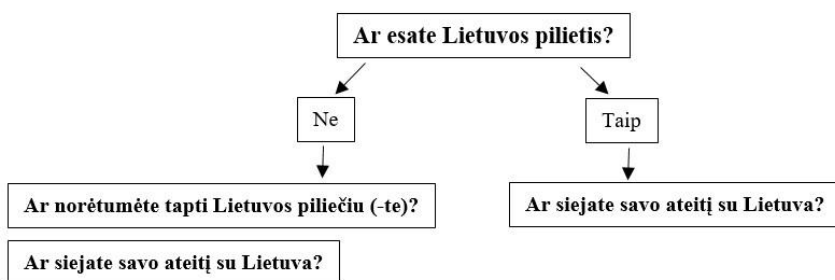
Apie lietuvių kalbos mokėjimą buvo pateikiamas atskiras privalomas klausimas *Ar mokate lietuvių kalbą?*. Daryta prielaida, kad šio klausimo atsakymai leis pateikti pastebėjimų, ar lietuvių kalbą mokantys respondentai turi stipresnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos nei tyrimo dalyviai, kurie nemoka lietuviškai. Taip pat paminėtina, kad atsakymas į šį klausimą lėmė, į kokius klausimus tyrimo dalyvio bus prašoma atsakyti toliau (žr. 2 pav.).

2 pav. Klausimai apie lietuvių kalbos mokėjimą.

Kaip matyti iš 2 paveikslo, mokančių lietuviškai klausinėta plačiau apie lietuvių kalbos vartojimą ir panašiai.

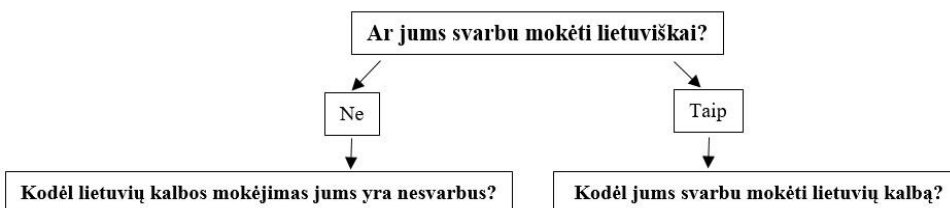
Pasakytina, kad visi tyrimo dalyviai atsakė į klausimą apie Lietuvos pilietybės turėjimą, nes buvo siekiama nustatyti, ar mokinių tapatybė (ir pilietybė) daro įtakos lietuvių K2 mokymosi motyvacijai. Vis dėlto svarbu atkreipti dėmesį, kad Lietuvos pilietybės turėjimas nebūtinai rodo dvasinį saitą su Lietuva. Kaip pastebima Vilkienės (2023), tyrusios Kazachstano diasporos atveji, kai kurie lietuvių kilmės asmenys Lietuvos pilietybės turėjimą mato labiau kaip pragmatinę naudą gyvenime, bet minėtos tyrėjos prabrėžiama, kad tai priklauso nuo tyrimo dalyvių gyvenimo sąlygų (Vilkienė 2023: 117). Todėl šio magistro darbo tyrime pusiau struktūruotais interviu buvo siekiama detaliau atsakyti į klausimą, kaip jaunų Argentinos lietuvių motyvacijai įtakos daro tai, kad jie yra Lietuvos piliečiai. Bet kuriuo atveju, respondentai-Lietuvos piliečiai atsakė į kitokius klausimus nei tyrimo dalyviai, kurie nėra Lietuvos piliečiai (žr. 3 pav.)

3 pav. Klausimai, susiję su Lietuvos pilietybe.

Neturinčių Lietuvos pilietybės tyrimo dalyvių buvo klausta, ar jie norėtų šią pilietybę įgyti. Tokiu būdu buvo siekta išsiaiškinti, ar tyrimo dalyviai, tapatinasi su lietuvių tauta. Dėl tos pačios priežasties buvo klausta, ar tyrimo dalyviai sieja savo ateitį su Lietuva. Šio tyrimo autorė darė prielaidą, kad respondantai, siejantys savo ateitį su Lietuva, galimai labiau tapatinsis su šalimi, o tai gali daryti didesnę įtaką K2MM.

Taip pat anketoje buvo pateikiami klausimai apie tai, ar tyrimo dalyviams svarbu mokėti lietuvių kalbą, bei buvo prašoma atsakyti, kodėl jiems svarbu arba nesvarbu mokėti lietuviškai (žr. 4 pav.).

4 pav. Klausimai apie lietuvių kalbos mokėjimo svarbą.

Paminėtina, kad į lietuvių kalbos mokėjimo svarbos klausimus atsakė ir tie tyrimo dalyviai, kurie nurodė, kad lietuvių kalbos nemoka. Iš atsakymų į šiuos klausimus buvo tikėtasi sužinoti, kodėl jauni lietuvių kilmės argentiniečiai nemoka lietuvių kalbos ir ar tai gali būti susiję su menka lietuvių K2MM.

Išanalizavus atsakymus į sociolingvistinius klausimus, buvo atlikta daugianarė regresinė analizė, siekiant patikrinti, ar tiriamosios grupės motyvacijai mokytis lietuvių K2MM statistiškai reikšmingai įtakos turi šie sociolingvistiniai veiksniai: lytis, amžius, gyvenamoji vieta, laikas, praleistas Lietuvoje, pilietybės turėjimas, lietuvių kalbos mokėjimas. Sociolingvistinė anketa surinkti duomenys taip pat pateikiami ir pasitelkus aprašomosios statistikos metodą (žr. 2.3.1. sk).

2.1.1.2. Motyvacijos klausimyno sąranga

Kaip jau buvo minėta, šiame darbe analizuojama jaunų argentiniečių, turinčių lietuviškų šaknų, motyvacija mokytis lietuvių kalbos. Tyrimo duomenis buvo nuspręsta rinkti motyvacijos klausimynu, nes tai yra įprasta praktika K2MM tyrimuose. Šiame skyriuje detalčiau aptariama tyrime naudoto klausimyno sandara.

Remiantis kitų tyrėjų patirtimi (Dörnyei, Taguchi 2009; Vilkienė ir kt. 2019; Bružaitė-Liseckienė 2023) atliekant šiame darbe aprašytą tyrimą buvo parengtas motyvacijos klausimynas, į kurį buvo įtrauktos 6 skalės. Kiekvienoje skalėje nuspręsta pateikti po 5 teiginius. Taigi, iš viso tyrime naudotą K2MM klausimyną sudaro 30 teiginių (žr. 1 priedą). Paminėtina, kad kiekvienoje skalėje nuspręsta pateikti po vieną teiginį, suformuluotą neigiamai, todėl pritarimas jam rodytų neigiamą lietuvių K2MM. Taip siekta išvengti automatinio klausimyno pildymo atvejų, o tokia praktika yra tipiška K2 mokymosi motyvacijos tyrimuose. Motyvacijos klausimyno skalių teiginiai respondentams buvo pateikiami atsiktine tvarka, skalių pavadinimai nebuvo pateikti, o patys teiginiai buvo surašyti taip, kad nebūtų aišku, kokius aspektus kiekvienas iš teiginių apima. Tačiau paminėtina, kad visiems tyrimo dalyviams pateiktos anketos teiginiai buvo pateikti tokia pačia tvarka. Klausimyne naudota *Likerto* skalė – respondentų prašyta pažymėti, kiek jie sutinka su pateiktais teiginiais (nuo *visiškai sutinku* iki *visiškai nesutinku*). Vis dėlto nuspręsta, kad kai kurie klausimai, pavyzdžiui, susiję su mokymosi aplinka, kai kuriems tyrimo dalyviams gali būti neaktualūs, todėl buvo pateikta atsakymo NEAKTUALU galimybė.

Taigi respondentai turėjo išreikšti sutikimą į šių motyvacijos skalių teiginius:

1. Idealis aš: į šią motyvacijos skalę įtraukti taip suformuluoti klausimai, kurių atsakymai rodytų tyrimo dalyvio vidinį norą mokytis ir išmokti lietuvių kalbą:

1. *Aš noriu kalbėti lietuviškai, todėl ir mokausi lietuvių kalbos. (9)¹⁶*
2. *Norėčiau kada nors Lietuvoje lietuviškai bendrauti su lietuviais. (13)*
3. *Manau kad ateityje man reikės lietuvių kalbos studijose, darbe ar asmeniniame gyvenime. (7)*
4. *Man svarbu mokėti lietuvių kalbą, nes tada būsiu labiau gerbiamas kitų žmonių. (22)*
5. *Manau, kad naudingiau mokytis kitų dalykų, nei lietuvių kalba. (19)*

Taip pat, kadangi tyrimo dalyviai buvo jauni, t. y. nuo 18 iki 35 metų amžiaus, bandyta teiginius formuluoti taip, kad jie būtų aktualūs darbo ieškantiems ir socialiai aktyviems žmonėms. Pasakytina, kad pritarimas šios skalės neigiamai suformuluotam teiginiui (5 teiginys) rodo tyrimo dalyvio mažesnę idealiojo *aš* motyvaciją K2MM, kadangi tokiu atveju respondentas mano, kad lietuvių kalbos mokytis nėra naudinga.

2. Privalomasis *aš*: teiginiai suformuluoti siekiant atskleisti, kiek respondentai motyvuoti mokytis lietuvių kalbos dėl spaudimo iš šalies, vengdami neigiamų pasekmių:

1. *Mokėti lietuvių kalbą man svarbu, nes žmonės, kuriuos gerbiu, mano, kad turiu mokėti lietuviškai. (25)*
2. *Jei nemokėsiu lietuvių kalbos, tai turės neigiamos įtakos mano gyvenimui. (20)*
3. *Privalau mokėti lietuvių kalbą, nes mano giminės to iš manęs tikisi. (16)*
4. *Man artimi žmonės moka lietuvių kalbą, todėl turiu ir aš išmolti lietuviškai. (12)*
5. *Mokausi lietuvių kalbos, nes lietuvių kalbos mokėjimas man gali padėti rasti geresnę darbą. (3)*

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad šio tyrimo dalyviai yra lietuvių kilmės asmenys. Todėl taip pat siekta, kad vertinant teiginius atskleistų šeimos, giminių, artimų žmonių įtaką respondentams. Šios skalės neigiamai suformuluotas teiginys pateiktas penktas. Sutikimas su šiuo teiginiu rodytų tyrimo dalyvio motyvaciją mokytis lietuvių kalbos ne dėl siekio išvengti neigiamų pasekmių, o kaip tik dėl teigiamų pasekmių jo gyvenime. Tokie rezultatai atskleidžia mažesnę tyrimo dalyvio privalomojo *aš* mokymosi motyvaciją.

3. Maištaujantysis *aš*: ši skalė įtraukta į tyrimą remiantis Bobkinos ir kolegų (2021) pastebėjimais. Duomenys, surinkti šia skale, šio darbo autorės nuomone, gali pateikti atsakymų apie maištaujančiojo *aš* motyvacijos įtaką lietuvių kilmės žmonių motyvacijai mokytis lietuvių K2. Šios skalės teiginiai buvo tokie:

1. *Aš mokausi lietuvių kalbos, nes ji yra kitokia, unikali, įdomi. (1)*
2. *Noriu mokytis lietuvių kalbos, nors kiti mano, kad to nereikia ir siūlo laisvalaikį užsiimti kuo nors kitu. (6)*

¹⁶ Skliausteliuose nurodytas teiginio numeris tyrimo dalyviams pateikiamame klausimyne, žr. 1 priede.

3. *Pasirinkau mokytis lietuvių kalbos, nors kiti mane skatina mokytis naudingesnių dalykų. (10)*
4. *Norėčiau gerai mokėti lietuvių kalbą, nors kiti sako, kad tai bus neįmanoma (28)*
5. *Aš vengiu mokytis lietuvių kalbos, nors tėvai reikalauja (24)*

Kaip matyti iš minėtos skalės, iš šių teiginių vertinimo buvo siekiama sužinoti, kaip respondentą mokytis lietuvių kalbos skatino mokinio nuomonė apie lietuvių kalbos kitoniškumą bei mokinio noras įveikti aplinkinių nuomonę, susijusią su kalbos mokymusi. Taip pat pasakytina, kad šioje skalėje, taip pat kaip ir kitose skalėse, suformuluotas vienas neigiamas teiginys. Numanoma, kad mokinys, vengdamas mokytis lietuvių kalbos, nors ir raginamas tai daryti aplinkinių, turi mažesnę maištaujančiojo *aš* motyvaciją nei kiti mokiniai ir todėl galimai mažesnę K2MM.

4. Mokymosi aplinka: šios skalės teiginių vertinimas rodo, kiek mokiniams įtakos daro lietuvių kalbos pamokos, mokymosi medžiaga ir panašiai:

1. *Per lietuvių kalbos pamokas laikas bėga greitai. (30)*
2. *Man patinka mokytis lietuvių kalbos. (26)*
3. *Laukiu lietuvių kalbos pamokų. (18)*
4. *Lietuvių kalbos pamokose sužinau daug įdomų dalykų. (4)*
5. *Mokytis lietuvių kalbos nuobodu. (15)*

Paminėtina, kad šio darbo autorė numanė, kad kai kurie šios skalės teiginiai gali būti ne vienam tyrimo dalyviui neaktualūs. Pavyzdžiui, gali būti, kad respondentas, jei mokėsi anksčiau formalioje aplinkoje lietuvių kalbos, to nebedaro šiuo savo gyvenimo etapu. Taip pat neatmetama galimybė, kad tyrimo dalyvis lietuvių kalbos yra pramokęs natūraliomis sąlygomis, pavyzdžiui, namuose. Vis dėlto siekta, kad neatsitiktų taip, kad visi šios skalės teiginiai tyrimo dalyviui būtų neaktualūs. Todėl į skalę įtrauktas ir teiginys: *Man patinka mokytis lietuvių kalbos*. Manyta, kad šį teiginį galės įvertinti kiekvienas tyrimo dalyvis ir jo atsakymas rodys respondento santykį su lietuvių kalbos mokymosi procesu nepriklausomai nuo to, kur kalbos buvo mokytasi. Neigiamai suformuluotas teiginys (5) taip pat pateikiamas toks, kad jo įvertinimas galėtų atspindėti tai, kiek tyrimo dalyviui įdomu mokytis lietuvių kalbos. Tačiau šiuo atveju, jei tyrimo dalyvis pritaria teiginiui, tai rodo mažesnę mokymosi aplinkos poveikį mokinio motyvacijai mokytis lietuvių kalbos.

5. Nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu: kadangi įvairūs tyrimai rodo, kad nuostatos veikia mokymosi motyvaciją, šio magistro darbo autorė taip pat nusprendė į klausimyną įtraukti nuostatų skalę. Beje, moksliniuose tyrimuose, kurie taip pat remiasi *vidinio aš sistema*, paprastai dėmesys sutelkiamas ir į mokinio kalbinės nuostatas (plg. Dörnyei, Taguchi 2009; Vilkienė ir kt. 2019; Bružaitė-Liseckienė 2023 ir t. t.). Vis dėlto mokantis K2, mokinio K2MM gali turėti įtakos ne tik mokinio kalbinės nuostatos, bet ir nuostatos šalies, net K2 bendruomenės atžvilgiu (plačiau žr. 1.4.3. skyriuje). Todėl šiame darbe aprašyto tyrimo nuostatų

skalės teiginiai suformuoti siekiant atsakyti į klausimus, ar lietuvių kalbos mokinių motyvacijai mokytis lietuvių kalbos lemia jų nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių bei Lietuvos atžvilgiu. Tad nuostatų skalės teiginiai buvo tokie:

1. *Noriu daugiau sužinoti apie Lietuvos kultūrą. (2)*
2. *Manau, kad lietuviai yra draugiški ir malonūs. (5)*
3. *Man patinka (patiktu) keliauti po Lietuvą. (27)*
4. *Lietuvių kalba – graži kalba. (21)*
5. *Lietuva man svetima šalis. (8)*

Kaip matyti iš nuostatų skalės, joje pateikiama po vieną teiginį apie lietuvius (2 skalės teiginys) bei lietuvių kalbą (4 skalės teiginys). Du teiginiai suformuluoti apie Lietuvą (1 ir 3 skalės teiginiai). Vis dėlto numanu, kad tyrimo dalyviai gali nejausti ryšio su Lietuva dėl įvairių aplinkybių. todėl į skalę įtrauktas 5 teiginys, susijęs su neigiamomis nuostatos Lietuvos požiūriu.

6. Tapatybė: šios skalės teiginiai suformuluoti atsižvelgus į tai, kad Vilkienės ir kolegijų (2019) tyrime nuostatų konstruktas buvo skeltas į dvi dalis: į skalę apie požiūrį į lietuvių kalbą ir lietuvius bei asmeninių nuostatų skalę, kurioje buvo klausimai apie požiūrį į savo tapatybę (Vilkienė ir kt. 2019: 52). Būtent pastaroji skalė buvo įtraukta ir į šį tyrimą, žinoma, suformulavus šiam atvejui aktualius teiginius. Buvo spėjama, kad tyrimo dalyvių tapatybė gali daryti įtakos lietuvių K2MM. Į motyvacijos anketą buvo įtraukta tokie su tapatybe siejami teiginiai:

1. *Mokausi lietuvių kalbos, nes esu lietuvis. (11)*
2. *Mokausi lietuvių kalbos, nes gerbiu šeimos šaknis. (14)*
3. *Mokausi lietuvių kalbos, kad galėčiau gauti Lietuvos pilietybę. (23)*
4. *Mokausi lietuvių kalbos, nes norėčiau gyventi Lietuvoje. (17)*
5. *Manau, kad gali būti lietuviu ir nemokėdamas lietuvių kalbos. (29)*

Pasakytina, kad sudarant šią motyvacijos tyrimo skalę taip pat buvo remiamasi Ramonienės ir kolegijų (2015) klausimynu, nors šis klausimynas nebuvo skirtas specialiai motyvacijai tirti. Taip pasielgta todėl, kad kiti autoriai, kurių anketomis bei klausimynais yra remiamasi šiame darbe, mažai analizavo tapatybės klausimus arba to visiškai nedarė. O Ramonienės ir kolegijų (2015) tyrimo vienas iš uždavinių buvo atsakyti į klausimą, kokia lietuvių diasporos tapatybė ir kaip tai lemia lietuvių kalbos išlaikymą (Ramonienė ir kt. 2015: 11). Primintina, kad magistro darbo tiriamoji grupė yra paveldėtosios kalbos mokiniai. Tad šios grupės asmenys, nors paveldėtosios lietuvių kalbos nėra dažniausiai išmokę namų aplinkoje, tačiau gali jos mokytis norėdami šią kalbą atgaivinti ir perduoti tolimesnėms lietuvių kilmės kartoms. Todėl minėta Ramonienės ir kolegijų klausimynas buvo naudingas sudarant tapatybės skalę.

Kaip matyti iš tapatybės skalės teiginių, kai kurie jų buvo formuluoti taip, kad jų atsakymai atskleistų mokinio motyvaciją mokytis lietuvių kalbos dėl jo emocinio saistymosi su Lietuva (1 ir 2 skalės teiginiai). Tačiau 3 ir 4 skalės teiginiai rodo respondento susitapatinimą su Lietuva dėl pragmatinių siekių: tikslo gauti Lietuvos pilietybę (3 skalės teiginys) bei noro gyventi Lietuvoje (4 teiginys). Šiuo atveju teiginių vertinimas ne tik rodytų, ar respondento tapatybė turi įtakos lietuvių kalbos mokymuisi, bet ir leistų pateikti pastebėjimų, kiek tyrimo dalyviai tapatinasi su Lietuva bei lietuviais. Beje, šioje skalėje taip pat suformuluotas neigiamas teiginys, skalėje pateiktas penktas. Tad darbo autorė darė prielaidą, kad respondentų, kurie sutinka, kad lietuvis gali nemokėti lietuvių kalbos, motyvacijai mokytis lietuvių kalbos gali turėti mažesnę įtaką jų tapatybė.

Skalių duomenų rezultatai patiekiami 2.3.2 skyriuje.

2.1.2. Kokybinio interviu gairių parengimas

Šiame darbe aprašytame tyrime buvo rinkti ir kokybiniai giluminiai pusiau struktūruoti interviu, vėliau atlikta kokybinė teminė jų analizė. Interviu gairės buvo parengtos atsižvelgus į šiam magistro darbui sudarytą kiekybinės apklausos sociolingvistinę anketą, ieškant gilesnių atsakymų apie lietuvių kilmės argentiniečių motyvaciją mokytis lietuvių kalbos (žr. 2 priedą). Tad gairėse buvo sutelktas dėmesys į tris svarbiausius tyrimui dalykus bei skirtos trys didesnės interviu temos:

1. **Lietuvių kalbos mokėjimas bei vartojimas:** siekiama sužinoti, kada informantai išmoko lietuvių kalbą ir kiek gerai mano ją moką, ar jie stengiasi tobulinti lietuvių kalbos mokėjimą ir su kokiais sunkumais susiduria. Taip pat klausta, ar tėvai, seneliai ar kiti šeimos nariai moka lietuviškai, lietuvių kalbos atžvilgiu. Taip pat informantų teirautasi apie jų lietuvių kalbos vartojimo dažnumą, vartojimo sferas.

2. **Nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos požiūriu:** tyrimu buvo siekiama atsakyti į klausimą, kokias nuostatas lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu deklaruoja tyrimo dalyviai bei informantų nuomone, jų artimieji. Be to, ieškota atsakymo į klausimą, ar nuostatos turi įtakos motyvacijai mokytis lietuvių K2, kokia informantų nuomonė apie lietuvių kalbos mokėjimo svarbą.

3. **Pilietybė ir tapatybė:** kadangi tyrimu buvo siekiama pateikti atsakymą, ar lietuvių kilmės argentiniečių lietuvių kalbos mokymosi motyvacijai įtakos daro jų tapatybė, klausta, kokios šalies pilietis informantas yra, su kuria šalimi jis ar ji tapatinasi. Priklausomai nuo atsakymų siekta išsiaiškinti, ar neturintys Lietuvos pilietybės lietuvių kilmės asmenys norėtų ją turėti ir kodėl. Informantų, laikančiųjų save lietuviais, klausta, kodėl jiems svarbu tai, kad yra lietuviai ir panašiai. Taigi, interviu bandyta išsiaiškinti, ar tyrimo dalyviai tapatinasi su lietuviais.

Kokybinių duomenų analizės duomenys pateikiami kartu su kiekybinės analizės duomenimis 2.3.1. ir 2.3.2. skyriuose.

2.1.3. Duomenų rinkimo procedūra

Kaip jau buvo minėta, buvo renkami kiekybiniai (sociolingvistinė anketa ir motyvacijos klausimynu) ir kokybiniai (interviu) duomenys.

Kiekybinė apklausa buvo vykdoma elektroniniu būdu, ją parengus www.manoapklausa.lt svetainėje. Šio darbo autorė respondentų ieškojo per feisbuko socialinį tinklą. Apklauskos nuoroda buvo patalpinta feisbuko uždaroje pokalbių grupėje „Argentinosa en Lituania“. Vis dėlto daugiausiai tyrimo dalyvių buvo surasta pasitelkus sniego gniūžtės metodą. Kai kuriems respondentams apklauskos nuoroda buvo siunčiama per pokalbių programą „Facebook Messenger“ tyrimo autorei nusprendus iš jų veiklos ir feisbuko draugų, kad asmuo gali būti lietuvių kilmės argentinietis. Paminėtina, kad apklauskos pabaigoje buvo prašoma, kad galintys ir norintys duoti interviu tyrimo dalyviai nurodytų savo elektroninio pašto adresą arba telefono numerį. Vėliau su asmenimis, kurie paliko savo kontaktus, buvo susisiekiama ir individualiai susitarta dėl pokalbio laiko. Vis dėlto paminėtina, kad kontaktus tokiu būdu nurodė 6 tyrimo dalyviai, tačiau pavyko susisiekti tik su 4 informantais. Dar vienas informantas asmeniškai susirašinėjęs su tyrėja per „Facebook Messenger“ programą pasisiūlė padėti ir duoti interviu.

Didžioji dalis kokybinių pusiau struktūruotų interviu buvo imami nuotoliu per kompiuterines programas „Zoom“ bei „Microsoft Teams“ ir pokalbių programėles „Whatsapp“ ir „Messenger“, išskyrus vieną interviu, kuris buvo vykdytas su tyrimo dalyviu susitikus gyvai. Iš viso buvo paimta 5 interviu, bendra jų trukmė 3 val. ir 55 min. Gyvas pokalbis buvo įrašytas tyrimo autorės telefono diktofonu, o nuotoliu vykdyti interviu – „Windows 10“ operacinės sistemos įrašymo programa „Xbox Game Bar“. Kiekvienas informantas buvo supažindinamas, kad tyrimo duomenys bus anonimiškai naudojami rašant magistro darbą, ir buvo prašoma sutikimo pokalbį įrašinėti, o vėliau pasisakymus naudoti tyrimo tikslais.

Paminėtina, kad visi interviu buvo vykdyti lietuvių kalba. Bet tyrimo dalyviai buvo informuoti, kad galima kalbėti ir angliškai arba pereiti į ispanų kalbą. Pasakytina, kad ispanų kalbos tyrimo dalyviai nevariojo, o angliškų frazių ar žodžių pasakė tik keletą. Šio darbo autorės nuomone, vien tai, kad informantai norėjo su tyrėja kalbėti lietuviškai, rodo jų pasiryžimą tobulinti lietuvių kalbą.

2.1.4. Duomenų parengimas analizei

Sociolingvistinės anketos duomenys sukoduoti *MS Excel* lentelinėse skaičiuoklėse, kad duomenis būtų paprasta saugoti ir vėliau įkelti į *Rstudio* programą atliekant regresines analizes.

Kaip minėta, motyvacijos klausimyną pildžiusių tyrimo dalyvių buvo prašoma *Likerto* skale įvertinti, kiek jie sutinka su kiekvienu motyvacijos klausimyno teiginiu: *visiškai sunku, sutinku, nei sutinku, nei nesutinku, nesutinku, visiškai nesutinku*. Parengiant motyvacijos klausimyno duomenis tolesnei analizei, darbo autorė kiekvieno tyrimo dalyvio atsakymus perteikė skaitine verte, kad būtų galima atlikti duomenų regresinę analizę. Tai buvo atliekama remiantis tokia logika: kiekvienam teigiamai suformuluoto teiginio atsakymui balai buvo skiriami taip: *visiškai sutinku* vertinta – 5, *sutinku* – 4, *nei sutinku, nei nesutinku* – 3, *nesutinku* – 2, o *visiškai nesutinku* – 1. Kadangi sutikimas su neigiamai suformuluotu teiginiu rodo tyrimo dalyvio mažesnę motyvaciją, šių klausimų atsakymai buvo žymimi taip: *visiškai sutinku* vertinta 1, *sutinku* – 2, *nei sutinku, nei nesutinku* – 3, *nesutinku* – 4 o *visiškai nesutinku* – 5. Tad, pavyzdžiui, labai stiprią idealiojo *aš* motyvaciją turintis tyrimo dalyvis gali daugiausiai surinkti: $5+5+5+5+5=25$ šios skalės balus. Vis dėlto regresinė analizė atskleidžia patikimesnius duomenis tada, kai analizuojami skaitinių verčių vidurkiai, todėl tyrimo autorė nusprendė detaliau ir analizuoti skalių skaitinių verčių vidurkius. Kitaip sakant, 25 balą nuspręsta padalinti iš 5, kadangi šį balą sudaro 5 klausimų atsakymai. Vadinasi, vėliau atliekant regresinę analizę buvo traukiamas ne įvertis 25, o 5 balai. Primintina, kad ne visi motyvacijos klausimyno teiginiai buvo aktualūs respondentams ir jie turėjo galimybę rinktis tokį atsakymą. Tokiu atveju pasirinktas atsakymas buvo neįtrauktas į skalės duomenis ir toliau neanalizuotas. Motyvacijos klausimyno duomenų analizė pateikia 2.3.2 skyriuje.

Kokybiniai duomenys, surinkti interviu, buvo išrašyti atrankos būdu, t. y. tik tos teksto vietos, kuriose aiškiai buvo formuluojami atsakymai tam tikromis temomis ir kurias buvo planuojama cituoti. Interviu įrašai saugomi darbo autorės.

2.2. Tyrimo dalyvių charakteristika

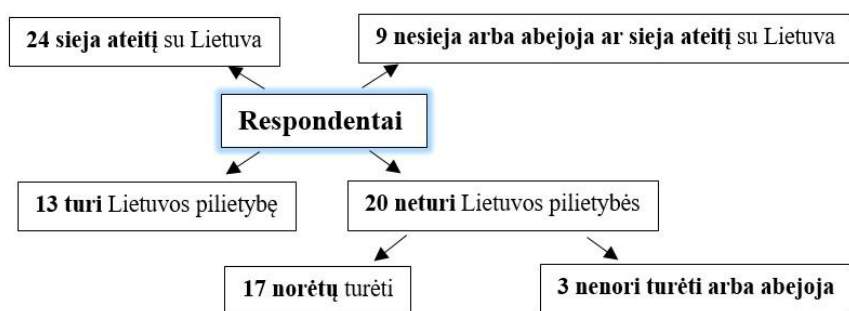
2.2.1. Kiekybinio tyrimo respondentai

Kiekybinėje apklausoje iš viso dalyvavo 42 asmenys. Tačiau šiame magistro darbe buvo tirama jaunų (18–35 metų amžiaus) Argentinos lietuvių motyvacija mokytis lietuvių kalbos. Tad 6 respondentų atsakymų teko atsisakyti, nes jie nurodė, kad yra jaunesni nei 18 metų (2 respondentai), arba vyresni nei 35 metai (3 asmenys). Dar 3 dalyvių atsakymai neįtraukti į tyrimo medžiagą, nes jie

nurodė neturintys lietuviškų šaknų. Taigi magistro darbe detaliai analizuojamos 33 respondentų atliktys: 20 moterų, bei 13 vyrų, kurių amžius – 18–35 metai, o amžiaus vidurkis – 24,45 metai.

Paminėtina, kad visi tyrimo dalyviai yra užaugę Argentinoje ir visų jų gimtoji – pirmoji išmokta – kalba yra ispanų. Tačiau skiriasi respondentų gyvenamoji vieta: 21 iš jų tyrimo metu gyveno Argentinoje, 12 – Lietuvoje. Lietuvoje tyrimo metu gyveno 12 respondentų. Gyvenimo Lietuvoje trukmė svyruoja nuo 15 metų iki 3 mėnesių, o vidutinis tyrimo dalyvių pragyventas laikas Lietuvoje – apie 3 metai. Paminėtina, kad dauguma tyrimo dalyvių t. y. beveik 42 proc. respondentų, Lietuvoje gyvena trumpiau nei metus. Beje, kaip ir buvo spėta, daugiausiai tyrimo dalyvių yra KRT4 lietuvių kilmės asmenys, t. y. jų proseneliai atvyko į Argentiną, seneliai, tėvai ir jie patys yra gimę ir užaugę Argentinoje. Tokį atsakymą pateikė 30 respondentų. Du tyrimo dalyviai nurodė, kad yra KRT3 lietuviai, t. y. jų seneliai atvyko į Argentiną, o tėvai ir jie yra gimę ir užaugę Argentinoje, o 1 respondentas atsakė, kad yra KRT2 lietuvis – jo tėvai atvyko į Argentiną, o jis yra gimęs ir užaugęs šioje šalyje.

Primintina, kad sociolingvistinėje anketoje tyrimo dalyvių buvo klausta apie jų pilietybę bei jų ateities siejimą su Lietuva. Šiuo požiūriu respondentų charakteristika apibendrinta 5 paveiksle.

5 pav. Tyrimo dalyviai ir Lietuvos pilietybė bei ateities siejimas su Lietuva.

Duomenys rodo, kad beveik trečdalis tyrimo dalyvių yra Lietuvos piliečiai. Taip pat paminėtina, kad didžioji dalis (17) neturinčių Lietuvos pilietybės norėtų ją gauti. Iš paveikslo matyti, 24 tyrimo dalyviai atsakė, kad sieja savo ateitį su Lietuva. Tokie duomenys, spėtina, gali rodyti gana stiprų tiriamosios grupės tapatinimąsi su Lietuva. Tačiau buvo ir tokių (6), kurie atsakė, kad nenori turėti Lietuvos pilietybės arba tokiu poreikiu abejoja. Taip pat maždaug trečdalis respondentų nesieja savo ateities su Lietuva arba apie tai nėra galvoję.

Respondentų taip pat buvo klausama apie lietuvių kalbos mokėjimą. Paminėtina, kad 8 tyrimo dalyviai atsakė kad lietuvių kalbos nemoka, o 25 respondentai teigė moką lietuviškai. Tokie duomenys leidžia ieškoti atsakymo į klausimą ar mokančiųjų ir nemokančiųjų lietuviškai K2MM skiriasi. Taip pat pasakytina, kad lietuviškai mokantys tyrimo dalyviai šios kalbos pradėjo

mokytis būdami skirtingo amžiaus. Pavyzdžiui, 6 respondentai pažymėjo, kad lietuviškai mokėsi būdami paaugliai, t. y. nuo 12 iki 18 metų amžiaus, o 1 tyrimo dalyvis – vaikystėje (iki 12 metų). Vis dėlto dauguma lietuviškai mokančių tyrimo dalyvių lietuvių kalbos ėmė mokytis būdami jau suaugę, t. y. vyresni nei 18 metų (18). Tad numanu, kad jauni lietuviškų šaknų turintys argentiniečiai lietuviškai dažniausiai mokosi išvykę į užsienį. Tokią mintį pagrindžia tai, kad 18 mokančių lietuviškai respondentų pasirinko atsakymą, kad lietuviškai išmoko lietuvių kalbos kursuose Lietuvoje, 4 tyrimo dalyviai – Vokietijoje, Vasario 16-osios gimnazijoje. Vis dėlto Argentinoje, lietuvių bendruomenėje lietuvių kalbos mokėsi 12 respondentų, t. y. daugiau nei trečdalis tyrimo dalyvių, 4 respondentai – Argentinoje, šeštadieninėje mokykloje, o vienas tyrimo dalyvis – namuose. Iš šių duomenų matyti, kad lietuvių kalbos galima pramokti ir Argentinoje. Buvo 11 tyrimo dalyvių, kurie lietuvių kalbos mokėsi keliose vietose, pavyzdžiui, kursuose Lietuvoje ir bendruomenėje, Argentinoje.

Pasakytina, kad 17 tyrimo dalyvių iš 21 respondento, kurie šiuo metu gyvena Argentinoje, yra buvę Lietuvoje bet vieną kartą. Tokie rezultatai rodo, kad šiuo metu Argentinoje gyvenantys lietuviškų šaknų turintys argentiniečiai nėra atsiriboję nuo Lietuvos, ją pažįsta, noriai čia atvyksta. Beje, 4 tyrimo dalyviai, kurie nėra buvę Lietuvoje, nurodė, kad norėtų Lietuvą aplankyti. Paminėtina, kad visi šie 4 respondentai kaip vieną iš priežasčių, kodėl norėtų aplankyti Lietuvą, pasirinko siekti aplankyti protėvių šalį, 3 iš 4 respondentų – norą aplankyti giminaičius Lietuvoje, o 2 respondentai – norą mokytis lietuvių kalbos Lietuvoje. Tačiau 2 iš 4 Lietuvoje nebuvousių tyrimo dalyvių Lietuvą norėtų aplankyti, kad tiesiog pakeliautų, o vienas – atvykti į Lietuvoje vykstančią Šokių šventę. Vis dėlto atsargiai galima teigti, kad jauni lietuvių kilmės argentiniečiai Lietuvą sieja su savo šaknimis, o tai gali turėti įtakos tyrimo dalyvių motyvacijai mokytis lietuvių kalbos.

Paminėtina, kad šiuo metu Lietuvoje gyvenantys jauni lietuvių kilmės argentiniečiai į Lietuvą iš Argentinos atvyko dėl įvairių priežasčių. Dažniausia tyrimo dalyvių atvykimo į Lietuvą priežastis, kurią įvardijo 9 respondentai, – studijos. Vis dėlto, nors anketoje nebuvo sukonkretinta, apie kokias studijas klausiama, tačiau vienas tyrimo dalyvis į atvirą šio klausimo dalį atsakė, kad viena iš atvykimo į Lietuvą priežasčių – lietuvių kalbos studijos. Todėl numanu, kad kiti tyrimo dalyviai, anketoje pasirinkę šią priežastį, taip pat turėjo omeny būtent lietuvių kalbos studijas Lietuvos universitetuose vykdomuose kursuose. Taip pat 7 jauni lietuvių kilmės argentiniečiai atvyko į Lietuvą norėdami čia pasilikti ilgesnį laiką, kitaip sakant, persikelti gyventi. Vis dėlto buvo atvejų, kai tyrimo dalyviai į Lietuvą atvyko dėl kelių priežasčių, pavyzdžiui, mokytis (1), dirbti (4), pažinti šeimos istoriją (1) ir persikelti. Tad tiriamoji grupė į Lietuvą atvyko dėl įvairių priežasčių.

Taip pat paminėtina, kad lietuvių kalbą mokantys tyrimo dalyviai lietuvių kalba atlieka įvairią veiklą: iš 25 lietuviškai mokančių tyrimo dalyvių, 20 respondentų kalba lietuviškai, 15 – rašo, 18 –

skaito lietuviškai, o 16 – klausosi lietuviškos muzikos, žiūri įvairius vaizdo įrašus lietuviškai, pavyzdžiui, youtube kanale ar panašiai. Tad galima numanyti, kad mokantys lietuviškai respondentai gana plačiai šią kalbą vartoja. Vis dėlto duomenų analizė atskleidė, kad Argentinoje tyrimo dalyviai gana ne itin aktyviai vartoja lietuvių kalbą. Dažniausiai lietuviškai jie kalba Argentinos lietuviškose bendruomenėse (17). Tačiau mažai kur kitose vietose bendraujama lietuviškai Argentinoje: 3 respondentai nurodė, kad vartoja lietuvių kalbą namuose, 2 – kavinėse, parduotuvėse, kirpyklose bei kitose viešose vietose, po 1 tyrimo dalyvį lietuvių kalbą vartoja darbe bei mokykloje, aukštojoje mokykloje. Vis dėlto kyla klausimas, ar minėtose vietose Argentinoje tyrimo dalyviai lietuvių kalbą vartoja gausiai, ar kalba nėra labai ribota. Tačiau iš tyrimo duomenų negalima pasakyti. Pasakytina, kad 6 tyrimo dalyviai Argentinoje nevirtuoja lietuvių kalbos.

Respondentų taip pat klausta, kodėl jiems svarbu mokėti lietuviškai. Duomenys rodo, kad 19 respondentų mokėti lietuvių kalbą labai svarbu, 11 – svarbu, o 3 – labiau svarbu, nei nesvarbu. Tad, kaip matyti, visiems tyrimo dalyviams mokėti lietuvių kalbą yra gana svarbu. Atkreiptinas dėmesys, kad tyrimo dalyviams, kurie nemoka lietuvių kalbos, taip pat kaip ir mokantiems lietuviškai respondentams, svarbu mokėti lietuviškai – taip į minėtą klausimą atsakė visi tyrimo dalyviai. Tokie duomenys galbūt rodo tai, kad tiriamajai grupei lietuvių kalba – svarbi kalba, kurios mokėjimas yra vertinamas ir tai gali lemti jų lietuvių K2MM.

Taip pat respondentų klausta, kuo jiems lietuvių kalbos mokėjimas yra svarbus (žr. 1 lentelę). Paminėtina, kad šiame klausime respondentai galėjo pažymėti 3 jų nuomone atspindinčius teiginius.

1 lentelė. *Priežastys, kodėl tyrimo dalyviams svarbu mokėti lietuvių kalbą.*

Kodėl svarbu mokėti lietuvių kalbą?	Respondentų skaičius
Lietuvis turi mokėti lietuvių kalbą	16
Lietuvių kalbos mokėjimas užtikrina lietuvių kalbos ir kultūros išsaugojimą ir tęstinumą	26
Dėl galėjimo bendrauti su lietuviais, gyvenančiais Lietuvoje (giminėmis, draugais, pažįstamais ir pan.)	29
Dėl galėjimo bendrauti su lietuviais, gyvenančiais ne Lietuvoje (giminėmis, draugais, pažįstamais ir pan.)	11
Dėl darbo	5
Dėl mokslų	5
Dėl Argentinos lietuvių bendruomenės	17

1 lentelė rodo, kad daugiausiai, t. y. 29 respondentai teigė, kad viena iš priežasčių, kodėl jiems lietuvių kalbos mokėjimas yra svarbus – tai galėjimas bendrauti su lietuviais, gyvenančiais Lietuvoje (giminėmis, draugais, pažįstamais ir panašiai). Tokie duomenys galimai rodo stiprų ryšį su Lietuvoje gyvenančiais lietuviais. Primintina, kad tiriamoji grupė yra lietuvių kilmės, todėl galbūt priežastis mokytis lietuvių kalbos, kad galėtų susikalbėti su Lietuvoje gyvenančiais lietuviais, yra jiems

aktualesnė nei, pavyzdžiui, mokiniui mokantis K2, kuri nėra jo protėvių kalba. Numanoma, kad turintys giminių Lietuvoje tyrimo dalyviai stengiasi palaikyti ryšį su giminaičiais Lietuvoje. O lietuvių kalbos mokosi dėl to, kad bendrauti būtų įmanoma be kalbos barjero. Taip pat, tyrimo dalyvių nuomone, svarbu mokytis lietuvių kalbos, kad būtų užtikrintas lietuvių kalbos ir kultūros išsaugojimas ir tęstinumas. Ši priežastis, vėlgi, gali būti susijusi su tuo, kad tyrimo dalyviai yra lietuvių kilmės ir respondentai turi stiprų emocinį ryšį su lietuvių kalba. Šiek tiek mažiau tyrimo dalyviams svarbu mokytis lietuvių kalbos dėl Argentinos lietuvių bendruomenės (17). Vis dėlto, tyrimo autorės nuomone, gana nemažai respondentų pasirinko šį variantą, o tai galimai rodo Argentinos lietuvių diasporos aktyvumą ir jos svarbą jaunimui. Kad lietuvis turi mokėti lietuvių kalbą pasirinko 16 respondentų. Nuostata, kad lietuvis turi mokėti lietuvių kalbą, darbo autorės nuomone, tyrimo dalyvių yra gana stipri, kadangi iš 33 respondentų šią priežastį pažymėjo beveik pusė, t. y. 16 respondentų. Lietuvių kalbos mokosi dėl galėjimo bendrauti su lietuviais, gyvenančiais Lietuvoje (giminėmis, draugais, pažįstamais ir pan.) 11 respondentų. Ši priežastis rodo, kad galimai tyrimo dalyviai turi ir palaiko ryšį su Lietuvoje gyvenančiais lietuviais. Po 5 tyrimo dalyvių pažymėjo, kad lietuvių kalbos pradėjo mokytis dėl darbo arba dėl mokslų.

Paminėtina, kad tyrime analizuotų sociolingvistinių veiksnių įtaka tiriamosios grupės lietuvių K2MM detalčiau aprašomi 2.3.1 ir 2.3.2 skyriuose.

2.2.2. Kokybinio tyrimo informantai

Kaip minėta, tiriamoji medžiaga rinkta ir kokybiniais pusiau struktūruotais interviu, kurių paimta iš 5 informantų (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. *Informantų charakteristika.*

Kodas	Lytis	Amžius	Gyvenamoji vieta	Kada pradėjo mokytis lietuvių kalbos
M21A ¹⁷	moteris	21	Argentina	18 m.
M22L	moteris	22	Lietuva	18 m.
M24L	moteris	24	Lietuva	Iki 18 m (paauglystėje)
V30A	vyras	30	Argentina	Iki 18 m (paauglystėje)
V33L	vyras	33	Lietuva	19 m.

Kaip matyti 2 lentelėje, interviu davė 3 moterys, iš kurių viena gyvena Argentinoje, o 2 – Lietuvoje, bei po vieną vyrą, gyvenantį Lietuvoje ir Argentinoje. Informantų amžius įvairavo nuo

¹⁷ Informantų kodai sudaryti taip: pirma nurodoma lytis (V – vyras, M – moteris), tada – amžius interviu metu (pavyzdžiui, jei informantas 22 metų amžiaus, rašomas skaičius 22), Toliau didžiąja raide žymimas šalies, kurioje interviu metu tyrimo dalyvis gyveno, pavadinimas (A – Argentina, L – Lietuva.)

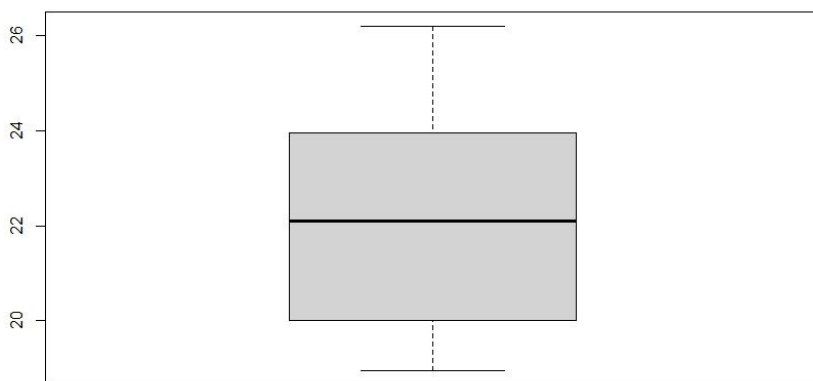
21 iki 33 metų, o amžiaus vidurkis – 26 metai. Primintina, kad visi informantai moka lietuvių kalbą, todėl pokalbiai vyko lietuvių kalba. 2 informantai lietuvių kalbos pradėjo mokytis paauglystėje, t. y. iki 18 metų, o 3 informantai – būdami suaugę – 18 arba 19 metų amžiaus.

2.3. Duomenų analizės rezultatai

Šiame skyriuje pirmiausiai pateikiami aprašomosios statistikos analizės duomenys, apie motyvaciją, sociolingvistinių veiksnių įtaką motyvacijai ir motyvacijos dalis. Toliau darbe aprašomi regresinių analizių duomenys apie sociolingvistinių veiksnių reikšmingumą motyvacijos dalių rezultatams juos papildant interviu pastebėjimais apie informantams būdingas motyvacijos dalis mokantis lietuvių kalbos.

2.3.1. Bendri motyvacijos rezultatai

Primintina, kad atliekant kiekybinę apklausą surinkti 33 respondentų atsakymai. Visi tyrimo dalyviai užpildė motyvacijos klausimyną, o jų surinkti balai galėjo varijuoti nuo 1 iki 30. Daryta prielaida, kad kuo daugiau balų surenkama, tuo stipresnė tyrimo dalyvio motyvacija mokytis lietuvių kalbos. 6 paveiksle apibendrinti tiriamųjų grupės motyvacijos klausimyno rezultatai.

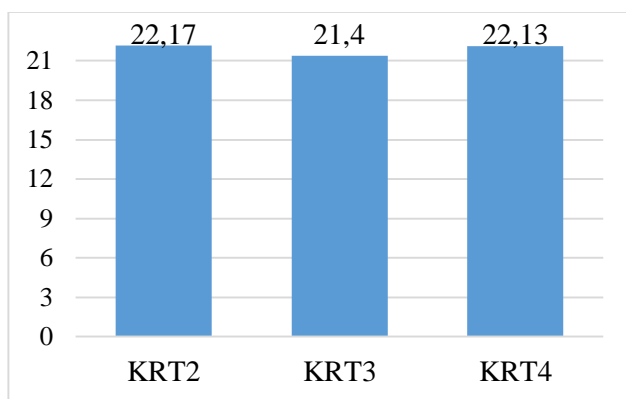

6 pav. Tiriamosios grupės bendri motyvacijos rezultatai.

Iš paveikslo matyti, kad motyvacijos klausimyno kraštiniai rezultatai siekia 18,95 bei 26,20 balus. Vis dėlto kraštiniai rezultatai bendrų motyvacijos rezultatų neiškreipia, kadangi šių duomenų mediana – 22,10 balai – beveik nesiskiria nuo duomenų vidurkio – 22,09 balai. Tad galima daryti išvadą, kad tyrimo dalyvių motyvacija yra gana stipri. Vis dėlto, K2MM įtakos gali daryti įvairūs sociolingvistiniai veiksniai. Todėl toliau skyriuje siekta pateikti pastebėjimų motyvacijos stiprumą siejant su tyrimo dalyvių charakteristika. Vis dėlto pasakytina, kad šio darbo autorė supranta, jog 7–12 paveiksluose pateikti motyvacijos įverčiai tarp skirtingų charakteristikų grupių skiriasi labai nedaug ir daryti svarių

išvadų apie grupių motyvaciją negalima. Tačiau, vis dėlto, šie duomenys leidžia atskleisti pastebėjimų apie tyrimo dalyvių grupių motyvacijos skirtumus, kurie gali tapti prielaida tolesniems tyrimams.

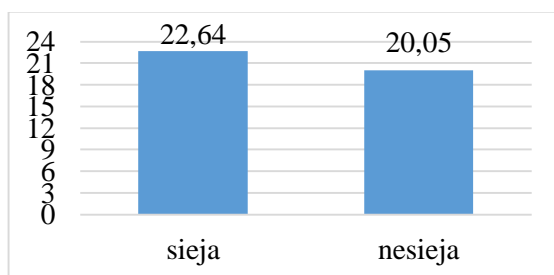
Primintina, kad tyrime dalyvavo trijų kartų Argentinoje gyvenantys lietuviai: KRT2, KRT3 ir KRT4. Vis dėlto pažvelgus į skirtingų kartų motyvacijos mokytis lietuvių kalbos skalių rezultatų vidurkius, ryškių skirtumų nebuvo pastebėta (7 pav.)

7 pav. Kartos ir motyvacija.

Tikėtina, kad atlikus regresinę analizę su šiais duomenimis nebūtų rastas šio veiksnio statistinis reikšmingumas motyvacijai. Vis dėlto šiame tyrime dauguma dalyvių buvo KRT4 asmenys (30 iš 33 respondentų), KRT3 – 2, o KRT2 – 1 žmogus. Taigi tiriamųjų grupė pagal kartas nėra pasiskirsčiusi tolygiai, tad čia pateikta įžvalga atskleidžia tik šio tyrimo dalyvių motyvaciją. O ir įtraukus priklausymo konkrečiai kartai veiksnį į regresinę analizę duomenys nebūtų patikimi. Beje, žvelgiant į paveldėtosios kalbos mokymosi/išlaikymo atvejus pastebima, kad asmenys, emigravę „kartu su tėvais, išreiškia stiprias ir teigiamas nuostatas Lietuvos atžvilgiu, kiti tyrimo dalyviai, ypač K2 ir K3, irgi išreiškia savo domėjimąsi Lietuva, tačiau jau santūresnį, pabrėždami, kad tai – tik viena dalis jų asmenybės“ (Jakaitė-Bulbukienė 2015: 13). Tad neatmestina mintis, kad informanto karta tiesiogiai nedaro didelės įtakos motyvacijai. Vis dėlto šio darbo autorės nuomone, atliekant didesnę tyrimą, kartos veiksnio įtaką naudinga analizuoti pasitelkus statistinę analizę.

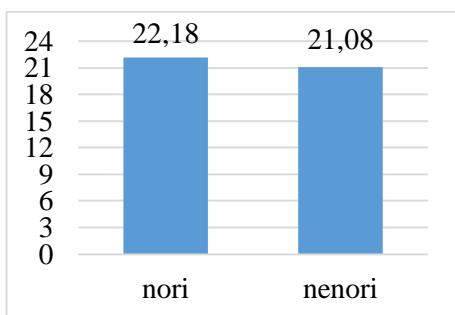
Taip pat šio tyrimo duomenys leidžia pateikti pastebėjimų, ar respondentų ateities siejimas su Lietuva turi įtakos jų motyvacijai mokytis lietuvių kalbos. Rezultatai pateikiami 8 paveiksle.

8 pav. Ateities siejimas su Lietuva ir motyvacija.

Kaip matyti iš 8 paveikslo, tyrimo dalyviai, kurie sieja savo ateitį su Lietuva, turi truputį didesnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos (22,64 balo) nei kiti (apie 20,05 balų). Primintina, kad sieja ateitį su Lietuva 24 respondantai, o nesieja – 9 tyrimo dalyviai. Beje, paminėtina, kad visi tyrimo dalyviai, kurie šiuo metu gyvena Lietuvoje (12), sieja savo ateitį su Lietuva. Vis dėlto šis veiksnys nebuvo įtrauktas į regresinę analizę, kadangi respondantai pasiskirstė į gana skirtingo dydžio grupes.

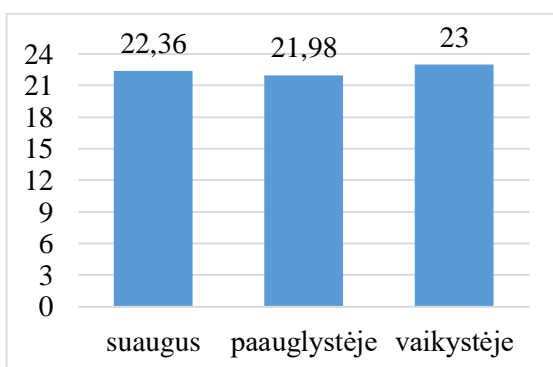
Pasakytina, kad respondantai, kurie neturi, bet norėtų turėti Lietuvos pilietybę (17), turi šiek tiek stipresnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos nei tyrimo dalyviai, nenorintys būti Lietuvos piliečiais (3) (žr. 9 pav.).

9 pav. *Noras turėti pilietybę ir motyvacija.*

Primintina, kad į šį klausimą atsakė ne visi tyrimo dalyviai, nes buvo respondentų, kurie turi Lietuvos pilietybę. Tokiu atveju šiems tiriamiesiems klausimas buvo neaktualus. Tačiau matyti, kad grupių įverčiai labai panašūs, tad reikėtų tikrinti, ar iš viso šis veiksnys tikslinės grupės atveju yra darantis įtaką motyvacijai.

Taip pat nebuvo pastebėta, kad amžiaus tarpsnis, kada tyrimo dalyviai pradėjo mokytis lietuvių kalbos, turėtų aiškios įtakos jų motyvacijai (10 pav.).

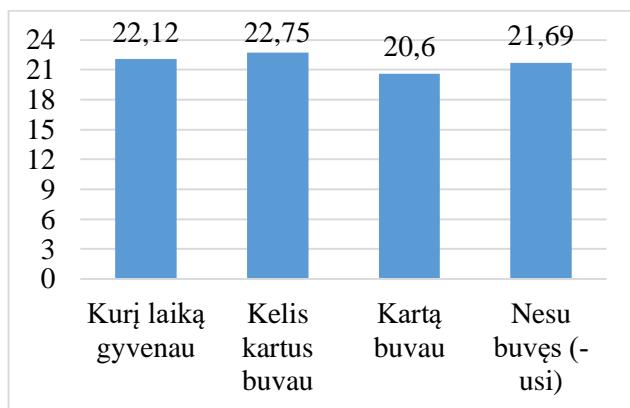

10 pav. *Amžiaus tarpsniai, kada pradėta mokytis lietuvių kalbos, ir motyvacija.*

Vis dėlto matyti, kad tyrimo dalyviai, kurie paauglystėje (6 respondantai) pradėjo mokytis lietuvių kalbos, turi šiek tiek mažesnę motyvaciją (motyvacijos vidurkis – 21,98 balai), nei respondantai, kurie lietuvių kalbos pradėjo mokytis suaugę (18 respondentų, o jų motyvacijos vidurkis – 22,36 balai) arba vaikai (vienas respondantas, kurio motyvacijos vidurkis – 23 balai). Šio tyrimo autorė mano, kad galimai paauglystės grupės motyvacijai mokytis lietuvių kalbos didesnės įtakos galėjo turėti lietuvių

bendruomenės, galbūt tėvų nuomonė, jų nuostatos lietuvių kalbos atžvilgiu. Tad galbūt tyrimo dalyvius, kurie paauglystėje pradėjo mokytis lietuvių kalbos, stipriau veikė privalomojo *aš* motyvacija, o tai, galbūt turi įtakos jų motyvacijai dabar. Vis dėlto paminėtina, kad šios grupės motyvacija yra tik truputį mažesnė negu kitų grupių motyvacija, o rezultatai gali būti atsitiktiniai bei itin priklausyti nuo to, kokie tyrimo dalyviai dalyvavo tyrime.

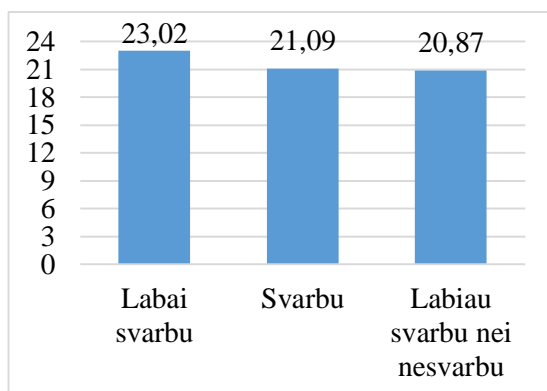
Gauti duomenys taip pat leidžia pateikti pastebėjimų, ar lankymasis Lietuvoje turi įtakos tyrimo dalyvių motyvacijai mokytis lietuvių kalbos (žr. 11 pav.).

11 pav. Lankymasis Lietuvoje ir bendra motyvacija.

Beje, paminėtina, kad kartą Lietuvoje buvusių tyrimo dalyvių (6 respondentai) motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra šiek tiek mažesnė nei kurį laiką gyvenusių (6 respondentai), kelis kartus buvusių (5 respondentai) bei niekada nebuvousių Lietuvoje (4 respondentai) respondentų motyvacija. Šio darbo autorės mano, kad galbūt tik kartą Lietuvoje buvę tyrimo dalyviai nusivylė Lietuva, jų nuostatos Lietuvos atžvilgiu tapo mažiau pozityvios, ir todėl daugiau šie tyrimo dalyviai į Lietuvą nebevyko ir jų motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra silpniausia grupėje. Tačiau tai yra tik spėjimas, kurį reiktų tikrinti. Vis dėlto kitų tyrimų duomenys rodo, kad gyvenimas K2 šalyje ar bent laikinas gyvenimas apsuptam K2 bendruomenės lemia stipresnę motyvaciją mokytis K2 (Vilkienė 2019, Bobkina ir kt. 2021). Tad galbūt todėl šiame tyrime kurį laiką Lietuvoje gyvenančių bei kelis kartus Lietuvoje buvusių tyrimo dalyvių motyvacija truputį stipresnė nei kartą buvusių arba čia nebuvousių tyrimo dalyvių motyvacija.

Taip pat pastebėtina, kad, kaip pavaizduota 12 paveiksle, kuo labiau tyrimo dalyvis manė, kad lietuvių kalbą mokėti svarbu, tuo turėjo stipresnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Vis dėlto primintina, kad 19 respondentų manė, kad labai svarbu mokėti lietuvių kalbą, 11 tyrimo dalyvių pažymėjo, kad svarbu, ir 3 respondentų nuomone labiau svarbu nei nesvarbu mokėti lietuvių kalbą. Tad grupės buvo skirtingo dydžio.

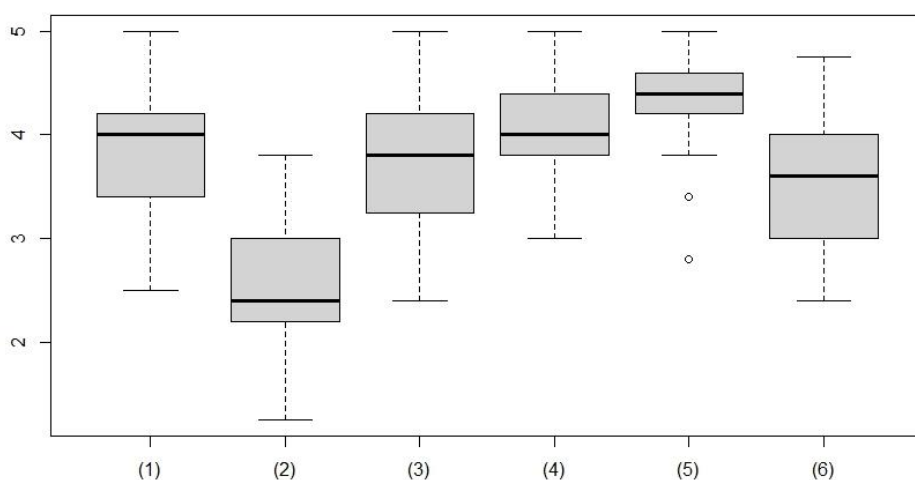
12 pav. *Lietuvių kalbos mokėjimo vertinimas ir bendra motyvacija.*

Vis dėlto paminėtina, kad Jakaitė-Bulbukienė (2015) yra nustačiusi, kad su kiekviena karta lietuvių diaspora vis mažiau mano, kad lietuvių kalbos mokėjimas yra svarbu. Tačiau numanu, kad jei asmuo, kurio jau tėvai yra gimę ir užaugę ne Lietuvoje, mano, kad lietuvių kalbos mokėjimas yra svarbu, jis turi itin pozityvias nuostatas lietuvių kalbos išlaikymo atžvilgiu (Jakaitė-Bulbukienė 2015: 91). Beje, šio magistro darbo duomenys rodo, kad tiriamoji grupė, kurios beveik visi nariai yra KRT4 lietuvių kilmės asmenys, lietuvių kalbos mokėjimą vertina kaip svarbų ir jų motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra stipri.

Taigi, kaip matyti iš duomenų, tyrime dalyvavusių jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra gana stipri, nes motyvacijos rezultatų vidurkis yra 22,09 balo iš 30 balų. Be to išvelgtos tokios tendencijos – KRT3 Argentinos diaspora turi šiek tiek silpnesnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos negu KRT2 bei KRT4 Argentinos lietuviai. Rasta, kad ateities siejimas su Lietuva bei Lietuvos pilietybės norėjimas stiprina motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Pastebėta, kad vaikystėje pradėjusio mokytis lietuvių kalbos respondento motyvacija yra stipresnė negu paauglystėje bei jau suaugus pradėjusiųjų mokytis lietuvių kalbos motyvacija, tačiau pradėjusių mokytis lietuvių kalbos suaugus motyvacija stipresnė negu paauglystėje pradėjusių mokytis lietuviškai. Mažiau Lietuvoje buvusių arba nebuvousių Lietuvoje tyrimo dalyvių motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra šiek tiek stipresnė negu kelis kartus buvusių arba kurį laiką Lietuvoje gyvenusių tyrimo dalyvių. Taip pat išvelgta, kad kuo labiau tyrimo dalyvis sutinka, kad lietuvių kalbos mokytis svarbu, tuo turi stipresnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Vis dėlto pasakytina, kad duomenys pagal šiame skyriuje aptariamus veiksnius arba yra pasiskirstę į per daug nevienodas grupes, arba duomenų grupės yra per mažos, kad būtų galima atlikti minėtų duomenų statistinę analizę. Tad gauti pastebėjimai yra tik tendencijos, kurias plečiant tyrimą būtų svarbu tikrinti.

2.3.2. Atskirų motyvacijos skalių rezultatai

Motyvacija yra konstruktas, kuris dažniausiai suvokiamas ir analizuojamas mažesniais komponentais. Šiame darbe motyvacija suprantama kaip šešiadalė, t. y. susidedanti iš idealiojo *aš* (1)¹⁸, privalomojo *aš* (2), maištaujančiojo *aš* (3) motyvacijos, mokymosi aplinkos (4), nuostatų (5) bei tapatybės (6) dalių. Paminėtina, kad šiame darbe kiekvienoje skalėje tyrimo dalyvis galėjo surinkti nuo 1 iki 5 balų, vėliau buvo skaičiuojami skalių rezultatų vidurkiai. Kuo rezultatų mediana arčiau 5, tuo to pobūdžio motyvacija buvo laikoma stipresne. Visų minėtų skalių rezultatai pateikiami 13 paveiksle.

13 pav. Atskirų motyvacijos skalių rezultatai.

Tad iš 13 paveikslo matyti, kad tyrime analizuotų motyvacijos skalių rezultatai skiriasi. Pavyzdžiui, pastebima, kad privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatų vidurkis daug mažesnis negu kitų skalių rezultatų vidurkis o nuostatų skalės yra didžiausias. Vis dėlto kyla klausimas, ar atskirų motyvacijos dalių skirtumai tarpusavyje statistiškai reikšmingi. Pavyzdžiui, akivaizdu, kad nuostatų skalės rezultatai yra geresni nei privalomojo *aš* motyvacijos skalės, bet teigti, kad skirtumas yra reikšmingas, iš minėtos stačiakampės diagramos duomenų, negalima. Todėl šio darbo autorė nusprendė atlikti daugianarę regresinę analizę, kurios priklausomasis kintamasis – bendros motyvacijos rezultatas, o nepriklausomasis kintamasis – motyvacijos dalis, kad būtų galima pateikti pastebėjimų, ar skirtingų motyvacijos dalių rezultatai tarpusavyje statistiškai reikšmingai skiriasi. Taigi, buvo atlikta viena regresinė analizė, kurios rezultatai buvo žiūrėti su pasirinktais skirtingais

kategorinio kintamojo atskaitos nariais, kurie atitinka tyrime analizuotas motyvacijos dalis. Gauti rezultatai pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. *Motyvacijos komponentų tarpusavio skirtumai.*

Kategorinio kintamojo atskaitos kategorijos nariai	Fiksuoti modelio parametrai	Parametru įverčiai	Standartinė paklaida	T įverčiai	Parametro reikšmingumas (p reikšmė)
Idealiojo <i>aš</i> motyvacija	Laisvasis narys	3,878	0,101	38,331	<0,001***
	Nuostatos	0,416	0,143	2,912	0,004**
	Maištaujančiojo <i>aš</i> motyvacija	-0,086	0,143	-0,603	0,546
	Mokymosi aplinka	0,239	0,143	1,673	0,09
	Privalomojo <i>aš</i> motyvacija	-1,420	0,143	-9,925	<0,001***
	Tapatybė	-0,316	0,143	-2,209	0,03**
Privalomojo <i>aš</i> motyvacija	Laisvasis narys	2,4585	0,101	24,295	<0,001***
	Nuostatos	1,837	0,143	12,836	<0,001***
	Maištaujančiojo <i>aš</i> motyvacija	1,334	0,143	9,321	<0,001***
	Mokymosi aplinka	1,660	0,143	11,597	<0,001***
	Tapatybė	1,104	0,143	7,716	<0,001***
Maištaujančiojo <i>aš</i> motyvacija	Laisvasis narys	3,792	0,101	37,477	<0,001***
	Nuostatos	0,503	0,143	3,515	<0,001***
	Mokymosi aplinka	0,326	0,143	2,276	0,02*
	Tapatybė	-0,228	0,143	-1,605	0,11
Mokymosi aplinka	Laisvasis narys	4,1182	0,101	40,696	<0,001***
	Nuostatos	0,177	0,143	1,239	0,22
	Tapatybė	-0,556	0,143	-3,881	<0,001***
Tapatybė	Laisvasis narys	3,5627	0,101	35,207	<0,001***
	Nuostatos	0,7327	0,143	5,120	<0,001***

Taigi, regresinės analizės rezultatai rodo, kad idealiojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai reikšmingai didesni, nei privalomojo *aš* motyvacijos skalės bei tapatybės skalės rezultatai, tačiau mažesni nei nuostatų skalės rezultatai. Tad galima sakyti, kad šiame darbe aprašytame tyrime dalyvavusius jaunos Argentinos lietuvius reikšmingai stipriau mokyti lietuvių kalbos motyvuoja jų pačių norai ir lūkesčiai, o ne siekis įrodyti sugebėjimą išmokti lietuvių kalbą ar atsakomybės jausmas, kad privalu mokyti lietuvių K2, nes to, pavyzdžiui, pageidauja aplinkiniai. Tačiau nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu tyrimo dalyvius motyvuoja mokyti lietuvių kalbos stipriau nei jų idealiojo *aš* motyvacija. Paminėtina, kad privalomojo *aš* motyvacijos rezultatai statistiškai reikšmingai skiriasi nuo visų tyrime analizuotų motyvacijos dalių – jie yra mažiausi. Taigi,

kiekybiniai duomenys rodo, kad šio tyrimo dalyvius silpniausiai motyvuoja mokytis lietuvių kalbos siekis išvengti neigiamų pasekmių. Maištaujančiojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai yra statistiškai reikšmingai didesni, nei privalomojo *aš* motyvacijos skalės. Tačiau nustatyta, kad maištaujančiojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai taip pat yra statistiškai reikšmingai mažesni nei nuostatų skalės bei mokymosi aplinkos skalių rezultatai. Tad maištaujančiojo *aš* motyvacija tiriamajai grupei yra būdinga, tačiau už kai kurias tyrimo analizuotas motyvacijos dalis ji yra stipresnė, o už kitas – silpnesnė. Regresinė analizė taip pat atskleidė, kad mokymosi aplinkos skalės rezultatų vidurkiai taip pat statistiškai reikšmingai didesni negu tapatybės skalės rezultatų vidurkiai. O tapatybės skalės rezultatų vidurkiai, be jau minėtų skirtumų su kitais prieš tai aptartų skalių rezultatų vidurkiais, statistiškai reikšmingai yra mažesni negu nuostatų skalės rezultatų vidurkiai.

Vis dėlto kiekviena iš šių motyvacijos dalių gali būti veikiamą įvairių sociolingvistinių veiksnių. Tad nuspręsta atlikti dar 6 daugianares regresines analizes su skirtingais priklausomaisiais kintamaisiais: idealiojo *aš* motyvacijos skalės rezultatų vidurkis, privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatų vidurkis, maištaujančiojo *aš* motyvacijos skalės rezultatų vidurkis, mokymosi aplinkos skalės rezultatų vidurkis, nuostatų skalės rezultatų vidurkis bei tapatybės skalės rezultatų vidurkis, kad būtų galima pateikti pastebėjimų, kokie sociolingvistiniai veiksniai daro statistiškai reikšmingos įtakos kiekvienai iš jų. Pasakytina, kad atliekant visas analizes buvo tikrinama, ar konkrečiam priklausomajam kintamajam daro įtaką šie sociolingvistiniai veiksniai: lytis, amžius, gyvenamoji vieta apklausos metu, Lietuvoje praleisto laiko trukmė, Lietuvos pilietybės (ne)turėjimas, lietuvių kalbos mokėjimas. Kiekviena analizė buvo atliekama pažingsniui: iš pradžių į modelius buvo įtraukiami visi analizuoti veiksniai, o tada po vieną buvo atmetami tie, kurie pasirodė nereikšmingi modelyje. Taip atliekant atskiras regresines analizes, galutiniuose modeliuose liko tik tie sociolingvistiniai veiksniai, kurie reikšmingai lėmė priklausomąjį kintamąjį. Toliau regresinės analizės rezultatai, juos derinant su kokybiniu žvilgsniu į motyvacijos anketos atsakymus ir giluminių interviu duomenimis, aptariami kiekvienos skalės atveju. Konkrečios skalės rezultatai pateikiami tokiu eiliškumu, koks buvo motyvacijos anketoje.

2.3.2.1. Idealojo *aš* motyvacija

Kaip matyti iš 13 paveikslo, tiriamosios grupės idealiojo *aš* motyvacija yra gana stipri, stipresnės yra tik motyvacijos dalis, susijusi su nuostatomis. Tačiau regresinė analizė atskleidė, kad nė vienas iš tirtų veiksnių nedaro statistiškai reikšmingos įtakos idealiojo *aš* motyvacijai. Patikrinus, su kuo tiriamųjų grupė buvo linkusi labiausiai sutikti, nustatyta, kad tai toks teiginys: *Norėčiau kada nors Lietuvoje lietuviškai bendrauti su lietuviais*. Rezultatų vidurkis yra apie 4,63 balo (iš 5). Šio

darbo autorė mano, kad tokie duomenys rodo stiprų tyrimo dalyvių ryšį su Lietuva ir lietuvių bendruomene ir tai motyvuoja juos mokytis lietuvių kalbos. Kiek mažiau tyrimo dalyvių sutikta su teiginiais: *Aš noriu kalbėti lietuviškai, todėl ir mokausi lietuvių kalbos* (4,21), *Manau kad ateityje man reikės lietuvių kalbos studijose, darbe ar asmeniniame gyvenime* (4,06). Mažiausiai sutikta su teiginiu: *Man svarbu mokėti lietuvių kalbą, nes tada būsiu labiau gerbiamas kitų žmonių* (2,68). Taigi, mokytis lietuvių kalbos tyrimo dalyvius motyvuoja labiau pragmatiniai dalykai (kalbėjimo, bendravimo, studijavimo reikmių atveju), o ne susiję su respondentų asmenine erdve, kaip pagarba. Primintina, kad neigiamai suformuluoti skalių teiginiai buvo skaičiuoti remiantis kitokia logika, nei kitų skalių teiginių atvejais (žr. 2.1.4. skyriuje). Tad šiuo atveju didelis neigiamai suformuluoto teiginio *Manau, kad naudingiau mokytis kitų dalykų, nei lietuvių kalba* (3,71) rezultatas rodo stiprią motyvaciją, todėl silpną sutikimą su teiginiu. Tad matyti, kad respondentai yra linkę manyti, kad mokytis lietuvių kalbos yra gana naudinga. Galima sakyti, kad rezultatais apie sutikimus su idealiojo *aš* skalės teiginiais rodo, kad tyrimo dalyvių idealiojo *aš* motyvacija yra gana stipri. Kad tiriamųjų grupei būdinga idealiojo *aš* motyvacija, rodo ir interviu analizės rezultatai.

Paminėtina, kad interviu taip pat išryškėjo gyvenimo Lietuvoje aspektas, turintis įtakos mokinių idealiojo *aš* motyvacijai:

1. <...> *man labai reikia, jeigu aš noriu gyventi čia, jeigu aš noriu turėti, kaip, labai geras gyvenimą,¹⁹ man reikia.²⁰ (M24L)*
2. *Mes nusprendėm, kad gyvensim Lietuvoj, tai tai nėra čia ko čia neišmoks tą lietuvių kalbą. (V33L)*
3. <...> *aš norėjau kaip turėti šeimą, turėti vaikais ir toliau. Tada aš, man atrodo, kad jeigu aš noriu, kad jie eis į mokyklą, aš noriu suprasti, kad ten kas ten ką jie kalba. (M24L)*
4. *Kai ten gyvenau hm aplankau ir daug švenčių, ir daug hm, pavyzdžiui, kai buvau Kaziuko mugėj ir taip toliau. Ir ir ten, aišku, yra yra turistai. Bet aš norėjau prie visų eiti ir ir kalbėti lietuviškai. (V30A)*

Kaip matyti iš 1–4 pavyzdžių, Argentinoje užaugusius ir dabar Lietuvoje gyvenančius (žr. 1, 2, 3 pvz.) arba laikinai Lietuvoje gyvenusius (žr. 4 pvz.) informantus mokytis lietuvių kalbos motyvuoja jų noras gyvenant Lietuvoje suprasti lietuvių kalbą ir ja bendrauti. Beje, kaip matyti iš 1 bei 3 pavyzdžių, norą mokėti lietuvių kalbą gyvenant Lietuvoje gali lemti itin pragmatiniai sumetimai. Paminėtina, kad Bružaitės-Liseckienės (2023) tyrime pastebėta, kad laisvieji lietuvių kalbos kursų studentai turi stipresnę idealiojo *aš* motyvaciją nei tie, kuriems lietuvių kalbos pamokos yra privalomas dalykas. Kaip svarsto minėto tyrimo autorė, taip gali būti todėl, kad laisvieji klausytojai „tvirčiau sieja savo gyvenimą su Lietuva, čia dirba, turi šeimą ir pan.“ (Bružaitė-

¹⁹ Informantų kalba pateikiama autentiška.

Liseckienė 2023: 137). Šiame darbe aprašomas tyrimas taip pat atskleidė, kad gyvenimo kūrimas Lietuvoje stipriai motyvuoja mokytis kalbos. Beje, lietuvių diasporą Norvegijoje tyrusi Eglė Gudavičienė nustatė, kad Norvegijos lietuviai „nedvejodami pripažįsta, kad gyvenant kitoje šalyje reikia mokėti tos šalies kalbą“ (Gudavičienė 2019: 162), todėl noriai mokosi norvegiškai. Atvykėliai, išmokdami juos priėmusios visuomenės kalbą, nori parodyti pagarbą šiai bendruomenei. Tokias Bružaitės-Liseckienės (2023) ir Gudavičienės (2019) išvagas, galima manyti, patvirtina ir šiame darbe aprašomas tyrimas, tačiau šio tyrimo informantų mintys aiškiai nepatvirtina Gudavičienės (2019) išvelgto aspekto, kad kalbos gali būti mokomasi iš pagarbos šaliai ir jos kalbinei bendruomenei. Nors vienas informantas, šiuo metu gyvenantis Lietuvoje, minėjo, kad mokytis lietuvių kalbos reikėtų, nes gėda gyvenant nemokėti lietuviškai:

*5. <...> ir norisi patobulėti<...> sakau, jau jau esu tokiam, kad net ir **gėda** ir ir sakau, kad jau 15 metų gyveni šaly, jau reikėtų geriau pakalbėt. (V33L)*

Tačiau šio darbo autorė abejoja, ar tokia nuomonė gali būti siejama su pagarba šaliai. Paminėtina, kad Inga Hilbig (2022) yra pastebėjusi, jog „turimos galimybės kalbą prasmingai vartoti prisideda prie geresnio jos mokėjimo“ (Hilbig 2022: 116). O Lietuvoje gyvenantys tyrimo dalyviai gali įvairesnėse situacijose nei Argentinoje girdėti ir vartoti lietuvių kalbą. Tad minėtame 5 pavyzdyje cituotas informantas galimai tai numano ir todėl jaučiasi nepatogiai, nes nepateisina savo paties lūkesčių dėl lietuvių kalbos mokėjimo.

Vis dėlto kai kuriais atvejais buvo sunku pasakyti, kuri motyvacijos dalis labiausiai motyvuoja informantą mokytis lietuvių kalbos: kartais tas pats informanto pasisakymas galėjo būti traktuojamas ir kaip idealiojo ar maištaujančiojo *aš* motyvacijos išraiška. Tai tik dar kartą pagrindžia mintį, kad motyvacija – konstruktas, kurio dalys tarpusavyje susipynusios. Kaip antai, 6 pavyzdyje matyti, kad informantą mokytis lietuvių kalbos veikia idealiojo *aš* motyvacija – mokinys dėl savo vidinių paskatų nori pabaigti kursą.

*6. Man ten buvo labai smagu, nes **aš norėjau būt geriausias, norėjau anksčiau pabaigti, norėjau maivytis, norėjau gaut pripažinimo.** (V33L)*

Vis dėlto analizuojant pavyzdį numanu, kad tyrimo dalyvį teigiamai veikė ir mokymosi aplinka, kur dominavo pozityvi konkurencija. Beje, aptariamame pavyzdyje galima išvelgti ir maištaujančiojo *aš* motyvaciją – mokinio nuomone, aplinkiniai jo lietuvių kalbos mokėjimą vertins kaip sunkiai pasiekta dalyką, dėl kurio jis galės *maivytis*. Visa tai rodo, kad ne visada galima griežtai atriboti skirtingas motyvacijos dalis vieną nuo kitos.

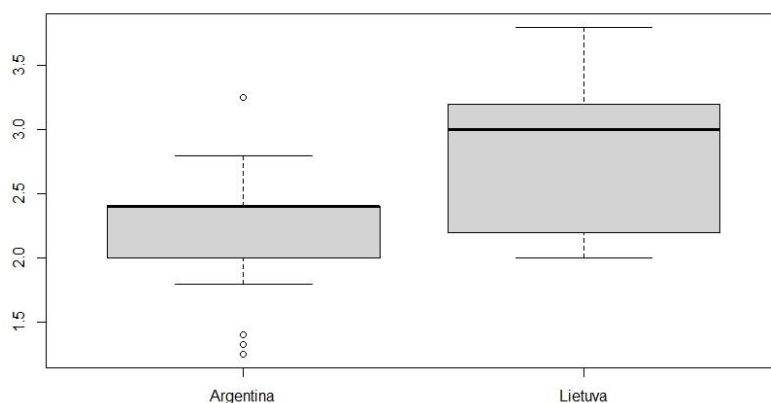
2.3.2.2. Privalomojo *aš* motyvacija

Kaip matyti iš 13 paveikslo, privalomojo *aš* motyvacija silpniausiai iš tyrime analizuotų motyvacijos dalių veikia tyrimo dalyvius. Tai rodo, kad išoriniai veiksniai, pavyzdžiui, siekis pateisinti tėvų lūkesčius, daro mažą įtaką tiriamiesiems. Kaip jau buvo minėta, atlikta regresinė analizė, kuria tikrinta, ar šiai motyvacijai statistiškai reikšmingos įtakos daro kurie nors analizuoti sociolingvistiniai veiksniai. Paminėtina, kad Bružaitės-Liseckienės (2023) tyrime, kuriame analizuota užsieniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos, nebuvo nustatytas nė vienas sociolingvistinis veiksnys, turintis įtakos privalomojo²¹ *aš* motyvacijai (Bružaitė-Liseckienė 2023:139). Vis dėlto šiame darbe atlikta regresinė analizė parodė, kad jaunų lietuvių kilmės argentiniečių privalomojo *aš* motyvacijai statistiškai reikšmingos įtakos turi gyvenamoji vieta ($p = 0,013$) (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Privalomojo *aš* motyvacijos regresinės analizės rezultatai.

Fiksuoti modelio parametrai	Parametru įverčiai	Standartinė paklaida	T įverčiai	Parametro reikšmingumas (p reikšmė)
Laisvasis narys	2,2633	0,1223	18,501	<0,001***
Gyvenamoji vieta	0,5367	0,2029	2,645	0,013*

Kaip matyti 14 paveiksle, Lietuvoje gyvenantys tyrimo dalyviai turi reikšmingai stipresnę privalomojo *aš* motyvaciją mokytis lietuvių kalbos negu Argentinoje gyvenantys respondentai.

14 pav. Gyvenamoji vieta ir privalomojo *aš* motyvacija.

Kaip matyti iš 14 paveikslo, Argentinoje gyvenančių tyrimo dalyvių privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatų mediana yra 2,4 balai, didžiausias rezultatas – 3,25 balo, o mažiausias – 1,25 balai. Vis dėlto paminėtina, kad šiuo atveju didžiausias ir mažiausias rezultatai yra pavieniai atvejai. Tačiau darbo autorės nuomone minėti atvejai neiškreipia duomenų, kadangi iš diagramos matyti, kad Argentinoje gyvenančių tyrimo dalyvių privalomojo *aš* motyvacija yra silpnesnė negu

²¹ Bružaitės-Liseckienės (2023) darbe privalomojo *aš* motyvacija vadinam deramojo *aš* motyvacija.

Lietuvoje gyvenančių respondentų. Pasakytina, kad Lietuvoje gyvenančių respondentų privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatų mediana yra 3 balai, didžiausias rezultatas – 3,8 balai, o mažiausias – 2 balai. Taigi, Argentinoje gyvenančių respondentų privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai yra mažesni negu Lietuvoje gyvenančių respondentų pagal įvairias duomenų skaitines vertes.

Vis dėlto paminėtina, kad visi respondentai, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, labiausiai sutiko su anketos teiginiu *Man artimi žmonės moka lietuvių kalbą, todėl turiu ir aš išmokti lietuviškai*. Šio teiginio bendras rezultatų vidurkis yra 3,5 balo, o Argentinoje gyvenančiųjų – 3,21, Lietuvoje gyvenančiųjų – 4 balo. Beje, kokybinių interviu analizė atskleidė, kad tyrimo dalyviams artimi žmonės, bent šiek tiek mokantys lietuvių kalbą, gyvena ne vien Lietuvoje, bet ir Argentinoje. Pavyzdžiui, seneliai, tėvai ar draugai. Tad Argentinoje mokytis lietuvių kalbos tyrimo dalyvius gali skatinti šioje šalyje lietuviškai kalbantys artimieji. Nors, kaip rodo minėto teiginio vertinimo rezultatai, Lietuvoje gyvenantys tyrimo dalyviai labiau sutiko su šios skalės teiginiu negu Argentinoje gyvenantys respondentai. Visi respondentai mažiau sutikta su teiginiu: *Mokėti lietuvių kalbą man svarbu, nes žmonės, kuriuos gerbiu, mano, kad turiu mokėti lietuviškai*: bendras rezultatai 2,4; Argentinoje gyvenančiųjų – 2,3; Lietuvoje gyvenančiųjų – 2,3 balo. Dar mažiau respondentų sutiko su teiginiu – *Jei nemokėsiu lietuvių kalbos, tai turės neigiamos įtakos mano gyvenimui*: bendras rezultatas 2,3 balo, Argentinoje gyvenančiųjų – 2,05, o Lietuvoje – 2,54 balo. Mažiausiai tyrimo dalyviai sutiko su teiginiu – *Privalau mokėti lietuvių kalbą, nes mano giminės to iš manęs tikisi*: bendra 1,93; Argentinoje gyvenančiųjų – 1,65; Lietuvoje gyvenančiųjų – 2,45. Šie duomenys rodo, kad tyrimo dalyvius gana mažai motyvuoja mokytis lietuvių kalbos aplinkiniai ar aplinka. Atsakymai į neigiamai suformuluotą privalomojo *aš* motyvacijos skalės teiginį *Mokausi lietuvių kalbos, nes lietuvių kalbos mokėjimas man gali padėti rasti geresnį darbą* taip pat rodo, kad ši motyvacija nėra itin stipri: bendra motyvacija – 2,3; Argentinoje gyvenančiųjų – 2,35; Lietuvoje gyvenančiųjų – 2). Tad skalės teiginių rezultatai rodo, kad tyrimo dalyviams privalomojo *aš* motyvacija nėra itin būdinga, nes teiginių balai yra dažniausiai netgi mažesni negu 2,5 balo, t. y. mažiau nei pusė didžiausio galimo surikti balo, kuris yra 5 balai. Vis dėlto matyti, kad ne visais atvejais rezultatai rodo, kad Lietuvoje gyvenančių respondentų motyvaciją silpnai veikia privalomojo *aš* motyvacija.

Pasakytina, kad iš interviu taip pat išryškėja lietuvių kalbos mokymąsi motyvuojantis aspektas – siekis išvengti neigiamų pasekmių:

7. <...> jeigu aš noriu gyventi čia, turiu **daug problemų su butą**. (M24L)

8. <...> mane operavo. Aš buvau tuo metu Panevėžy. Panevėžy **niekas nei bum bum anglų kalba. Tuo labiau ispanų**. Tai vat labai greitai išmokau „krauja“, „čia neliesk“, „man skauda“. Tai tai vat mėnesį laiko ten gulėjau su kažkokiais diedukais. Ten ir susidraugavom, ir išmokau daug tokių<...> tai buvo sudėtinga, bet tai ir labai pastūmėjo. (V33L)

9. *Aš iš tikrųjų išmokau daugiau, kai gyvenau su giminaičiais ten kaime, nes <..> ten viskas lietuviškai. Giminaičiai kalba lietuviškai, rusiškai. Aš rusiškai nešneku. (M22L)*

10. *<...> man tipo buvo ta momenta, kai (..) man privalo jau. Tada kai įstojau į univerą, studijų programa buvo tik lietuviškai. (M22L)*

Kaip matyti iš 7 pavyzdžio, Lietuvoje gyvenanti ir ateitį siejanti su Lietuva 24 metų mergina iškelia dažnai jauniems užsieniečiams, norintiems gyventi Lietuvoje, kylančią problemą – buto nuomą. Atvykusius į Lietuvą asmenis išmokti lietuvių kalbos netiesiogiai skatina aplinka, nes susiduriama su sunkumais, pavyzdžiui, gyvenamosios vietos paieškose (kartais nuomotojai moka tik lietuviškai ir rusiškai). Tad atvykėliai stengiasi išmokti kalbą. Taip pat, kaip matyti iš 8 pavyzdžio, argentiniečius lietuvių kalbos pramokti skatina tai, kad įvairiose Lietuvos miestų, ypač mažesnių, įstaigose sunku susikalbėti kitomis kalbomis. Iš interviu davusiųjų tokią mintį išreiškė 2 informantai. 9 pavyzdžio informantė pastebi, kad ir Lietuvoje gyvenantys giminaičiai kartais nemoka kitų kalbų, tik lietuvių ir rusų. Todėl tiriamajai grupei lietuvių kalbos mokėjimas yra būtinas dalykas bandant palaikyti glaudžius ryšius su giminėmis. 10 pavyzdžio informantė lietuvių kalbos mokosi siekdama neturėti neigiamų pasekmių mokymosi įstaigoje, kurioje studijos vykdomos lietuvių kalba. Tokią mintį išreiškė 2 informantai. Tad Lietuvoje gyvenančius tyrimo dalyvius dažnai motyvuoja mokytis lietuvių kalbos gyvenime kylantys sunkumai dėl lietuvių kalbos nemokėjimo. Paminėtina, kad darbo autorė, analizuodama kokybinius duomenis, nerado veiksmių, kurie skatintų Argentinoje gyvenančių tyrimo dalyvių privalomojo *aš* motyvaciją.

2.3.2.3. Maištaujančiojo *aš* motyvacija

Kaip matyti iš 13 paveikslėlio, maištaujančiojo *aš* motyvacija nėra nei silpniausia, nei stipriausia iš tyrime analizuotų motyvacijos dalių. Primintina, kad maištaujančiojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai yra statistiškai reikšmingai mažesni nei nuostatų skalės bei mokymosi aplinkos skalių rezultatai, tačiau didesni nei privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai. Atlikus regresinę analizę paaiškėjo, kad nė vienas iš analizę įtrauktas sociolingvistinis veiksnys maištaujančiojo *aš* motyvacijai statistiškai reikšmingos įtakos nedaro. Labiausiai respondentai sutiko su motyvacijos anketos teiginiu *Aš mokausi lietuvių kalbos, nes ji yra kitokia, unikali, įdomi*. Šio teiginio rezultatų vidurkis yra 4 balai iš 5 balų. Šiek tiek mažiau tyrimo dalyviai sutiko su teiginiiais – *Norėčiau gerai mokėti lietuvių kalbą, nors kiti sako, kad tai bus neįmanoma* (3,85), *Noriu mokytis lietuvių kalbos, nors kiti mano, kad to nereikia ir siūlo laisvalaikį užsiimti kuo nors kitu* (3,47). Tačiau šie balai yra didesni nei pusė galimo surinkti aukščiausio balo, todėl rodo gana stiprų tyrimo dalyvių norą priešintis aplinkinių nuomonių dėl lietuvių kalbos mokymosi. Vis dėlto mažiausiai tyrimo dalyviai sutiko su teiginiu – *Pasirinkau mokytis lietuvių kalbos, nors kiti mane skatina mokytis naudingesnių dalykų* (3,19), nors šio teiginio

balas irgi yra aukštas. Neigiamai suformuluoto teiginio rezultatas taip pat rodo, kad maištaujančiojo *aš* motyvacija tyrimo dalyviams yra stipri, kadangi respondentai buvo linkę nesutikti su teiginiu – *Aš vengiu mokytis lietuvių kalbos, nors tėvai reikalauja* (4,29). Primintina, neigiamai suformuluoto teiginio rezultatas buvo skaičiuotas kitaip, todėl aukštas jo rezultatas rodo mažą sutikimą su teiginiu ir stiprią motyvaciją. Taigi, rezultatai apie sutikimą su maištaujančiojo *aš* motyvacijos skalės teiginiais yra pasislinkę į didesnę pusę.

Atliekant interviu analizę neišsryškėjo, kad maištaujančiojo *aš* motyvacija būtų itin dažnai minima tyrimo dalyvių. Tačiau kai kurios informantų mintys rodo, kad esama iš šios motyvacijos apraiškų.

11. *Tie kurie jau žinojo, kad aš nenoriu kalbėt angliškai, o lietuviškai, visada tik lietuviškai buvo <..> nes norėjau lietuviškai praktikuoti. Angliškai galima visame pasaulyje. O lietuviškai nežinojo.* (V30A)

12. *Ir man labai smagu, kai, vat, Argentinoj su žmona lietuviškai kalbam ir gali, žinai, apkalbėti visus žmones, ir dzin ten, žinai. Tai apie mano mamą turėdavom kalbėti, sakydavom nu mama mama, visur gimdytoja sakydavom. Va, tokių žodžių ten prisigalvoji. Tai vat, labai faina, jeigu taip šnipu nori būti, lietuvių kalbą mokėt.* (V33L)

Kaip matyti iš 11 pavyzdžio, informantą mokyti lietuvių kalbos motyvuoja tai, kad ją moka mažai žmonių pasaulyje. Be to, šis tyrimo dalyvis, mokėdamas, jo manymu, egzotišką kalbą, tuo didžiuojasi. 12 pavyzdys rodo, kad tyrimo dalyviui lietuvių kalba patinka bendrauti tada, kai aplinkiniai jos nesupranta. Tokį aspektą paminėjo 2 informantai. Beje, Vilkienės (2019) lietuvių diasporos tyrime pastebėta, kad užsienio lietuviai ne Lietuvoje mėgsta vartoti lietuvių kalbą kaip paslapčių kalbą (Vilkienė 2019: 42). Šiame darbe aprašomo tyrimo duomenys taip pat rodo tokį polinkį. Taigi, nors maištaujančiojo *aš* motyvacija nėra stipri palyginus su kitomis detaliau tyrime analizuotomis motyvacijos dalimis, be to, nebuvo nustatyta statistiškai reikšmingų veiksnių, darančių įtaką šiam motyvacijos komponentui, tačiau duomenys nerodo, kad ji visai nėra būdinga jauniems lietuvių kilmės argentiniečiams, kurie mokosi lietuvių kalbos.

2.3.2.4. Mokymosi aplinka ir motyvacija

Kaip matyti iš 13 paveikslo, mokymosi aplinkos skalės rezultatas yra gana aukštas – didesnis tik nuostatų skalės rezultatas. Atlikus regresinę analizę paaiškėjo, kad nė vienas į pirminį regresijos modelį įtrauktas sociolingvistinis veiksnys neturi reikšmingos įtakos mokymosi aplinkos skalės rezultatams. Vis dėlto, kad mokymosi aplinka tyrimo dalyviams turi įtakos jų lietuvių K2MM, rodo ir atidesnis žvilgsnis į duomenis. Pavyzdžiui, labiausiai respondentai sutiko su mokymosi aplinkos skalės teiginiu *Lietuvių kalbos pamokose sužinau daug įdomų dalykų* (rezultatas – 4,31 balo iš 5 balų). Šiek tiek mažesnis yra neigiamai suformuluoto teiginio *Mokytis lietuvių kalbos nuobodu* (4,33) rezultatas, kurio aukštas balas rodo stiprią motyvaciją ir mažą sutikimą su mintimi, kad

mokytis lietuvių kalbos yra nuobodu. Su kitais klausimyno teiginiais – *Man patinka mokytis lietuvių kalbos* (4,18), *Laukiu lietuvių kalbos pamokų* (4,10) – tyrimo dalyviai sutiko aktyviai. Mažiausiai tyrimo dalyviai sutiko su teiginiu *Per lietuvių kalbos pamokas laikas bėga greitai* (3,97). Taigi, mokymosi aplinkos skalės rezultatai apie teiginius yra pasislinkę į didesnę pusę, nes yra aukštesni nei pusė didžiausio galimo surinkti balo, kuris yra 5 balai. Tai rodo, kad tyrimo dalyvius stipriai motyvuoja mokymosi aplinka.

Interviu analizė taip pat parodė, kad motyvaciją mokytis lietuvių kalbos didina mokymosi aplinka:

13. T: *O Lietuvoj tuose kursuose nebuvo nuobodu? Nes pusantrų metų. Tai daug mokeisi.*

I: *Bet ten įdomiau buvo. Nes kiekvieną dieną yra buvo lietuviškai. (M2L2)*

13 pavyzdyje cituojamai tyrimo dalyvei patiko lietuvių kalbos pamokos Lietuvoje, nes jos vyko lietuviškai ir todėl buvo įdomios.

Vis dėlto iš interviu analizės išryškėjo dar vienas motyvuojantis aspektas, kuris nebuvo įtrauktas į kiekybinį tyrimą, – mokytojas:

14. Mano mokytojai, kaip aš buvau Vokietijoje, jie buvo puikiai, puikiai, labai šilti. (M21A)

15. Mano mokytoja buvo labai gera. (V33L)

Kaip matyti iš pavyzdžių, informantai teigė, kad jiems patiko lietuvių kalbos mokytojai (-os), kai jie mokėsi lietuvių kalbos, o tai skatino mokytis kalbos. Šio darbo autorė spėja, kad tokios teigiamos nuostatos mokytojų atžvilgiu taip pat galėjo formuoti mokinių palankumą ir kalbinės bendruomenės atžvilgiu – tai taip pat stiprina mokymosi motyvaciją. Primintina, kad Peng ir Kang'o (2022) tyrimas taip pat rodo, kad K2 mokytojai gali teigiamai veikti mokinių nuostatas K2 bendruomenės atžvilgiu.

Taip pat paminėtina, kad ne vienas tyrimo dalyvis mokėsi lietuvių kalbos gavęs tam skirtą stipendiją (16 pvz.):

16. Suėjo 18 metų, išvažiavau į Vokietiją, nes gavau stipendiją ten mokintis lietuvių kalbą metus laiko (V33L).

Pasakytina, kad visi 5 interviu davę informantai turėjo tokią galimybę. Šio magistro darbo autorė mano, kad išorinis paskatinimas – stipendija – galėjo paskatinti lietuvių K2 mokinių motyvaciją. Žinoma, galėjo būti ir atvejų, kai kalbos mokymas galėjo būti tik pretekstas išvykti į Lietuvą, į Europą. Vis dėlto galima spėti, kad bent daliai stipendininkų tai yra paskata mokytis lietuviškai ir šį veiksnių galima suprasti kaip susijusį su mokymosi aplinka. Tad iš esmės, kaip matyti iš tyrimo kiekybinių ir kokybinių duomenų analizės, mokymosi aplinka turi įtakos tiriamosios grupės lietuvių K2MM.

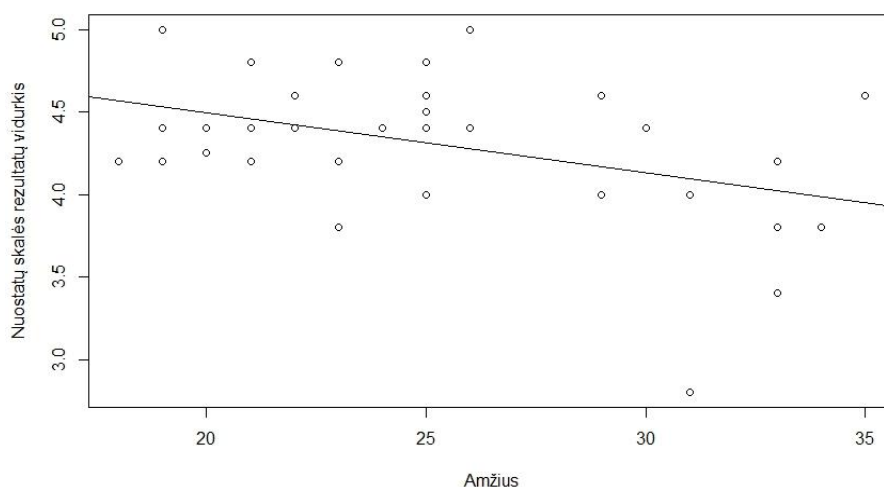
2.3.2.5. Nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu ir motyvacija

Kaip matyti iš 13 paveikslo, nuostatų skalės rezultatai yra aukščiausi iš visų tyrime analizuotų motyvacijos dalių rezultatų. Tad tyrimo dalyvius mokyti lietuvių kalbos gana stipriai motyvuoja teigiamos jų nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu. Regresinė analizė rodo, kad nuostatų skalės rezultatams reikšmingos įtakos turi tyrimo dalyvių amžius tyrimo metu ($p=0,03$) ir respondentų praleistas laikas Lietuvoje ($p=0,004$) (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Nuostatos ir sociolingvistiniai veiksniai.

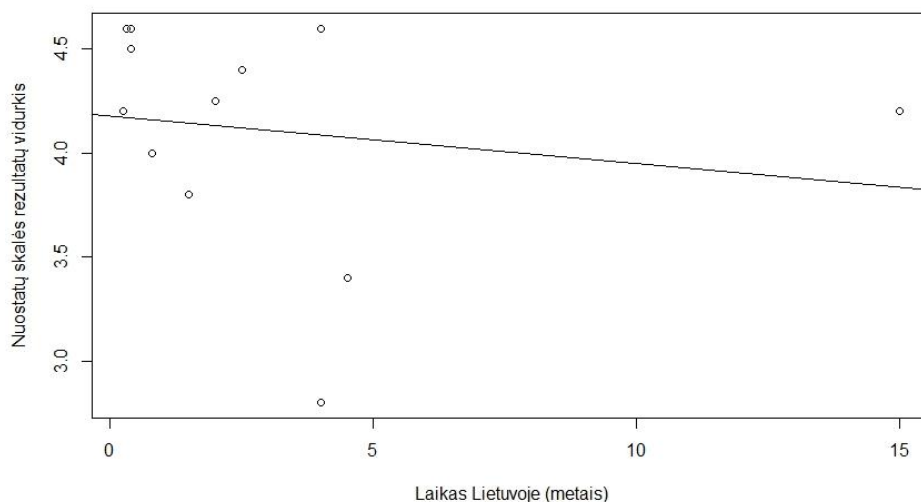
Fiksuoti modelio parametrai	Parametru įverčiai	Standartinė paklaida	T įverčiai	Parametro reikšmingumas (p reikšmė)
Laisvasis narys	5,157	0,334	15,462	<0,001***
Amžius	-0,03	0,013	-2,306	0,03*
Laikas Lietuvoje	-0,158	0,050	-3,114	0,004***

Kaip matyti 15 paveiksle, kuriame pavaizduota amžiaus ir nuostatų sąsaja, didėjant tyrimo dalyvių amžiui, mažėja turinčiųjų teigiamas nuostatas lietuvių kalbos, lietuvių bei Lietuvos požiūriu. Tad numanu, kad vyresnius galbūt labiau mokyti kalbos motyvuoja ne teigiamos nuostatos.

15 pav. Amžius ir nuostatos.

Paminėtina, kad respondentų praleistas laikas Lietuvoje taip pat neigiamai koreliuoja su tyrimo dalyvių nuostatomis: ilgiau Lietuvoje gyvenantys respondentai turi mažiau pozityvias nuostatas lietuvių kalbos, lietuvių bei Lietuvos atžvilgiu negu trumpiau gyvenantys Lietuvoje tyrimo dalyviai (žr. 16 pav.).

16 pav. Lietuvoje praleistas laikas ir nuostatos.

Primintina, kad privalomojo *aš* motyvacijai statistiškai reikšmingos įtakos taip pat turi respondentų praleistas laikas Lietuvoje. Tačiau minėtos motyvacijos dalies atveju kaip tik nustatyta, kad kuo ilgiau tyrimo dalyviai gyvena Lietuvoje, tuo turi stipresnę privalomojo *aš* motyvaciją. Šio magistro darbo autorė mano, kad galbūt privalomojo *aš* motyvacija bei nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu galimai viena nuo kitos yra labiau priklausomos, nei kitos motyvacijos dalys. Galbūt ilgiau gyvenant Lietuvoje minėtos nuostatos tampa mažiau pozityvios, todėl mokytis lietuvių kalbos stipriau motyvuoja privalomojo *aš* motyvacija nei idealiojo *aš* motyvacija ar kitos motyvacijos dalys. Vis dėlto šį svarstymą reikėtų tikrinti platesniais tyrimais. Beje, iš 33 respondentų Lietuvoje gyvena tik 12 tyrimo dalyvių. Todėl tikintis gauti patikimesnių duomenų ir siekiant pateikti svaresnių pastebėjimų apie nuostatų ir laiko Lietuvoje ryšį, reikėtų didinti tyrimo dalyvių imtį.

Pažvelgus į nuostatų skalės teiginių rezultatus matyti, kad daugiausiai tyrimo dalyviai sutiko su teiginiu *Lietuvių kalba – graži kalba* (4,73 balai iš 5 balų). Mažiau respondentai sutiko su šiais teiginiais: *Noriu daugiau sužinoti apie Lietuvos kultūrą* (4,68), *Man patinka (patiktų) keliauti po Lietuvą* (3,97). Tad tyrimo dalyvių nuostatos lietuvių kalbos ir Lietuvos atžvilgiu yra gana pozityvios. Šiek tiek mažiau pozityvios tyrimo dalyvių nuostatos lietuvių atžvilgiu: teiginio *Manau, kad lietuviai yra draugiški ir malonūs* įvertis 3,71 balo. Paminėtina, kad neigiamai suformuluoto teiginio rezultatas taip pat yra aukštas, t. y. išreiškia silpną sutikimą su teiginiu *Lietuva man svetima šalis* (4,41). Tad visi rezultatai pasislinkę į aukštesnę pusę ir rodo, kad ši skalė svarbi tiriamųjų motyvacijai mokytis lietuvių kalbos.

Interviu analizė taip pat atskleidė, kad esama tikslinių teigiamų nuostatų. Pavyzdžiui, taip pat buvo minimas lietuvių kalbos grožio aspektas. Tyrimo dalyvių sakyta, kad lietuvių kalba yra *subtili, labai graži, elegantiška, viena iš seniausių kalbų*. Vienas tyrimo dalyvis (V30A) duodamas interviu išreiškė itin glaudų ryšį su lietuvių kalba (žr. 17–19 pvz.):

17. I: <..>atsimenu vieną kartą atvyko šokti į bendruomenę iš Panevėžio hm šokių kolektyvas. Tai girdėjau kaip skamba ta kalba. Tai susidomėjau, kad išmokti.

T: Bet o hm patiko ta kalba lietuvių? (..) Hm, gražiai skambėjo ar dėl ko būtent?

I: Labai gražiai skambėjo ir dar aa ir aišku mano močiutė ir senelis visada hm klausdavo lietuviška muzika. Tai man man buvo ir įdomiai, ir ir ir jau šiek tiek sužinojau apie tą kalbą (V30A)

18. T: O kas, na, sukelia tą jausmą, kad jautiesi kaip namuose Lietuvoj?

I: Nežinau, gal dėl kai kai gali klausyti, kai žmonės, kurie kalba lietuviškai (V30A)

19. Reikia saugoti tą kalbą, gimtoji kalbą. Ir lietuviams, ir mums čia, Argentinoje ir (neaiškūs žodžiai) lietuviams saugoti savo kalbą, nes yra jų kultūra (V30A)

Kaip matyti iš 17 pavyzdžio, Argentinoje gyvenantį informantą mokyti lietuvių kalbos paskatino jo suvoktas, pajautas lietuvių kalbos grožis bei vidinis noras geriau pažinti šią kalbą. Šis tyrimo dalyvis sakė, kad dar vaikystėje girdėjo lietuvių kalbą, nors jos nepramoko, bet galbūt todėl jis Lietuvoje jaučiasi kaip namuose, kurie jam asocijuojasi su lietuvių kalba (18 pvz.). Beje, šis vyras lietuvių kalbą laiko ypatinga lietuviškos – jam savos – kultūros dalimi (19 pvz.). Tad numanu, kad tyrimo dalyvio nuostatomis lietuvių kalbos atžvilgiu turėjo įtakos tai, kad jam lietuvių kalba – paveldėtoji kalba. Gali būti, kad kitų tyrimo dalyvių nuostatos lietuvių kalbos atžvilgiu taip pat gana pozityvios dėl tos pačios priežasties: paveldėtoji kalba graži, svarbi. Tačiau 3 informantai teigė, kad lietuvių kalba yra ir sunki arba nelengva, o vienas tyrimo dalyvis minėjo, kad ši kalba yra griežta. Tad pastebima, kad lietuvių paveldėtosios kalbos mokantis kaip K2, gali būti išreiškiamos šiek tiek mažiau pozityvios nuostatos lietuvių kalbos atžvilgiu nei, galbūt, paveldėtosios kalbos mokantis namų aplinkoje. Vis dėlto šį pastebėjimą reikėtų tikrinti tolesniais tyrimais.

Iš kokybinių duomenų atsiskleidžia, kad informantai, kaip ir respondentai, reiškia gana teigiamas nuostatas ir lietuvių atžvilgiu. Informantai minėjo, kad lietuviai yra „mielas <..>, labai ramu, protingas ir bet šiltas“ (M24L), lojalūs žmonės. Nors viena Lietuvoje gyvenanti 24 metų amžiaus informantė teigė, kad lietuviai yra truputį šalta tauta. Bet galima sakyti, kad tiriamosios grupės nuostatos lietuvių atžvilgiu yra labiau pozityvios nei negatyvios.

Informantai Lietuvos atžvilgiu taip pat reiškė teigiamas nuostatas. Paminėtina, kad šiame tyrime, kaip ir Ramonienės (2023) tyrime, pastebėta, kad lietuvių diaspora Argentinoje linkusi lyginti Lietuvą su Argentina ir kalba apie tai, kas Lietuvoje labiau patinka. Todėl šiame darbe aprašyto tyrimo interviu išryškėjo Lietuvos ramybės/saugumo aspektas (žr. 20–22 pvz.):

20. Man tas saugumas, kad ramu, kad viską žinai. (V33L)

21. I: Bet mes atvažiuom metam per šokių šventę. Ta kur buvo 100 metų, didelė šventė. Mes atvažiuom su visa šeima ir giminaičiai ir viso to. Atvažiuavau. Man labai patiko. Negaliu paaiškinti kodėl. Man labai patiko.

T: Ar čia žmonės, aplinka ar kas?

I: Nežinau. Vieta, tipo. Vilnius, Kaunas. Klaipėda man labai fainas.

T: Ar kas čia? Ar architektūra, ar kas?

I: Nee ne. Nežinau kodėl. Man tik buvo labai faina pabūti. <..> nežinau, ta idėja kad, tipo, eini kažkur ir, tipo, aš čia galėčiau gyventi. Ta jausmas, kad o, čia rami, tipo, man patinka. Čia galima ilgai pabūti. (M22L)

22. *Vilnius jau jau jau nu, galima skaityt, kaip miestas. Mažas miestas, ne miestelis, bet miestas. Bet ir dėl to taip faina kad, nu, mažesnis jau, ramiau.* (M22L)

Interviu atskleidė ir daugiau tyrimo dalyviams Lietuvoje patinkančių dalykų, kaip architektūra: „*Lietuva buvo naujas, su nauji pastatai <...> buvo labai gražu*“ (M21A). Tyrimo dalyvė lygina iš senelių pasakojimų susikurtą Lietuvos vaizdinį su realybėje pamatyta Lietuva ir gėrisi šalimi. Lietuva patinka dėl esamų giminaičių „*čia, Lietuvoj, turiu giminaičių*“ (M22L). Šiame pavyzdyje cituota informantė apsisprendė mokytis lietuvių kalbos Lietuvoje, kadangi čia ji turi giminaičių. Pasakytina, kad visi šio tyrimo informantai teigė arba palaikantys ryšius su atrastais giminaičiais Lietuvoje, arba bent jau juos susiradę ir susipažinę Lietuvoje. Tad numanu, kad tiriamoji grupė turi artimų žmonių Lietuvoje ir tai gali lemti jų motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Išryškinamas Lietuvos gamtos grožis „*šitas miškas <..> yra kaip magiška*“ (M24L), geros gyvenimo sąlygos: „*<...> tu gali įmonę atsidaryti internetu, <...> medicinos lygis pakankamai geras, išsilavinimo lygis pakankamai geras.*“ (V33L). Tik Lietuvos orai vertinami ir teigiamai (*bet yra sninga, <...> yra įdomu*“ (M24L)), ir neigiamai (*„d vitamino trūkumas (juokiasi)*“ (V33L), *„nėra saulės*“ (M22L)).

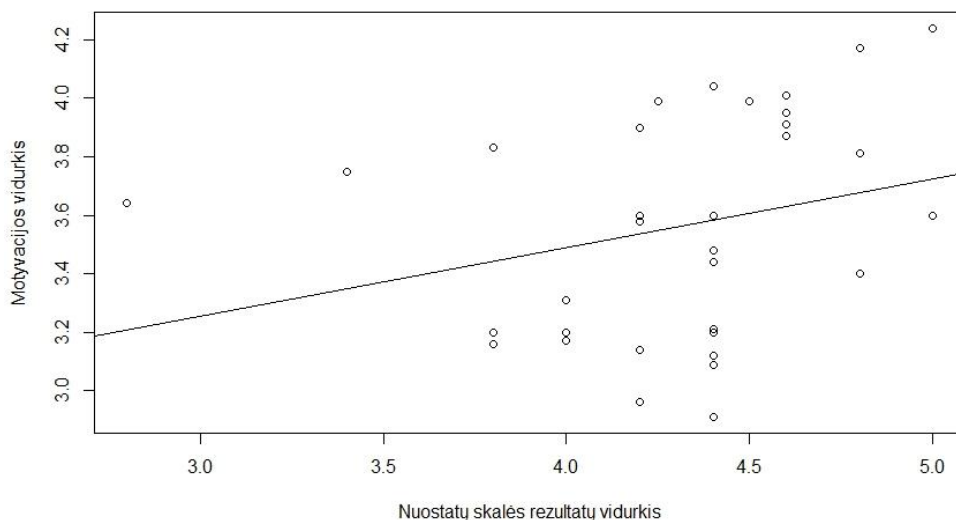
Vis dėlto paminėtina, kad iš interviu medžiagos išryškėjo naujas aspektas – tyrimo dalyvių palankios nuostatos lietuviškosios kultūros atžvilgiu:

23. *Man buvo labai įdomu ir labai norėjo, kaip, susitikti su mano prosenelės kultūra. Aa dabar man aš prisiminiau, kai pirmą kartą buvau čia Lietuvoj, aš negaliu kaip pabaigti verkti, nes aš jaučiau kaip, nežinau, bet buvo kaip emocija buvo labai labai laiminga, aš jaučiau, kaip namo. <...> Aš ten žinojau, kad aš norėčiau gyventi čia, jeigu galiu mano visą gyvenimą.* (M24L)

Viena informantė į Lietuvą atvyko dėl protėvių kultūros, t. y. vedina siekio ją pažinti, ir čia jaučiasi kaip namuose (23 pvz.). Vis dėlto šį atvejį galima būtų sieti ir aiškinti kartu su idealiojo *aš* motyvacija, kadangi šiuo metu informantė dėl savo vidinių paskatų tobulina lietuvių kalbos žinias, nes nori Lietuvoje pasilikti gyventi. Beje, primintina, kad 19 pavyzdžio informanto išsakyta mintis taip pat siejasi su teigiamomis nuostatos kultūros atžvilgiu – informantas jaučia pareigą mokytis lietuvių kalbos, kad būtų išsaugota lietuviškoji kultūra (19 pvz.). Bet kuriuo atveju, abu tyrimo dalyviai savo tapatybę sieja su lietuviškąja kultūra ir informantams ji yra svarbi.

Taigi, kaip matyti iš kokybinių interviu analizės, tyrimo dalyviai turi itin stiprias teigiamas nuostatas lietuvių, lietuvių kalbos bei Lietuvos atžvilgiu. Todėl šio darbo autorė nusprendė atlikti dar vieną kiekybinę analizę – tiesinę regresinę analizę – ir išanalizuoti tik vieno veiksnio – nuostatų – įtaką bendrai tyrimo dalyvių motyvacijai mokytis lietuvių kalbos. Tokia analizė leistų pateikti atsakymą, ar nuostatų įtaka motyvacijai yra statistiškai reikšminga. Tad buvo atlikta regresinė analizė, kurios priklausomasis narys – visų motyvacijos dalių be nuostatų skalės rezultatų vidurkis, o nepriklausomasis kintamasis – nuostatų skalės rezultatų vidurkis.

Vis dėlto minėtos regresinės analizės rezultatai rodo, kad tarp bendros motyvacijos ir nuostatų reikšmingo ryšio nesama ($p=0,121$). Tačiau iš 17 paveikslą matyti, kad tyrimo dalyviai, turintys labiau teigiamas nuostatas, taip pat turi stipresnę K2MM.

17 pav. Nuostatos ir motyvacija.

Pabrėžtina, kad nors šiam tyrimui buvo sutelkta pakankamo dydžio respondentų grupė, kad būtų galima atlikti, pavyzdžiui, regresinę analizę, tačiau vis dėlto dėl tiriamųjų specifikos ji nebuvo labai didelė, todėl sunku pasakyti, ar padidinus tyrimo dalyvių imtį, rezultatai būtų tokie patys. Tačiau tvirtai galima teigti, kad respondentų nuostatos turi įtakos K2MM ir motyvacijos tyrimuose turėtų būti analizuojamos toliau.

2.3.2.6. Tapatybė ir motyvacija

Kaip matyti iš 13 paveikslą, tapatybės skalės rezultatas yra žemesnis negu nuostatų ir mokymosi aplinkos skalių rezultatai, bet yra aukštesnis negu idealiojo *aš*, privalomojo *aš* bei maištaujančiojo *aš* skalių rezultatai. Vis dėlto atlikta regresinė analizė rodo, kad tapatybės skalės rezultatams reikšmingos įtakos neturi nė vienas iš modelių įtrauktas sociolingvistinis veiksnys.

Pažvelgus, kaip respondentai vertino kiekvieną šios skalės teiginį, matyti, kad labiausiai tyrimo dalyviai sutiko su teiginiu *Mokausi lietuvių kalbos, nes gerbiu šeimos šaknis* (4,32 balo iš 5). Tokie duomenys rodo, kad respondentai lietuvių kalbą sieja su šeimos tapatybe, kuri skatina mokytis kalbos. Beje, tyrimo dalyviai gana aktyviai sutiko su šiais teiginiais: *Mokausi lietuvių kalbos, nes norėčiau gyventi Lietuvoje* (4), *Mokausi lietuvių kalbos, nes esu lietuvis (-ė)* (3,83). Truputį mažiau respondentai buvo linkę sutikti su teiginiu *Mokausi lietuvių kalbos, kad galėčiau gauti Lietuvos pilietybę* (2,56). Tokie rezultatai rodo, kad tyrimo dalyviai mažiau sutinka, kad lietuviui būtina turėti

dokumentus, kurie įrodytų priklausymą tautai. Neigiamai suformuluoto teiginio *Manau, kad gali būti lietuviu ir nemokėdamas lietuvių kalbos* (2,74) rezultatas taip pat rodo, kad tyrimo dalyviams svarbu lietuviškoji tapatybė, kadangi respondentai labiau sutiko, nei nesutiko, kad lietuvis turi mokėti lietuvių kalbą. Beje, šios skalės teiginių rezultatai taip pat pasislinkę į didesnę pusę. Taigi, tokie duomenys atskleidžia, kad respondentai tapatinasi su Lietuva ir lietuviais ir tai bent iš dalies skatina juos mokytis lietuvių kalbos.

Ir iš interviu analizės matyti, kad tyrimo dalyviams bent iš dalies būdingas lietuviškasis identitetas (žr. 24–25 pvz.).

24. *Mano visa gyvenima mano senelis, mano tėvas buvo... labai jie puikiai kalbėjo lietuviškai, ir buvo labai patriotiškas. Ir aš augau su ta – mes visi esam lietuviai.* (M21A)

25. *Aš jaučiasi irgi labai argentinietė. Bet irgi mano vardas. Kaip aš sakiau Laima, visi klauso, iš kur, iš kur tavo vardas. Ir aš sakiau – aš esu iš lietuvių. Nežinau, yra kaip mano identitetas.* (M21A)

Kaip matyti iš interviu, dažnai informantai nuo vaikystės žino, kad turi lietuviškų šaknų. Vieni iš jų girdėjo mažiau šeimos istorijų, o kiti nuo mažumės gyveno su artimųjų puoselėjama, palaikoma lietuviškąja tapatybe. Beje, Ramonienė (2019), analizavusi Argentinos atvejį, taip pat pastebėjo, kad KRT2 lietuviai Argentinoje labiau jaučiasi lietuviai negu argentiniečiai dėl tėvų auklėjimo (Ramonienė 2019: 103). Taigi, ir Argentinos lietuvių diasporoje galioja tai, ką pastebi Vilkienė Kazachstano lietuvių atveju: aktyvi ir pozityvi tėvų pozicija gali lemti, kad lietuviškoji tapatybė motyvuoja mokytis lietuvių kalbos (Vilkienė 2023).

Kokybiniai duomenys taip pat atskleidė informantų nuostatą, kad lietuvis turi mokėti lietuvių kalbą:

26. *Kartais aš jaučiuosi truputį lietuvi, bet nes aš nežinau, kaip kalbėti, arba nesuprantu daug kaip istoriją apie Lietuvą. Aš jaučiuosi, kaip aš nesu lietuvi. Tada man atrodo, kad jeigu tu kalbi lietuviškai, tu tikrai esi lietuvis.* (M24L)

26pavyzdyje informantė teigia, kad lietuvių kalbos mokėjimas garantuoja, kad žmogus yra lietuvis. Tad lietuvių kalbos žinios vertinamos kaip tapatybės dalis. Vis dėlto Ramonienė (2019) atkreipia dėmesį, kad Argentinoje gyvenantys lietuviai pritaria „minčiai, kad kalba yra svarbu, tačiau nebūtina mokėti lietuviškai, kad jaustumėsi ar būtum laikomas lietuviu“ (Ramonienė 2019: 106). Tačiau primintina, kad Ramonienės (2019) tyrimo atveju daugiausiai analizuotas KRT2 lietuvių kalbinis elgesys, nuostatos, tapatybė. Šiame darbe dėmesys sutelkiamas į tolimesnių – KRT3 bei KRT4 – kartų nuostatas. Tačiau, žinoma, tokio kokybinio tyrimo ribotumas – santykiškai nedidelė informantų grupė, kurios ypatybės gali daryti įtaką rezultatams.

Primintina, kad kokybinių interviu kalba buvo lietuvių. Informantai mokėjo lietuvių kalbą gana neblogai, tačiau visi 5 šio tyrimo dalyviai nemanė, kad yra vien lietuviai, nors taip pat neteigė, kad yra vien argentiniečiai. Lietuvių diasporos atveju tipiška, kaip teigia Vilkienė, kad diasporos nariai yra linkę „atlikti du socialinius vaidmenis: lietuvių ir gyvenamosios šalies gyventojų“

(Vilkienė 2015: 119). Tai būdinga ir šio tyrimo informantams, kurie save įvardija siedami ir su Lietuva, ir su Argentina: *argentinietė, kuri kartais jaučiasi lietuvė (M24L), lietuvė-argentinietė (M21A), esu labiau lietuvis<...>negu argentinietis arba netipinis argentinietis (V33L) bei argentinietis su lietuvių šaknų, kuris būdamas Lietuvoje jaučiasi kaip lietuvis (V30A)*. Tokie duomenys rodo stiprų tiriamosios grupės narių ryšį su jų gimtąja šalimi – Argentina, bet ir deklaruojamą artimą santykį su Lietuva, iš kurios yra kilę jų protėviai. Beje, pasakytina, kad 26 pavyzdžio informantė buvimą lietuve sieja su Lietuvos istorijos išmanymu, pati svarsto, kad per mažai žino apie Lietuvos istoriją, o tai verčia ją apgailestauti, abejoti, ar taip gali elgtis lietuvis. Tokia mąstymo kryptis aptariama ir kitų tyrėjų, kurie mano, kad svarbus ir būtinas etninės tapatybės formavimosi etapas yra tada, kai individas aiškinasi savo tautos kilmę, ieško savo etniškumo (Phinney, Ong 2007).

Beje, interviu rodo, kad informantams svarbus patriotiškumo jausmas:

27. T: *O kalbėti lietuviškai irgi patinka?*

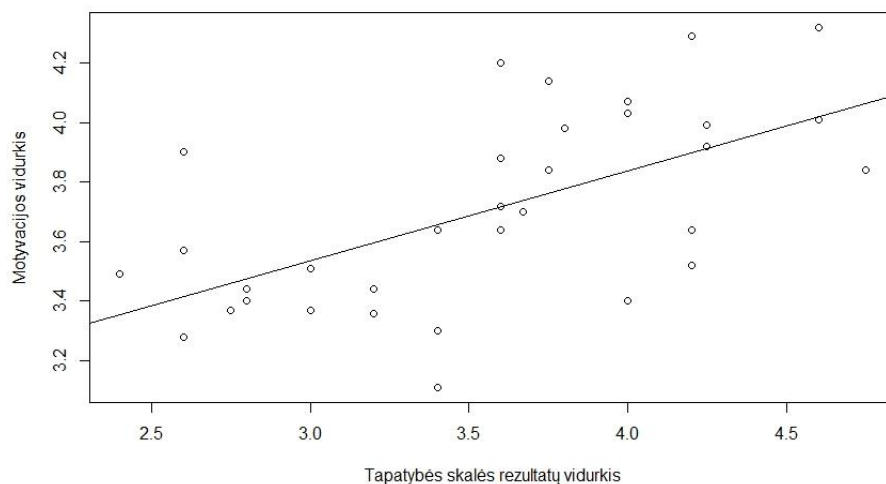
I: *Man labai patinka. Nes yra mano tauta. Mano mama irgi kalba lietuviškai, ir mano močiutė. (M21A)*

28. T: *Bet galbūt reikalinga ta kalba? Na, kodėl pradėjai mokytis? Graži, bet gal ir reikalinga? O gal ir brangi?<..>*

I: *Tai yra patriotizmas. Am, nežinau, kaip kaip paaiškinti. (V30A)*

Kaip matyti iš 27 pavyzdžio, Argentinoje gyvenanti informantė saistosi su Lietuva, teigia, kad yra lietuvių tautos dalis. Vis dėlto ta pati informantė duodama interviu paminėjo, kad Argentinos lietuviai, yra *lietuviai be popieriaus*. Ji sakė, kad dėl to nesijaučia blogai, o kaip tik didžiavosi, kad Argentinoje dar esama lietuvių, kuriems nereikia dokumento, suteikiančio tik tam tiktų privilegijų, pavyzdžiui, keliaujant ir panašiai. Primintina, kad respondentai mažiausiai sutiko su teiginiu, kad mokosi lietuvių kalbos dėl siekio gauti Lietuvos pilietybę. Paminėtinas Argentinoje gyvenančio 30 metų informanto (žr. 28 pvz.) atvejis. Šis tyrimo dalyvis save laiko lietuviu, o lietuvių kalbos išmokimas, jo nuomone, yra patriotiškas veiksmas. Tad lietuvių kalbos mokėjimas ne vieno tyrimo dalyvio reiškia patriotiškumą.

Vis dėlto kokybinio tyrimo informantai akcentavo savo lietuviškąją tapatybės dalį, todėl šio darbo autorė nusprendė atlikti tiesinę regresinę analizę ir patikrinti, ar kiekybinės apklausos respondentų lietuviškoji tapatybė veikia bendrą jų motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Tad buvo atlikta regresinė analizė, kurios priklausomasis narys – visų motyvacijos dalių, be tapatybės skalės, rezultatų vidurkis, o nepriklausomasis kintamasis – tapatybės skalės rezultatų vidurkis (žr. 18 pav.).

18 pav. Tapatybė ir bendra motyvacija.

Tokia analizė atskleidė, kad tarp bendros motyvacijos ir tapatybės reikšmingo ryšio esama ($p < 0,001$). Kaip matyti iš 18 paveikslėlio, stipresnę lietuvišką tapatybę deklaruojančių kiekybinės apklausos dalyvių bendra motyvacija mokytis lietuvių kalbos taip pat yra stipresnė. Tačiau šiuos rezultatus reikėtų labai atsargiai interpretuoti, kadangi nežinoma, ar dėl to, kad stiprėja tapatybė, stiprėja ir motyvacija, ar stiprėjant motyvacijai stiprėja lietuviškoji tapatybė. O galbūt abu šiuos komponentus veikia koks(-ie) kitas(-i) veiksnys(-iai), kuris (-ie) regresinėje analizėje nelygintas (-i) ir detaliau neanalizuotas (-i).

2.4. Motyvaciją silpninantys veiksniai

Šiame magistro darbe nebuvo siekiama nustatyti veiksnių, kurie silpnintų tyrimo dalyvių motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Vis dėlto atliekant analizę išryškėjo keli veiksniai, kurie galimai silpnina jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Pirma, lietuvių kalba nereikalinga Argentinoje:

30. *Ir po to tu supranti, kad iš tos lietuvių kalbos būtent Argentinoj **nieko čia per daug nereikia**. Tik tai vat pasimaivyti, kai atvažiuoja kažkas ir taip toliau.* (V33L)

31. *Močiutė geriau moko lietuviškai, bet ji mirė. O senelis hm jau nieko neprisimena. Tai labai **sunku su juo kalbėti**. Tai mama visiškai nesupranta. O tėtis nėra lietuvis, nebeturi šaknų. Ir nieko nesupranta. Tai šeimoj nieko.* (V30A)

32. *<...> vieninteli žmogū, kuri čia kalbėjo lietuviškai, babutė. Ir **visa kita šeima ispaniškai kalba**. Ir mes žinom, kad ji supranta ispaniškai. Nes su mūsų mama bendrauja ispaniškai. Tai mes. Keleta žodžių paliko lietuviškai kaip, nu, ta hm „vištytė“, „niamniamas“, hm ir „šuniukai“. Trys žodžiai, kurie paliko pas mus lietuviškai ir viskas.* (M22L)

33. *<...> **niekas paskatina**, nes jie, jie [seneliai – L.K.] jau buvo pripratę nekalbėti lietuviškai čia Argentinoje. Tai jie **nepasiilgo girdėti, nepasiilgo kalbėti su kažkuo** <...>.* (V30A)

34. T: *O Argentinoj kai grįžti, pabendrauji lietuviškai?*

I: *Nėra su kuom.*

T: *Nu, babutė.*

I: *Nuu, ji kankinas su manim dėl lietuvių kalbos. Nenoriu su ja bendraut lietuviškai nes*

T: *Tu nenori, ar ji nenori?*

I: *Aš nenoriu, nes ji pradėjo manęs kankinti, kad kažkokie žodžiai čia neteisingi. <..> gerai ji ji šnekės, kaip norės, ir aš šnekėsiu, kaip norėsiu. (M22L)*

Numanu, kad dėl to, jog suvokta, kad kalba nėra reikalinga (žr. 30 pav.), asmuo, turėjęs idealiojo *aš* motyvaciją mokytis lietuvių kalbos, tampa mažiau motyvuotas šios kalbos mokytis. Tokiu atveju Argentinoje gyvenantys ir mažai kur lietuvių kalbą galintys vartoti tyrimo dalyviai galbūt turi mažesnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Iš 31–34 pavyzdžių matyti, kad informantai, norėdami lietuviškai bendrauti su šeimos nariais Argentinoje, neturi galimybių to daryti, nes lietuvių kalbą artimieji pamiršo arba nebuvo išmokę. Tad galbūt atsargiai būtų galima pastebėti, kad Lietuvoje gyvenančių tyrimo dalyvių idealiojo *aš* motyvacija galimai yra kitokia, nei tyrimo dalyvių, kurie šiuo metu gyvena Argentinoje. Vis dėlto primintina, kad regresinė analizė neparodė, kad gyvenamoji vieta daro statistiškai reikšmingą įtaką idealiojo *aš* motyvacijai.

Interviu analizė atskleidė ir dar vieną dalyką, kuris savotiškai neskatina lietuvių kalbos įsisavinimo – tai ispanakalbiai draugai Lietuvoje (žr. 35 pvz.):

35. T: *O Lietuvoj kai buvai, visur, visada šnekėdavai lietuviškai, kalbėdavai lietuviškai?*

I: *Jo, tik lietuviškai. Aišku, buvau taip pat su su **su kitais draugais iš Argentinos**. Bet aš visada norėjau būti vienas, kad būtų man geriau praktikuoti. Aišku, savaitgaliais hm (neaiškūs žodžiai) kartu visi. Bet hm bet aš turėjau repeticijas, lankau į universitetą ir taip toliau. Ir ten buvo laikas būti vienas ir tobulinti. (V30A)*

Kaip 35 pavyzdyje teigia informantas, į Lietuvą atvykusiems lietuvių kilmės argentiniečiams tobulinti lietuvių kalbos mokėjimą kiek trukdo ispaniškai kalbantys draugai. Paminėtina, kad lietuvių kilmės argentiniečiai turi galimybę gauti stipendiją ir atvykti į Lietuvą mokytis lietuvių kalbos. Atvykstama ne pavieniui, o grupėmis, todėl susiburiama į socialinį burbulą, kuriame dominuoja gimtoji – ispanų – kalba. Numanu, kad šiais atvejais asmenys jaučia mažesnę poreikį kalbėti lietuviškai ne kalbos pamokose, o asmeniniame gyvenime.

Atlikus interviu analizę išryškėjo, kad Argentinoje vykstančios lietuvių kalbos pamokos, kurios kartais pasirodo mokiniams nuobodžios, taip pat gali silpninti motyvaciją mokytis lietuvių kalbos (žr. 36 pvz.):

36. Sėst kažkurioj vietoj su senesniem žmonėm, kai bandom išmokti lietuvių kalbą. Sakyt, aš esu(vardas), aš esu iš Argentinos (taria labai lėtai). ai jau man **nuobodu buvo. (M22L)**

36 pavyzdžio informantė pasakojo, kad Argentinos bendruomenėse lietuvių kalbos dažniausiai mokosi seni žmonės, o jaunimas – šoka kolektyvuose. Taip galėjo nutikti, nes lietuvių kalbos pamokos Argentinos bendruomenėse yra vykdomos, minėtos tyrimo dalyvės nuomone, nuobodžiai – nekūrybingai bei lėtu tempu (žr. 36 pvz.). Taip pat lietuvių kalbos mokytojai, dirbantys Lietuvoje, gali turėti ir neigiamą įtaką lietuvių K2MM:

37. Buvo ten, Klaipėdoj <..> dėstytoja nepatiko, kad aš, nu, kaip studentė kaip kalbėjau <..> Ir man nepatiko, kad jai nepatiko. (M22L)

22 metų lietuvių kilmės argentinietė pasakojo, kad lankė lietuvių kalbos kursus, kuriuose iš mokytojos sulaukė, informantės nuomone, nereikalingų jos kalbėjimo taisyčių (37 pvz.). Mergina pasakojo, kad ji vartojo jaunimo kalbai būdingas raiškos priemones, pavyzdžiui, *trūlikas* (= troleibusas) ar *univeras* (= universitetas). Mokytoja tokią raišką griežtai kritikavo, o informantei nepatiko mokytojos priešiškas nusiteikimas netaisyklingai, bet visuomenės vartojamai lietuvių kalbai. Tokia neigiama mokymosi patirtis, šio darbo autorės nuomone, galėjo turėti neigiamos įtakos informantės lietuvių K2MM. Taigi, nors šiuo tyrimu nebuvo siekiama pateikti pastebėjimų, kas galimai silpnina jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvaciją mokytis lietuvių kalbos, tačiau interviu analizė atskleidė, kad tyrimo dalyviai mažiau nori mokytis lietuvių kalbos, mažiau jaučia poreikį bendrauti lietuviškai, kai supranta, kad lietuvių kalba nereikalinga Argentinoje, turi ispanakalbių draugų Lietuvoje, kai Argentinoje vykstančios lietuvių kalbos pamokos nepatinka arba kai nepatinka lietuvių kalbos mokytojai.

Išvados

Šiame darbe keltas tikslas atsakyti į klausimus, kokie veiksniai, o konkrečiau – motyvacijos aspektai – skatina jaunus lietuvių kilmės argentiniečius mokytis lietuvių kalbos, kokios jaunų lietuviškų šaknų turinčių argentiniečių kalbinės nuostatos bei nuomonė apie Lietuvą, kokia jų etninė tapatybė. Atlikus tyrimą galima daryti tokias išvadas:

1. Bendra jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių kalbos yra gana stipri, o tai rodo motyvacijos klausimyno rezultatai, kurie varijuoja nuo 18,95 iki 26,20 balų, kai balų maksimumas galėjo būti 30 balų. Nustatyta, kad didesnius motyvacijos klausimyno rezultatus surinko tokių charakteristikų dalyviai:

- ketvirtos kartos lietuvių kilmės argentiniečiai,
- savo ateitį siejantys su Lietuva,
- nesantys, bet norintys tapti Lietuvos piliečiais,
- lietuvių kalbos pradėjęs mokytis vaikystėje (vienas respondentas),
- buvę Lietuvoje kelis kartus,
- manantys, kad lietuvių kalbos mokėjimas yra labai svarbus.

Tačiau pabrėžtina, kad čia paminėtas tik polinkis, kuris nebuvo statistiškai reikšmingas, tačiau atliekant tolesnius tyrimus į tokių charakteristikų įtaką K2MM galėtų būti tikslingai gilinamasi.

2. Kiekybinis tyrimas atskleidė, kad skirtingi motyvacijos aspektai daro ne vienodą įtaką lietuvių K2MM. Visas analizuotas skales galima suranguoti taip, pradedant nuo didžiausią įtaką darančios, o baigiant – mažiausiai paveikia skale:

- nuostatų skalės rezultatai rodo, kad labiausiai respondentus mokytis lietuvių kalbos motyvuoja teigiamos nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu; šios skalės rezultatai yra statistiškai reikšmingai didesni nei idealiojo *aš* motyvacijos, maištaujančiojo *aš* motyvacijos bei tapatybės skalės rezultatai;
- mokymosi aplinkos skalės rezultatai yra reikšmingai didesni nei maištaujančiojo *aš* motyvacijos, tapatybės bei privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai;
- maištaujančiojo *aš* motyvacijos dalies rezultatai yra reikšmingai didesni negu privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai, bet mažesni negu mokymosi aplinkos bei nuostatų skalės rezultatai. Tad maištaujančiojo *aš* motyvacijos įtraukimas į tyrimą pasiteisino, nes duomenų analizė atskleidžia pastebėjimų apie lietuvių K2MM.

- idealiojo *aš* motyvacijos skalės rezultatai reikšmingai didesni nei privalomojo *aš* motyvacijos skalės bei tapatybės skalės rezultatai, tačiau mažesni nei nuostatų skalės rezultatai;
- tapatybės skalės rezultatai reikšmingai mažesni negu nuostatų skalės, idealiojo *aš* motyvacijos skalės bei mokymosi aplinkos skalės rezultatai, bet didesni nei privalomojo *aš* motyvacijos tapatybės skalės rezultatai. Tapatybės skalės rezultatai yra beveik mažiausi tarp motyvacijos dalių skalių, vadinasi, nors tapatybė stiprina K2MM, tačiau tai nėra labai didelę įtaką darantis veiksnys;
- privalomojo *aš* motyvacijos rezultatai yra statistiškai reikšmingai mažesni negu visų tyrime analizuotų motyvacijos dalių skalių rezultatai, o tai rodo, kad neigiamų pasekmių vengimas nedaro reikšmingos įtakos tikslinės grupės lietuvių K2MM.

3. Buvo patikrinta, kiek atskirų skalių rezultatams įtaką daro įvairūs sociolingvistiniai veiksniai, ir nustatyta, kad:

- Idealiojo *aš* motyvacijai iš tirtų sociolingvistinių veiksnių nė vienas nedarė statistiškai reikšmingos įtakos. Tačiau iš tyrimo duomenų išryškėjo tokie teigiamai idealiojo *aš* motyvaciją veikiantys aspektai: noras gyventi Lietuvoje, gėda nemokėti kalbos, noras sėkmingai pabaigti lietuvių kalbos kursus.
- Privalomojo *aš* motyvacijai statistiškai reikšmingos įtakos turi gyvenamoji vieta ($p = 0,013$): Lietuvoje gyvenantys tyrimo dalyviai turi stipresnę privalomojo *aš* motyvaciją negu Argentinoje gyvenantys respondentai, taigi Lietuvoje gyvenančius tyrimo dalyvius mokytis lietuvių kalbos motyvuoja siekis išvengti neigiamų pasekmių.
- Maištaujančiojo *aš* motyvacijai iš tirtų sociolingvistinių veiksnių nė vienas nedaro statistiškai reikšmingos įtakos; šiuo požiūriu išryškėjo, kad tyrimo dalyvius mokytis lietuvių kalbos skatina lietuvių kalbos unikalumas.
- Mokymosi aplinkos skalės rezultatams statistiškai reikšmingos įtakos neturėjo nė vienas analizuotas sociolingvistinis veiksnys, tačiau nustatyta, kad poveikį daro pamokos, lietuvių kalbos mokytojas bei galimai finansinis paskatinimas, t. y. stipendija.
- Nuostatų skalės rezultatams statistiškai reikšmingos įtakos turėjo tyrimo dalyvių amžius tyrimo metu ($p=0,03$) ir respondentų praleistas laikas Lietuvoje ($p=0,004$): vyresni tyrimo dalyviai turėjo mažiau pozityvias nuostatas lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu. Taip pat atsiskleidė, kad ilgiau Lietuvoje gyvenantys respondentai turi mažiau pozityvias minėtas nuostatas. Nustatyta, kad tyrimo dalyviai turi pozityvią nuomonę apie lietuvių kalbą, lietuvius ir Lietuvą. Lietuvių kalba – graži, lietuviai – draugiški, o Lietuva

– saugi, čia geros gyvenimo sąlygos, patinka kultūra, gamta, patinka ir tai, kad Lietuvoje turima giminaičių. Nors tyrimo dalyviai taip pat pastebėjo, kad lietuvių kalba yra sunki, griežta kalba, lietuvių tauta yra šiek tiek šalta, o Lietuvoje mažai saulės. Vis dėlto darbo autorė linkusi teigti, kad dominuoja itin teigiamos nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu ir tai gali turėti teigiamos įtakos jų motyvacijai mokytis lietuvių K2MM. Vis dėlto šio tyrimo duomenų analizė nerodo, kad tarp bendros motyvacijos ir nuostatų reikšmingo ryšio esama ($p=0,121$). Tačiau pastebėta tendencija, kad pozityvesnes minėtas nuostatas turintys tyrimo dalyviai turi stipresnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos.

- Tapatybės skalės rezultatams taip pat statistiškai reikšmingos įtakos neturėjo nė vienas analizuotas sociolingvistinis veiksnys. Tačiau iš duomenų matyti, kad tyrimo dalyviai tapatinasi su Lietuva ir lietuviais. Interviu išryškėjo šie aspektai: lietuviškas tyrimo dalyvių identitetas, nuomonė, kad lietuvis turi mokėti lietuvių kalbą, patriotiškumas. Be to, nustatytas statistiškai reikšmingas ryšys tarp tyrimo dalyvių tapatybės ir jų motyvacijos mokytis lietuvių kalbos ($p<0,001$). Taigi, stipresnę lietuviškąją tapatybę deklaruojantys tyrimo dalyviai turi stipresnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos.

4. Nors šiame tyrime nebuvo siekiama atskleisti, kokie veiksniai silpnina tyrimo dalyvių motyvaciją, interviu analizė atskleidė, kad informantai galimai yra mažiau motyvuoti mokytis lietuvių kalbos, kai supranta, kad lietuvių kalba nereikalinga Argentinoje, turi ispanakalbių draugų Lietuvoje, kai Argentinoje vykstančios lietuvių kalbos pamokos nepatinka arba, kai nepatinka lietuvių kalbos mokytojais.

Šis tyrimas atskleidė jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacijos mokytis lietuvių kalbos tendencijas. Tačiau, sutelkus didesnę respondentų grupę, būtų galima tikrinti, ar šiame darbe pateiktos išvalgos pasitvirtina. Vis dėlto šis darbas tęsia Lietuvoje vykdomus lietuvių K2MM tyrimus ir jo rezultatai galėtų būti naudingi kitiems kalbų mokymosi motyvaciją analizuojantiems tyrėjams. Taip pat ši tema gali būti toliau plėtojama analizuojant įvairiose šalyse gyvenančių lietuvių diasporų jaunimo motyvaciją mokytis paveldėtosios lietuvių kalbos.

Literatūra

- Aleknavičius R. 2013. *Lietuvių emigracija į Argentiną XX amžiaus antroje pusėje*. Vytauto Didžiojo universitetas: magistro darbas.
- Aleksandravičius E. 2013. *Karklo diegas. Lietuvių pasaulio istorija*. Vilnius: Versus aureus.
- Anselme P., M. J. F. Robinson. 2019. Incentive Motivation: The Missing Piece between Learning and Behavior. Iš Renninger K.A., S. E. Hidi. 2019. *The Cambridge handbook of motivation and learning*. Cambridge: Cambridge University Press. Prieiga internetu: [The Cambridge Handbook of Motivation and Learning](#). [žiūrėta 2024-05-20]
- Bobkina, J., M. J. Gomez-Ortiz, M. C. Núñez del Río, S. Sastre-Merino. 2021. Why am I learning English? Spanish EFL sports science university students' motivational orientations through the prism of the L2 motivational self system. *Studies in Second Language Learning and Teaching* 11, 543–578.
- Bružaitė-Liseckienė J. 2023. Vilniaus universiteto studentų iš užsienio šalių motyvacija mokytis lietuvių kalbos kaip svetimšios, Iš Hilbig I., I. Daraškienė, K. Jakaitė-Bulbukienė, E. Žurauskaitė (sud.). *Terp taikamosios kalbotėros barų: Mokslinių straipsnių rinkinys profesorės Meilutės Ramonienės jubiliejui*, 131-151. Prieiga internetu [Terp taikamosios kalbotėros barų: mokslinių straipsnių rinkinys profesorės Meilutės Ramonienės jubiliejui / \(vu.lt\)](#) [žiūrėta 2024-05-09]
- Butkienė G., A. Kepalaitė. 1996. *Mokymasis ir asmenybės brendimas*. Vilnius: Margi raštai.
- Chaffee K. E., N. M. Lou, K. A. Noels, J. W. Katz. 2020. Why don't „real men“ learn languages? Masculinity threat and gender ideology suppress men's language learning motivation. *Sage Journal* 23, 301–318. Prieiga internetu: [Why don't „real men“ learn languages? Masculinity threat and gender ideology suppress men's language learning motivation \(sagepub.com\)](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Coronel-Molina S. M. 2009. Definitions and Critical literature Review of Language Attitude, Language Choice and Language Shift: Samples of Language Attitude Surveys, *Monograph*, 1–64.
- Crystal D. 1997. *A dictionary of linguistics and phonetics*. 4th ed. Oxford, UK: Blackwell.
- Deci E., R. Ryan. 1993. Die Selbstbestimmungstheorie der Motivation und ihre Bedeutung für die Pädagogik. *Zeitschrift für die Pädagogik* 39, 223–238. Dörnyei Z. 2010. Researching motivation: From integrativeness to the ideal L2 self, In S. Huston, D. Oakey (ed.), *Introducing Applied Linguistics: Concepts and Skills*, London: Routledge, 74–83.
- Dörnyei Z., P. Skehan. 2003. Individual Differences in Second Language Learning. In Doughty C. J., M. H. Long, *The Handbook of Second Language Acquisition*. 589–630. Prieiga internetu: [ProQuest Ebook Central - Reader](#). [žiūrėta 2024-05-20]
- Dörnyei Z. 2005. *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Dörnyei Z. 2009. *Motivation in second and foreign language learning*, Cambridge: Cambridge university Press.
- Dörnyei Z. T. Taguchi. 2009. *Questionnaires in Second Language Research: Construction, Administration, and Processing*, New York: Routledge.
- Dörnyei Z. E. Ushioda. 2011. *Teaching and researching motivation*, London: Longman.
- Dörnyei Z. 2014. Motivation in Second Language Learning. *Teaching E*, 518–531.
- Ellinger B. 2000. The Relationship Between Ethnolinguistic Identity and English Language Achievement for Native Russian Speakers and Native Hebrew Speakers in Israel. *Journal of Multilingual and Multicultural Development* 21, 292–307, Prieiga internetu: DOI: [10.1080/01434630008666406](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Engin A. O. 2009. Second language learning success and motivation. *Social Behavior and Personality: an international journal* 37, 1035–1041.

- Erler L., E. Macaro. 2011. Decoding ability in French as a foreign language and language learning motivation, *The Modern Language Journal* 95, 496–518. Prieiga internetu: [Decoding Ability in French as a Foreign Language and Language Learning Motivation on JSTOR](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Fasold R. 1987. *The sociolinguistics of society*. Oxford, UK: Blackwell.
- Gardner R. C. 1985. *Social Psychology and Second Language Learning: The Role of Attitudes and Motivation*. London: Edward Arnold.
- Garrett P. 2012. *Attitudes to Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Garšvė L. 2014. *Lietuvių kilmės mokinių tautinio identiteto ugdymas(is) taikant hermeneutinės pedagogikos metodologija*. Šiaulių universitetas: daktaro disertacija.
- Gatbonton E., P. Trofimovich, E. Gatbonton, P. Trofimovich. 2008. The ethnic group, affiliation and L2 proficiency link: Empirical evidence, *Language Awareness* 17. Prieiga internetu [The Ethnic Group Affiliation and L2 Proficiency Link: Empirical Evidence: Language Awareness: Vol 17, No 3 \(tandfonline.com\)](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Gelūnaitė-Malinauskienė G., N. Mačianskienė. 2014. Vokiečių kalbos mokymo(si) per anglų kalbą ypatumai daugiakultūroje aplinkoje: mokymosi motyvacijos ir mokymosi aplinkos reikšmė. *Darnioji daugiakalbystė* 4, 115–131.
- Giles H. M. L. Marlow. 2011. Theorizing Language Attitudes Existing Frameworks, an Intergrative Model, and new Directions. *Annals of the International Communications Association* 35, 161–197.
- Gudavičienė E. 2015. Bendrosios emigrantų kalbinio elgesio ir nuostatų tendencijos. Iš *Kalba ir tapatybė, kolektyvinė monografija* (moksl. Red. M. Ramonienė). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 43–59.
- Gudavičienė E. 2019. Oslo lietuvių kalbų mokėjimas ir kalbinis elgesys. Iš Gudavičienė E., I. Hilbig, K. Jakaitė-Bulbukienė, M. Ramonienė, L. Vilkienė. 2022. *Sociolingvistinė Lietuvos panorama: gyventojų kalbinės nuostatos ir kalbinis elgesys*. Kolektyvinė monografija (moksl. red. M. Ramonienė). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Herschensohn J., M. Young-Scholten. 2013. *The Cambridge Handbook of Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Higgins E. T. 1987. Self-discrepancy: A theory relating self and affect. *Psychological Review* 94, 319–340.
- Hilbig I. 2022. Lietuvos gyventojų svetimųjų kalbų mokėjimas. Iš Gudavičienė E., I. Hilbig, K. Jakaitė-Bulbukienė, M. Ramonienė, L. Vilkienė. 2022. *Sociolingvistinė Lietuvos panorama: gyventojų kalbinės nuostatos ir kalbinis elgesys*. Kolektyvinė monografija (moksl. red. M. Ramonienė). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
- Hou-Keat K., H. H. Nurul, R. Norasrani. 2017. Motivation and gender differences in learning Spanish as a foreign language in a Malaysian technical university. *Malaysian Journal of Learning and Instruction (MJLI)* 14, 59–83.
- Iwaniec J. 2019. Language learning motivation and gender: the case of Poland, *International journal of applied linguistic* 29, 130–143.
- Yang S. 2022. Biography writing encourages bilingual adolescent's heritage language learning and passing down of family stories, *Journal of Adolescent & Adult Literacy* 65, 453–566. Prieiga internetu: [Biography Writing Encourages Bilingual Adolescent's Heritage Language Learning And Passing Down Of Family Stories \(wiley.com\)](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Jakaitė-Bulbukienė K. 2015. *Lietuvių emigrantų šeima: kalba ir tapatybė*. Vilnius: Daktaro disertacija.
- Jusienė R., A. Laurinavičius. 2007. *Psichologija*. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.
- Kasperavičiūtė V. 2011. Lietuvos respublikos emigracijos politika 1918-1940 m. Vytauto didžiojo universitetas: daktaro disertacija.
- Kazlauskaitė A. 2011. Argentinos lietuvių bendruomenės kultūrinės tapatybės konstravimas ir kaita XIX a. pabaigoje–XXI a. pradžioje, *OIKOS: Lietuvių migracijos ir diasporos studijos* 11, 76–94.

- Kelleher A. 2010. What is a heritage language?. *Cneter for Applied Linguistics*. Prieiga internetu: [What-is-a-Heritage-Language.pdf \(cal.org\)](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Kirchner K. 2004. Motivation beim Fremdsprachenerwerb: Eine qualitative Pilotstudie zur Motivation schwedischer Deutschlerner. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht* 9. Prieiga internetu <http://www.ualberta.ca/~german/ejournal/Kirchner2.htm> [žiūrėta 2024-05-09].
- Kondo-Brown K. 2005. Differences in Language Skills: Heritage Language Learner Subgroups and Foreign Language Learners. *The Modern Language Journal* 89, 563–581. Prieiga internete: [Differences in Language Skills: Heritage Language Learner Subgroups and Foreign Language Learners on JSTOR](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Kormos J., K. Csizér. 2008. Age-related differences in the motivation of learning English as a foreign language: attitudes, selves, and motivated learning behavior, *Language Learning* 58, 327–355. Prieiga internetu: [Age-Related Differences in the Motivation of Learning English as a Foreign Language: Attitudes, Selves, and Motivated Learning Behavior \(wiley.com\)](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Kuznecovienė J. 2006. Šiuolaikinės lietuvių tautinės tapatybės kontūrai. *Sociologija. Mintis ir veiksmai* 2, 84–107. Prieiga internetu: [Šiuolaikinės lietuvių tautinės tapatybės kontūrai | Sociologija. Mintis ir veiksmai \(vu.lt\)](#) [žiūrėta 2024-05-20]
- Lee D. L., S. Ahn. 2013. The Relation of Racial Identity, Ethnic Identity, and Racial Socialization to Discrimination-Distress: A Meta-Analysis of Black Americans. *Journal of Counseling Psychology* 60, 1–14.
- Liljengren S; Rosander H. 2019. *Undervisningsmetodens inverkan på elevers lärande i engelska som främmande språk: med inriktning på motivation och utmaningar*.
- Liu M., W. Huang. 2010. An exploration of foreign language anxiety and English learning motivation. *Education Research International*. Prieiga internetu (PDF) [An Exploration of Foreign Language Anxiety and English Learning Motivation \(researchgate.net\)](#) [žiūrėta 2024-05-09].
- Mao Z. 2011. A study on L2 motivation and applications in reading class in senior high school. *Theory and Practice in Language Studies* 12(1), 1731–1739. Prieiga internetu [doi:10.4304/tpls.1.12.1731-1739](https://doi.org/10.4304/tpls.1.12.1731-1739) [žiūrėta 2024-05-09].
- Maslow A. H. 2006. *Motyvacija ir asmenybė*. Vilnius: Apostrofa.
- Mihaljević Djigunović J. 2012. Attitudes and Motivation in Early Foreign Language learning, *CEPS Journal* 3, 55–74.
- Miškinytė R. 2022. *Svetimosios kalbos nerimo ir motyvacijos sąsajos su lietuvių kalbos mokymuisi*, Vilniaus universitetas: magistro darbas.
- Myers D. G. 2008. *Psichologija*. Kaunas: Poligrafija ir informatika.
- Murkus H., P. Nurius. 1986. Possible Selves. *American Psychological Association* 41, 954–969.
- Nikitina L. 2019. Do country stereotypes influence language learning motivation? A study among foreign language learners in Malaysia, Stockholm. *Moderna språk*. 58–80.
- Norvilas A. 2013. *Tauta, kalba ir tapatybė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Peng L., S. Kang. 2022. Native versus non-native English teachers' influence on English language learning motivation and anxiety, *Journal of Pan-Pacific Association of Applied Linguistics* 16, 1–19. Prieiga internetu: <https://doi.org/10.25256/PAAL.26.1.1> [žiūrėta 2024-05-20]
- Phinney J. S. 1996. When we talk about American ethnic groups, what do we mean?. *American Psychologist* 51, 918–927.
- Phinney J. S., A. D. Ong. 2007. Conceptualization and Measurement of Ethnic Identity: Current Status and Future Directions. *Journal of Counseling Psychology* 54, 271–281.
- Pukevičiūtė V. J. 2008. Studentų užsienio kalbos mokymosi motyvacija. *Acta Paedagogica Vilnensia* 20, 66–77.

- Ramonienė M., J. Brazauskienė, N. Burneikaitė, J. Daugmaudytė, E. Kontutytė, J. Pribušauskaitė, 2012, *Lingvodidaktikos terminų žodynas*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Ramonienė M. 2015. *Kalba ir tapatybė, kolektyvinė monografija* (moksl. red. M. Ramonienė). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Ramonienė M. 2015. Kiekybinis ir kokybinis emigrantų kalbos tyrimai. Iš Ramonienė M. 2015. *Emigrantai: kalba ir tapatybė*. Kolektyvinė monografija (Moksl. red. M. Ramonienė). Vilnius: VUL.
- Ramonienė M. 2019. Lietuvių ir lietuvių kalba Argentinoje. Iš M. Ramonienė (moksl. red.), *Emigrantai: kalba ir tapatybė II. Keturi sociolingvistiniai portretai*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
- Ramonienė M., J. T. Ramonaitė. 2021. Language attitudes, practices and identity in the new Lithuanian diaspora, *Russian Journal of Linguistics* 25, 1024–1046.
- Ramonaitė J. T. 2023. Lietuvoje gyvenančių užsieniečių kalbinės nuostatos lietuvių kalbos atžvilgiu; įžvalgos iš kokybinio tyrimo. Iš Hilbig I., I. Daraškienė, K. Jakaitė-Bulbukienė, E. Žurauskaitė. *Terp taikamosios kalbotėros barų: Mokslinių straipsnių rinkinys profesorės Meilutės Ramonienės jubiliejui*, 43–60. Prieiga internetu: [Terp taikamosios kalbotėros barų : mokslinių straipsnių rinkinys profesorės Meilutės Ramonienės jubiliejui / \(vu.lt\) \[žiūrėta 2024-05-09\]](#)
- Rubienė J. 2007. *Suaugusiųjų užsienio kalbų mokymosi motyvacija*. Šaulių universitetas: magistro darbas.
- Segalowitz N., E. Gatbonton, P. Trofimovich. 2009. Links between Ethnolinguistic Affiliation, Self-related Motivation and Second Language Fluency: Are They Mediated by Psycholinguistic Variables? In Dörnyei Z., E. Ushoida. *Motivation, Language Identity and the L2 Self*. Multilingual Matters. 172–192. Prieiga internetu: [ProQuest Ebook Central - Reader \[žiūrėta 2024-05-20\]](#)
- Stravinskienė V. 2004. *Pasaulio lietuvių bendruomenė 1949 – 2003*. Vilnius: Artlora.
- Šešcilienė I.M. 1999. Pirmo kurso studentų mokymosi motyvų ypatumai. *Ugdymo kaita ir šiuolaikinės pedagoginės technologijos. VI tarptautinė mokslinė konferencija*. Vilnius: VPU, 208–212.
- Tararova O. 2017. Language is me: language maintenance in Chipilo, Mexico. *International Journal of the Sociology of Language*. Prieiga internetu: [Language is me: Language maintenance in Chipilo, Mexico \(degruyter.com\) \[žiūrėta 2024-05-09\]](#).
- Tinch A. D. 2021. *The Complex Relationship of Family, Home Culture, and Self on Community Adult English Language Learners' Motivation*. LCC International University Department of English: magistro darbas.
- Thompson A. S., C Vasquez. 2015. Exploring motivational profiles through language learning narratives. *Modern Language Journal* 99. Prieiga internetu: <http://dx.doi.org/10.1111/modl.12187>. [žiūrėta 2024-05-20]
- Umaña-Taylor A. J., M. A. Gonzales-Backen, A.B. Guimond. 2009. Latino Adolescents' Ethnic Identity: Is There a Development Progression and Does Growth in Ethnic Identity Predict Growth in Self-Esteem?. *Child Development* 80, 313–623. Prieiga internetu: [Latino Adolescents' Ethnic Identity: Is There a Developmental Progression and Does Growth in Ethnic Identity Predict Growth in Self-Esteem? \(wiley.com\) \[žiūrėta 2024-05-20\]](#)
- Vetočkina J. 2010. *Ispanų kultūrinė adaptacija Lietuvoje*. Vilniaus universitetas: magistro darbas
- Vilkienė L., L. Vilkaitė-Lozdienė, J. Bružaitė-Liseckienė, 2019. *Lietuvių kalba Vilniaus lietuviškose, lenkiškose ir rusiškose gimnazijose: mokėjimo kokybė, kalbinės nuostatos ir motyvacija*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Vilkienė L. 2019. Toronto lietuvių bendruomenės lietuviškojo portreto eskizas, iš Gudavičienė E., I. Hilbig, K. Jakaitė-Bulbukienė, M. Ramonienė, E. Vaisėtaitė, L. Vilkienė. 2019. *Emigrantai: kalba ir tapatybė II*. Kolektyvinė monografija (moksl. red. M. Ramonienė). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Vilkienė L. 2023. Kazachstano lietuvių kilmės diasporos sątaiai su lietuvių etnine tapatybe ir lietuvių kalba. *Taikomoji kalbotyra* 19, 99–121. Prieiga internetu: <https://www.journals.vu.lt/taikomojikalbotyra> [žiūrėta 2024-05-20]

Xie Y. 2014. L2 Self of Beginning-Level Heritage and Nonheritage Postsecondary Learners of Chinese. *Foreign Language Annals* 47, 189–203. Prieiga internetu: [L2 Self of Beginning-Level Heritage and Nonheritage Postsecondary Learners of Chinese \(wiley.com\) Library](#) [žiūrėta 2024-05-20]

Santrauka

Šiame tyrime buvo iškeltas tikslas atsakyti į klausimus, kokie veiksniai galimai skatina jaunos lietuvių kilmės argentiniečius mokytis lietuvių kalbos, kokios jaunų lietuviškų šaknų turinčių argentiniečių kalbinės nuostatos bei nuomonė apie Lietuvą, kokia jų etninė tapatybė. Tyrime analizuoti 33 Lietuvoje ir Argentinoje gyvenančių lietuvių kilmės argentiniečių atsakymai į sociolingvistinę anketą ir motyvacijos klausimyną bei 5 pusiau struktūruoti kokybiniai interviu su Lietuvoje ir Argentinoje gyvenančiais jaunais lietuvių kilmės argentiniečiais. Kiekybinių duomenų analizei taikytas aprašomosios statistikos bei išvadų statistikos metodai, pusiau struktūruoti kokybiniai interviu tirti pasitelkus teminės analizės metodą.

Atlikus kiekybinių duomenų analizę paaiškėjo, kad jaunų lietuvių kilmės argentiniečių motyvacija mokytis lietuvių K2MM yra gana stipri – varijuoja nuo 18,95 iki 26,20 balų, kai balų maksimumas yra 30 balų. Kiekybinis tyrimas atskleidė, kad stipriausiai respondentus mokytis lietuvių kalbos motyvuoja teigiamos nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu, silpniausiai tiriamuosius veikė privalomojo *aš* motyvacija.

Taip pat tyrimu siekta pateikti įžvalgų, kokie sociolingvistiniai veiksniai gali lemti tiriamosios grupės lietuvių K2MM. Sociolingvistinių veiksnių, kurie būtų statistiškai reikšmingi, nenustatyta idealiojo *aš* motyvacijos, maištaujančiojo *aš* motyvacijos, mokymosi aplinkos ir tapatybės skalių rezultatams. Privalomojo *aš* motyvacijos skalės rezultatams įtakos turi gyvenamoji vieta ($p = 0,013$), nuostatų skalės rezultatams įtakos turi tyrimo dalyvių amžius tyrimo metu ($p=0,03$) ir respondentų praleistas laikas Lietuvoje ($p=0,004$). Tyrimo dalyvių idealiojo *aš* motyvaciją teigiamai veikiantys aspektai: noras gyventi Lietuvoje, gėda nemokėti kalbos, noras sėkmingai pabaigti lietuvių kalbos kursų, privalomojo *aš* motyvaciją: siekis išvengti neigiamų pasekmių, maištaujančiojo *aš* motyvaciją: lietuvių kalbos unikalumas, o mokymosi aplinkos atveju teigiamai veikia pamokos, mokytojas bei galimai finansinis paskatinimas. Nuostatos lietuvių kalbos, lietuvių ir Lietuvos atžvilgiu itin pozityvios, tačiau nuostatų ir motyvacijos ryšys nėra reikšmingas. Tyrimo dalyvių lietuviškoji tapatybė gana stipri, o ryšys tarp tapatybės ir motyvacijos pasirodė statistiškai reikšmingas – respondentai, turintys stipresnę lietuviškąją tapatybę, turi stipresnę motyvaciją mokytis lietuvių kalbos. Pasakytina, kad darbą būtų galima tęsti, o rezultatai gali būti naudingi kitiems lietuvių kalbos kaip svietimosios mokymosi motyvaciją analizuojantiems tyrėjams.

Summary

The Motivation of Young Argentinians of Lithuanian Origin to Learn the Lithuanian Language

This paper describes a study whose purpose is to answer the questions, what factors might encourage young Argentinians of Lithuanian origin to learn the Lithuanian language, what are the linguistic attitudes and opinion about Lithuania of young Argentinians of Lithuanian origin, what are their ethnic identity. The research analysed the responses of 33 Argentinians of Lithuanian origin living in Lithuania and Argentina to a sociolinguistic form and a motivation questionnaire, as well as 5 semi-structured qualitative interviews with young Argentinians of Lithuanian origin living in Lithuania and Argentina. Descriptive statistics and qualitative analysis (regression analysis was performed) methods were used for quantitative data analysis, semi-structured qualitative interviews were studied using thematic analysis method. The results of the data analysis allow us to say that the motivation of the research group to learn Lithuanian is quite strong. The participants of research are most strongly motivated to learn Lithuanian by their positive attitudes towards the Lithuanian language, Lithuanians and Lithuania and the weakest by the motivation of the ought-to L2 self. The regression analysis carried out in the study revealed that the motivation of the ought-to L2 self is stronger in the respondents living in Lithuania than in the participants of research, who are living in Argentina. Attitudes towards the Lithuanian language, Lithuanians and Lithuania among the older participants of research are less positive than among the younger respondents. Participants of research, who have lived in Lithuania for a longer time, have less positive attitudes than respondents, who have lived in Lithuania for a shorter time. Respondents, who declared a stronger identity of Lithuanian have a stronger motivation to learn Lithuanian. The results and conclusions of this work could be interesting and useful for other researchers, which analysing the motivation of learning Lithuanian as a foreign language.

PRIEDAI

1 PRIEDAS: Kiekybinio tyrimo duomenų rinkimo įrankis

Sveiki! Dėkoju, kad sutikote dalyvaujate tyrime apie lietuvių kalbos mokymosi motyvaciją. Atsakykite į klausimus apie save ir užpildykite klausimyną. Jūsų atsakymai bus naudojami rašant magistro baigiamąjį darbą Vilniaus universitete. Tyrimas yra visiškai anoniminis. Iš anksto dėkoju!

¡Hola! Gracias por haber aceptado participar en el estudio sobre la motivación para estudiar lituano. Por favor, conteste a las preguntas sobre usted y rellene el cuestionario. Sus respuestas se usarán para la tesis de Máster en la Universidad de Vilnius. La encuesta es totalmente anónima. ¡Gracias de antemano!

Sociolingvistinis klausimynas/ Cuestionario sociolingüístico

1. Jūsų lytis/ Sexo*(pažymėkite/seleccione):

- a) vyras/hombre;
- b) moteris/mujer;
- c) kita/otro.

2. Kiek jums metų?/¿Cuántos años tiene?* (parašykite/indique): _____

3. Kokia jūsų pirmoji išmokta kalba?/ ¿Cuál es la primera lengua que aprendió?* (pažymėkite/seleccione):

- a) ispanų kalba/ español;
- b) lietuvių kalba/ lituano;
- c) kita kalba/ otro idioma (nurodykite/ indique): _____

4. Kas pirmas iš jūsų šeimos išvyko iš Lietuvos?/ ¿Quién fue la primera persona de su familia que se marchó de Lituania?* (pažymėkite/ seleccione)

- a) mano proseneliai emigravo iš Lietuvos, seneliai, tėvai ir aš gimėme ne Lietuvoje/ mis bisabuelos emigraron de Lituania; mis abuelos, mis padres y yo nacimos fuera de Lituania;
- b) mano seneliai emigravo iš Lietuvos, tėvai ir aš gimėme ne Lietuvoje/ mis abuelos emigraron de Lituania; mis padres y yo nacimos fuera de Lituania;
- c) mano tėvai emigravo iš Lietuvos, aš pats gimiau ne Lietuvoje/ mis padres emigraron de Lituania, yo nací fuera de Lituania;
- f) kita/otro (nurodykite/indique): _____

5. Ar užaugote Argentinoje?/ ¿Creció usted en Argentina?* (pažymėkite/seleccione)

- a) taip/ sí;
- b) ne/no.

6. Kur šiuo metu gyvenate?/ ¿Dónde vive ahora?* (pažymėkite/seleccione)

- a) Lietuvoje/ en Lituania;

- b) Argentinoje/ en Argentina;
c) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

(7) Ar esate buvęs Lietuvoje?/ ¿Ha estado alguna vez en Lituania? (*pažymėkite/seleccione*)

- a) taip, buvau vieną kartą/ sí, he estado una vez;
b) taip, buvau kelis kartus/ sí, he estado varias veces;
c) kurį laiką gyvenau Lietuvoje/ sí, he vivido en Lituania durante un tiempo;
d) ne, nè karto nebuvo/ no, nunca he estado en Lituania.

(8). Dėl kokių priežasčių vykote į Lietuvą?/ Por qué razones ha venido a Lituania? (*galimi keli atsakymai/ se aceptan varias respuestas*)

- a) susitikti su giminaičiais Lietuvoje/ para reunirse con parientes en Lituania;
b) aplankyti savo tėvų ar giminaičių gimtąją šalį/ visitar el país natal de sus padres o parientes;
c) darbo reikalais/ por motivos de trabajo;
d) mokytis lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ar pan./ para aprender lituano, historia de Lituania y etc.;
e) studijuoti/ para estudiar;
f) atostogauti, keliauti/ por vacaciones y viajes;
g) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

(9). Ar norėtumėte atvykti į Lietuvą?/¿Le gustaría venir a Lituania?(*pažymėkite/seleccione*)

- a) taip/sí;
b) ne/no.

(10). Kodėl norėtumėte nuvykti į Lietuvą?/¿Por qué le gustaría venir a Lituania? (*galimi keli atsakymai/se aceptan varias respuestas*)

- a) noriu susitikti su giminaičiais Lietuvoje/ quiero reunirme con parientes en Lituania;
b) noriu aplankyti savo tėvų ar giminaičių gimtąją šalį/ quiero visitar el país natal de mis padres o parientes;
c) noriu mokytis lietuvių kalbos/ quiero aprender lituano;
d) noriu studijuoti/ quiero estudiar;
e) noriu pakeliauti/ quiero viajar;
f) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

(11) Kiek laiko gyvenate Lietuvoje?/¿Cuánto tiempo lleva viviendo en Lituania? (*įrašykite/ escriba*):

(12) Kodėl atvykote į Lietuvą?/¿Por qué vino a Lituania? (*galimi keli atsakymai/ se aceptan varias respuestas*):

- a) studijuoti/ para estudiar;
b) dirbti/ para trabajar;
c) keliauti/ para viajar;
d) persikėliau gyventi/ me mudé a Lituania;
e) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

13. Ar esate Lietuvos pilietis (-ė)?/ ¿Es usted ciudadano/a de Lituania?* (*pažymėkite/ seleccione*)

- a) taip/ sí;
b) ne/no.

(14). Ar norėtumėte tapti Lietuvos piliečiu (-te)?/ ¿Le gustaría obtener la ciudadanía lituana? (*pažymėkite/seleccione*)

- a) taip/ sí;
b) ne/no;

d) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

15. Ar siejate savo ateitį su Lietuva?/¿Ve usted su futuro en Lituania?* (*pažymėkite/seleccione*)

a) taip/sí;

b) ne/no;

d) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

16. Ar mokate lietuvių kalbą?/¿Sabe lituano? (*pažymėkite/seleccione*)

a) taip/sí;

b) ne/no.

Kokio amžiaus pradėjote kalbėti lietuviškai/¿A qué edad empezó a hablar lituano?

a. vaikystėje/...(iki/... 12 m.)/ en la infancia/...(antes de/... 12 años)

b. paauglystėje/... (iki/... 18 m.)/ en la adolescencia/... (antes de/... 18 años)

c. suaugęs(-usi)/.... (įrašykite, maždaug kiek jums buvo metų/ de adulto/.... (indique su edad aproximada)_____

(17). Kur išmokote lietuvių kalbos?/¿Dónde aprendió lituano? (*pažymėkite/seleccione*)

a) Argentinoje, namuose iš tėvų/ en mi casa, en Argentina;

b) Argentinoje, lietuvių bendruomenėje/ en comunidad lituana, en Argentina;

c) Argentinoje, šeštadieninėje lietuvių kalbos mokykloje/ en escuela sabatina de lituano en Argentina;

d) Lietuvoje, kalbos kursuose/ en los cursos de lituano, en Lituania;

b) gyvendamas (-a) ne Lietuvoje/ viviendo fuera de Lituania;

c) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

(18). Kurie teiginiai jums tinka?/¿Qué afirmaciones se aplican a usted? (*galimi keli atsakymai/se aceptan varias respuestas*):

a) kalbu lietuviškai/ hablo lituano;

b) rašau lietuviškai/ escribo en lituano;

c) skaitau lietuviškai/ leo en lituano;

d) klausau lietuviškos muzikos, žiūriu vaizdo įrašus, pvz., *yotube* kanale ir pan./ escucho música lituana, veo videoclips, por ejemplo en youtube y etc.

(19). Kokiose situacijose savo gimtojoje šalyje vartojate lietuvių kalbą?/¿En qué situaciones usa lituano en su país de origen? (*galimi keli atsakymai/se aceptan varias respuestas*)

a) namuose/ en casa;

b) kavinėse, parduotuvėse, kirpyklose ir pan./ en cafeterías, tiendas, peluquerías y etc.;

c) darbe/ en trabajo;

d) mokykloje, aukštojoje mokykloje/ en escuela, enseñanza superior;

e) lietuvių bendruomenės susirinkimuose/ en las reuniones de la comunidad lituana;

f) bažnyčioje/ en iglesia;

g) nevartuju/ no uso;

h) kita/otro (*nurodykite/indique*): _____

20. Ar jums svarbu mokėti lietuvių kalbą?/¿Es importante para usted saber lituano?* (*pažymėkite/seleccione*)

1. Labai svarbu/ Muy importante;

2. Svarbu/ importante;

3. Labiau svarbu nei nesvarbu/ Más importante que irrelevante;

4. Labiau nesvarbu nei svarbu/ Más irrelevante que importante;

5. Nesvarbu/ No importante;

6. Visai nesvarbu/ Nada importante.

(21). Kodėl jums svarbu mokėti lietuvių kalbą?/¿Por qué es importante para usted saber lituano?
(Pasirinkite ne daugiau kaip 3 jūsų nuomonę geriausiai atitinkančius atsakymus ir juos pažymėkite/
Seleccione hasta 3 respuestas que mejor se correspondan con su opinión y márquelas)

1. Nes lietuvis turi mokėti lietuvių kalbą/ porque un lituano debe saber lituano;
2. Nes lietuvių kalbos mokėjimas užtikrina lietuvių kalbos ir kultūros išsaugojimą ir tęstinumą/ porque el conocimiento del lituano permite preservar y dar continuidad a la lengua y la cultura lituanas;
3. Kad galėčiau bendrauti su lietuviais, gyvenančiais Lietuvoje (giminėmis, draugais, pažįstamais ir pan.)/ para comunicarme con lituanos que viven en Lituania (parientes, amigos, personas conocidas y etc.);
4. Kad galėčiau bendrauti su lietuviais, gyvenančiais ne Lietuvoje (giminėmis, draugais, pažįstamais ir pan.)/ para comunicarme con lituanos que viven fuera de Lituania (parientes, amigos, personas conocidas y etc.);
5. Dėl darbo/ por trabajo;
6. Dėl mokslų/ por los estudios;
7. Dėl Argentinos lietuvių bendruomenės/ por la comunidad lituana en Argentina;
8. Kita/otro (nurodykite/indique): _____

(22). Kodėl lietuvių kalbos mokėjimas jums yra nesvarbus?/ ¿Por qué los conocimientos de lituano son irrelevantes para usted? (Galimi keli atsakymai/ se aceptan varias respuestas)

1. Nes galima būti lietuviu ir nemokant kalbos/ Porque se puede ser lituano sin saber el idioma;
2. Nes nėra su kuo / kur bendrauti lietuviškai/ Porque no hay nadie / ningún lugar para comunicarse en lituano;
3. Nes galiu susikalbėti ir kitomis kalbomis/ Porque puedo comunicarme en otros idiomas;
4. Kita/otro (nurodykite/indique): _____

Motyvacijos klausimynas/ Cuestionario de motivación

	Visiškai sutinku/ Totalmente de acuerdo	Sutinku/ De acuerdo	Nei sutinku, nei nesutinku/ Ni de acuerdo, ni en desacuerdo	Nesutinku/ En desacuerdo	Visiškai nesutinku/ Totalmente en desacuerdo	Neaktualu/ No aplicable
1. Aš mokausi lietuvių kalbos, nes ji yra kitokia, unikali, įdomi/ Estudio lituano porque es un idioma diferente, único e interesante						
2. Noriu daugiau sužinoti apie Lietuvos kultūrą/ Quiero saber más sobre la cultura lituana						
3. Mokausi lietuvių kalbos, nes lietuvių kalbos mokėjimas man gali padėti rasti geresnį darbą/ Estudio lituano porque el conocimiento del lituano puede ayudarme a encontrar un trabajo mejor						

4. Lietuvių kalbos pamokose sužinau daug įdomų dalykų/ Llego a saber muchas cosas interesantes en las clases de lituano						
5. Manau, kad lietuviai yra draugiški ir malonūs/ En mi opinión, los lituanos son amistosos y amables						
6. Noriu mokytis lietuvių kalbos, nors kiti mano, kad to nereikia ir siūlo laisvalaikį užsiimti kuo nors kitu/ Quiero aprender lituano, aunque otros no lo consideran necesario y me sugieren que debería dedicar mi tiempo libre a otra cosa						
7. Manau kad ateityje man reikės lietuvių kalbos studijose, darbe ar asmeniniame gyvenime/Creo que necesitaré el lituano en mis futuros estudios, trabajo o vida personal						
8. Lietuva man svetima šalis/ Lituania me resulta un país extraño						
9. Aš noriu kalbėti lietuviškai, todėl ir mokausi lietuvių kalbos/ Quiero hablar lituano, por eso estoy aprendiendo lituano						
10. Pasirinkau mokytis lietuvių kalbos, nors kiti mane skatina mokytis naudingesnių dalykų/ Elegí estudiar lituano, a pesar de que otros me animaban a estudiar asignaturas más útiles						
11. Mokausi lietuvių kalbos, nes esu lietuvis (-ė)/ Estudio español porque soy lituano/a						
12. Man artimi žmonės moka lietuvių kalbą, todėl turiu ir aš išmokti lietuviškai/ La gente cercana a mí habla lituano, así que tengo						

que aprender lituano también						
13. Norėčiau kada nors Lietuvoje lietuviškai bendrauti su lietuviais/ Me gustaría comunicarme algún día con lituanos en Lituania						
14. Mokausi lietuvių kalbos, nes gerbiu šeimos šaknis/ Estudio lituano porque respeto los orígenes de mi familia						
15. Mokytis lietuvių kalbos nuobodu/ Estudiar lituano es aburrido						
16. Privalau mokėti lietuvių kalbą, nes mano giminės to iš manęs tikisi/ Tengo que hablar lituano porque mis parientes lo esperan de mí						
17. Mokausi lietuvių kalbos, nes norėčiau gyventi Lietuvoje/ Estudio lituano porque me gustaría vivir en Lituania						
18. Laukiu lietuvių kalbos pamokų/ Tengo ganas de asistir a clases de lituano						
19. Manau, kad naudingiau mokytis kitų dalykų, nei lietuvių kalbą/ Creo que es más útil aprender otras cosas que lituano						
20. Jei nemokėsiu lietuvių kalbos, tai turės neigiamos įtakos mano gyvenimui/ Si no aprendo lituano, mi vida se complicará						
21. Lietuvių kalba – graži kalba/ Lituano es un idioma bonito						
22. Man svarbu mokėti lietuvių kalbą, nes tada būsiu labiau gerbiamas kitų žmonių/ Para mí es importante saber lituano, porque así los demás me respetarán más						

23. Mokausi lietuvių kalbos, kad galėčiau gauti Lietuvos pilietybę/ Estudio lituano para obtener la ciudadanía lituana						
24. Aš vengiu mokytis lietuvių kalbos, nors tėvai reikalauja/ Evito aprender lituano, aunque mis padres insisten						
25. Mokėti lietuvių kalbą man svarbu, nes žmonės, kuriuos gerbiu, mano, kad turiu mokėti lietuviškai/ Para mí es importante saber lituano porque la gente a la que respeto cree que debería saberlo						
26. Man patinka mokytis lietuvių kalbos/ Me gusta estudiar lituano						
27. Man patinka (patiktų) keliauti po Lietuvą/ Me gusta (gustaría) viajar por Lituania						
28. Norėčiau gerai mokėti lietuvių kalbą, nors kiti sako, kad tai bus neįmanoma/ Me gustaría tener un buen conocimiento de lituano, aunque otros dicen que es imposible						
29. Manau, kad gali būti lietuviu ir nemokėdamas lietuvių kalbos/ Creo que se puede ser lituano sin saber el idioma						
30. Per lietuvių kalbos pamokas laikas bėga greitai/ El tiempo pasa rápidamente en las clases de lituano						

25. Labai ačiū! Apklausa baigta./¡Muchas gracias! La encuesta está completa.

26. No hablo lituano: presiona el botón „Praleisti klausimą“ („Salta la pregunta“). ¡Muchas gracias!

Hablo lituano: Gal sutiktumėte duoti interviu apie jaunų (18-35m) argentiniečių lietuvių kalbos

mokėjimą? Jei sutinkate, prašau pateikti savo telefono numerį arba el. paštą. Su Jumis susisieksiu:).
Jei nesutinkate, paspauskite „Praleisti klausimą“. Ačiū! (pasirenkamas klausimas)

2 PRIEDAS: KOKYBINIO INTERVIU GAIRĖS

TYRIMO PRISTATYMAS. Leidimas įrašinėti ir naudoti medžiagą tyrime.

ĮVADINIAI KLAUSIMAI

1. Kas pirmas iš jūsų šeimos išvyko iš Lietuvos? Proseneliai? Seneliai? Tėvai?
2. Kodėl atvykote į Lietuvą? Studijuoti? Dirbti? Keliauti? Persikėliau gyventi? Dėl kitų priežasčių?

PAGRINDINIAI KLAUSIMAI

LIETUVIŲ KALBOS MOKĖJIMAS

1. Kaip vertintumėte savo lietuvių kalbos mokėjimą?
 - Kalbate? Laisvai?
 - Suprantate? Visuose kontekstuose?
 - Skaitote? Rašote?
2. Ar lietuvių kalba yra jūsų gimtoji kalba? Kokią kalbą išmokote pirmą? Kiek užsienio kalbų mokate?
3. Kaip, kur ir kada išmokote lietuvių kalbą? Kokio amžiaus buvote? Kodėl pradėjote mokytis lietuvių kalbos?
4. Ar stengiatės gerinti / tobulinti savo lietuvių kalbos mokėjimą? Kaip? Ar kyla sunkumų?
5. Ar jums svarbu mokėti lietuviškai? Kodėl? Jei **nesvarbu** - kodėl lietuvių kalbos mokėjimas, jūsų nuomone, yra nesvarbus?
6. Ar jūsų tėvai / seneliai / kiti šeimos nariai moka lietuviškai?

LIETUVIŲ KALBOS VARTOJIMAS

1. Ar **gimtojoje šalyje** vartojote lietuvių kalbą? Kokiose situacijoje vartojote? Kodėl vartojote? Jei **nevartojo** – kodėl nevartojote?
 - namuose;
 - kavinėse, parduotuvėse, kirpyklose ir pan.;
 - darbe;
 - mokykloje (pvz.: šeštadieninėje), aukštojoje mokykloje;
 - lietuvių bendruomenės susirinkimuose;
 - bažnyčioje;
 - internetinėje aplinkoje;
 - gal kitur?

2. **Dabar** ar vartojate lietuvių kalbą? Su kuo bendraujate lietuviškai? Kada, kur ir kodėl? Kokiose situacijose? su kuo?:

- namie;
- kavinėse, parduotuvėse, kirpyklose;
- darbe;
- studijose;
- neformalioje aplinkoje su draugais;
- bažnyčioje;
- internetinėje aplinkoje;
- gal kitur?

3. Lietuvių kalbos vartojimas šeimoje. Ar bendraujate lietuviškai su kuo nors? Jei **taip**, kodėl? Ar tai svarbu? Kodėl?

4. Kokios nuomonės apie lietuvių kalbą šeimos nariai?

- Seneliai
- Tėvai
- Broliai, seserys
- Tetos, dėdės....

5. Kas šeimoje užsiėmė kalbų vadyba, skatino kokią kalbinę praktiką (kalbos išlaikymą ar perėjimą prie kitos kalbos)?

NUOSTATOS LIETUVIŲ KALBOS, LIETUVIŲ IR LIETUVOS ATŽVILGIU

1. Nuostatos **apie Lietuvą**:

- Kokia jūsų nuomonė apie Lietuvą? Kodėl? Ar tai lemia jūsų lietuvių kalbos mokymąsi? Kaip?
- Ar siejate savo ateitį su Lietuvą? Kodėl? Kaip, jūsų nuomone, tai lemia jūsų lietuvių kalbos mokymąsi?

2. Nuostatos **apie lietuvius**: Koks jūsų įspūdis apie lietuvius? Kodėl? Ar tai lemia jūsų lietuvių kalbos mokymąsi? Kodėl?

3. Nuostatos **apie lietuvių kalbą**:

- Ar jums asmeniškai svarbu mokėti lietuvių kalbą? Kodėl?
- Ar lietuvių kalba graži, reikalinga, brangi? Kodėl?

TAPATYBĖ IR PILIETYBĖ

1. Kokios šalies pilietis esate? Jei **taip**, ar jums svarbu būti Lietuvos piliečiu? Jei **ne**, ar norėtume būti Lietuvos pilietis? Kodėl?

2. Kuo save laikote? Lietuviu? Argentiniečiu? Lietuvos argentiniečiu? Kodėl tuo save laikote?

Jei atsako, kad yra **lietuvis**:

- ar jums svarbu, kad esate lietuvis? Kodėl?
- ar lietuviui iš viso svarbu mokėti lietuviškai? Kodėl?

APIBENDRINIMAS

1. Ar šia tema jums liko abejonių? Kažkokių įžvalgų ir pan.?

INTERVIU PABAIGA: Įrašymo sustabdymas, padėka dėl dalyvavimo.